

KAITSEVÄEVORMI KIRJELDUS
JA
VORMIKANDMISE MÄÄRUSED

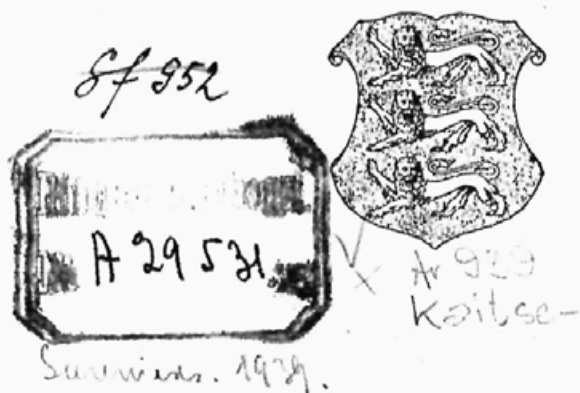

VARUSTUSVALITSUSE INTENDANTUURIOSAKONNA VÄLJAANNE
TALLINNAS 1939

KAITSEVÄEVORMI KIRJELDUS

JA

VORMIKANDMISE MÄÄRUSED

VARUSTUSVALITSUSE INTENDANTUURIOSAKONNA VÄLJAANNE
TALLINNAS 1939

R. Tohver & Ko trükk, Tallinnas, Tartu mnt. 49. 1939

157 1/2 A

I.

Kaitseväevormi kirjeldus.

P. LILL
Kindral-major
Kaitseminister

1. OSA.

Maaväe vorm.

(Välja arvatud ratsavägi ja jalaväe ratsauksused.)

1. peatükk.

OHVITSERIDE VORM.

(Jooniste lehed 1 ja 1-a ning vormiesemete tabel nr. 1.)

1. jagu.

Vorm nr. 1.

§ 1.

Suvimüts.

(Jooniste leht 14.)

Värv: khaki.

Riie: villane.

Kirjeldus:

Mütsirumm on ühest tükist, õmblusega mütsi ees noka keskkohal; kõrgus vastavalt mütsi suurusele 45—55 mm; ülemist äärt piirab khakivärviline kant; sisepoolel 45 mm laiune higirihm. Kindralite mütsirumm on vabarnapuna-sest kalevist, piiratud ülemisest ja alumisest äärest musta kandiga.

Mütsipõhi on ühest tükist, kujult ovaalne.

Mütsipõhja ja mütsirummu ühendab neljast tükist koosnev mütsiäär, mis hoidub eest ülal voodri vahel oleva kõvenduse abil ning laskub tagant allapoole. Mütsiääre

laius on võrdne mütsirummu laiusega; mõlemal pool küljeõmblust on õhuaugud. Mütsipõhja ja mütsiäärt ühendava õmbluse vahel on samast riidest kant.

Mütsinokk on mustast lakknahast või fiibrist; laius keskkohalt 50—60 mm; kallak 45°. Mütsinokk on kinnitatud mütsirummu alumise ääre ja higirihma vahele. Vanem-ohvitserid kannavad mütsinoka äärel üherealist kullaga väljaõmmeldud tammelehti kujutavat ilustist, kindralid — samasugust kaherealist ilustist.

Mütsirummu alumisel äärel, mütsinoka kohal, on 15 mm laiune kahest ühepikkusest osast koosnev mustast lakknahast tormirihm, mille osad on ühendatud omavahel kullavärvilisest metallist pandlaga. Tormirihm on kinnitatud mütsirummu külge kahe väikese vorminööbiga.

Mütsimärgi moodustab kahel ristamisi mõõgal asetsev kolme leopardi kujutisega kilp, ümbritsetud kuuest tammelehest koosneva pärjaga. Kilp on kujult samasugune nagu riigivapil. Mütsimärk on asetatud väeliigivärvilisest kalevist alusele, mille väline äär moodustab pärja ümber 1,5—2 mm laiuse kandi. Mõõgad ja kilp on valmistatud kullavärvilisest metallist. Pärj on väljaõmmeldud kullaga. Kindralid kannavad mütsimärgi all mustast kalevist alust. Mütsimärki kantakse mütsirummu esikülje keskkohal.

§ 2.

Kuub.

(Jooniste leht 14.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane.

M o o d: lahtise kraega.

K i r j e l d u s:

Kuub on õmmeldud üleni voodril, ühe selja- ja kahe küljeõmblusega. Seljaõmblus lõpeb allpool taljet lõhega. Rinna- ja küljetaskute, samuti kaenlaaukude ja küljetaskute vahel on õmblused, mis hoiavad kuue taljes. Kuub on eest nõõbitav nelja reasasetseva suure vorminööbiga ja ulatub pikkuselt 30—50 mm allapoole jalgade lahkjoont.

Rinnataskud on pealeõmmeldavad, poolümmarguste soppidega ja kinninööbitavate klappidega, millel kahelivõlvikujuline äärelõige. Tasku välisel esiküljel on 50 mm laiune püstvolt, mille ülemisel otsal väike vorminööp

taskuklapi nõopimiseks. Tasku ülemine äär asub kuue esimese nõobi kõrgusel.

Küljetaskud on pealeõmmeldavad, lõõtsataolised, asetatud rööbiti kuue alumise äärega. Tasku ülemine äär asub kuue alumise nõobi kõrgusel, alumine äär on 50 mm kõrgemal kuue alumisest äärest. Taskud laienevad allapoole vahekorras 4 : 5 ülemise ja alumise taskuääre vahel. Taskuklapid on sirgjoonelise lõikega; laius $\frac{1}{2}$ tasku kõrgusest.

Varrukaotstel on 8—10 sm laiused pealeõmmeldud värvlid. Värvli alumisel küljel, kohati varruka tagaõmblusega, on võltslõhe, millel näiliseks kinnitamiseks on kaks väikest vorminööpi. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja värvli vahel, kantakse auastme tunnuseid (jooniste leht 10).

Kuueõlakud on riidest, laiusega krae juurest 40 mm, õla juurest 60 mm. Õlaku laiem ots on õmmeldud varruka õlaõmbluse vahele, kitsam nurgeline ots on kinnitatud kuue külge väikese vorminööbiga.

Kuuel on külgedel kaks kullavärvilist haaki vöörihma või vöö hoidmiseks. Kuue vasakul poolel on põuetasku ja parema hõlma all väike kinninööbitav tasku individuaalpakikese jaoks.

Kuuekrael, otstest 10 mm ülespoole, kantakse väeosa- (asutise-) trafaretti ja väe- või kutseliigi- (eriala-) tunnusmärke, ühendatult gradatsioonitunnustega (jooniste leht 13). Väe- või kutseliigitunnusmärgid on kullega välja õmmeldud kuuekraele või samast riidest nelinurksele alusele. Väeosa- (asutise-) trafarett on metallist.

Kindralid kannavad krae otstel, 5 mm kaugusel välistest äärest, musta kandiga piiratud vabarnapunaseid lõkmeid, mis ilustatud kullega väljaõmmeldud stiliseeritud tammeoksa kujutisega. Lõkme pikkus 80—90 mm, laius 25 mm. Lõkme ülemine ots on kolmnurkne, tippnurgaga 90° (jooniste leht 13).

§ 3.

Plus ja kaelaside.

(Jooniste leht 14.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane, puuvillane või siid.

Kirjeldus:

Pluus — harilik päevasärk vahetatavate krae ja kätistega. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja õla vahel, kantakse auastme tunnuseid (jooniste leht 10).

Kaelaside — harilik pikuti kantav khakivärviline kaelaside.

§ 4.

Püksid.

(Jooniste leht 14.)

Värv: khaki, kuueriidest heledam.

Riie: villane.

Mood: breeches.

Kirjeldus:

Püksisääred on ülevalt põlvedeni laiad, põlvedest allapoole — pinguli ümber sääрте. Püksisääre tagumine osa koosneb kahest kindra kohal põikõmblustega kokkuõmmeldud tükist.

Pükstel on kaks küljetaskut ja kaks tagumist taskut. Küljetaskute suudmed on asetatud rööbiti küljeõmblustega, 40 mm õmblusest ettepoole. Tagumistel taskutel on kinninööbitavad klapid.

Püksivärvlile on õmmeldud riidest aasad rihma kandmiseks — ette 2, kummalegi küljele 1, tagumise õmbluse kohale 1; värvli laius 50 mm.

§ 5.

Vihmapalitu.

(Jooniste leht 15.)

Värv: khaki.

Riie: impregneeritud villane, puuvillane või linane.

Mood: cloche.

Kirjeldus:

Palitu on õmmeldud voodril, kahe rea nõõpidega, püstlõikeliste küljetaskutega ja riidest vööga. Palitul on üks seljaõmblus ja kaks küljeõmblust. Seljaõmblus lõpeb lõhega, mille ääred on kahekordsest riidest. Kinninööpimiseks on lõhe paremal äärel kolm väikest nõõpi, vasakul äärel sama palju salanööpauke. Palitu ulatub pikkuselt 10 sm allapoole põlvesilma.

Palitul on mahapöördud ettepoole laienev krae, mille laius keskkohalt 65 mm, nurkadelt 90 mm. Krae alumisele küljele kinnitatakse nõopidega vajaduse korral peakott ja põõn palitu kurgualuse kokkutõmbamiseks.

Varrukad on kolme õmblusega, millest peamine ulatub krae alla. Varrukaotstel on põõnad varrukasuudme kokkutõmbamiseks.

Palitul on neli paari nõõpe, millest ülemine paar asetseb krae otste all. Nõõbid on riidevärvilisest kunst-sarvest.

Vöö vasakpoolsele otsale on kinnitatud tapiga pannel, parempoolsel otsal on augud.

§ 6.

Keep.

(Jooniste leht 24.)

V ä r v: khaki, kuueriidest heledam.

R i e: villane.

K i r j e l d u s:

Keep on õmmeldud ühest tükist, khakivärvi voodril, varrukateta. Krae on maha pöördud, laiusega 70 mm. Õlgade kohal on õmblused, mis ulatuvad õlanukkideni. Keep on nõõbitav krae juurest ühe suure vorminõõbiga. Hõlmade kooshoidmiseks on rinna kohal kullavärviline kett, mille kummalgi otsal 35 mm läbimõõduga sõõr väikese riigivapi kujutisega. Keep ulatub pikkuselt umbes 10 sm allapoole põlvesilma.

§ 7.

Palitu.

(Jooniste leht 15.)

V ä r v: khaki.

R i e: villane.

M o o d: taljes lõikega, kinnise rinnaesisega.

K i r j e l d u s:

Palitu on õmmeldud voodril, kahe rea nõopidega, põiklõikeliste küljetaskutega ja sisseõmmeldud rinna-tükkidega. Taskute ja kaenlaaukude vahel on õmblused, mis hoiavad palitu taljes. Palitu ulatub pikkuselt umbes 10 sm allapoole põlvesilma ja on eest kinninõõbitav viie

paari suurte vorminööpidega. Palitu seljaosas on volt, mille laius sirgekstõmmatult 40 sm. Kesk selga, talje kohal, on nurgeliste (90°) otsteaga pöön, mille laius keskkohalt 40 mm ja otstelt 60 mm. Pöön on kinnitatud kahe suure vorminööbiga seljatükile õmmeldud pöönapidemetele, mis ulatuvad ühe äärega palitu küljeõmbluste vahele. Pöönapidemete pikkus 17 sm, laius ülemistelt otstelt 5 sm ja alumistelt otstelt 7 sm.

Palitul on seljatagune lõhe, mis algab 10 sm allpool pööna keskkoha. Kinninööpimiseks on lõhe paremal äärel pealeõmmeldud riba samast riidest nelja väikese vorminööbiga, vasakul äärel vastav allaõmmeldud riba nelja salanööpauguga.

Palitul on mahapöördud ettepoole laienev krae, mille laius keskkohalt 8 sm, nurkadelt 12 sm.

Varrukatel on pealeõmmeldavad värvlid laiusega 12 sm. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja värvli vahel, kantakse auastme tunnuseid (jooniste leht 10).

Palitu küljetaskud on klappidega.

Palitul on riidest õlakud, mille pikkus 12—13,5 sm, laius 5,5 sm.

Krae nurkadel, 20 mm välisest äärest, on musta kandiga piiratud väeliigivärvi lõkmed, mille pikkus 80—90 mm, laius 25 mm. Lõkme ülemisele otsale on paigutatud väike vorminööp. Kindralid kannavad palitul samasuguseid lõkmeid nagu kuuel, väikese vorminööbiga lõkme ülemisel otsal. Vanem- ja nooremohvitserid kannavad lõkmeil väeosa trafaretti.

§ 8.

Suvipalitu.

(Jooniste leht 15.)

Samasugune nagu palitu (§ 7), kuid valmistatud villasest suviriidest.

§ 9.

Talimüts.

(Jooniste leht 14.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane.

M o o d: läki-läki.

Kirjeldus:

Mütsi välisrumm koosneb ühest esi- ja kahest küljeosast, mis õmmeldud alumise äärega siserummu alumise ääre külge. Esi- ja küljeosad on kahekordsest riidest. Küljeosad on õmmeldud kokku mütsi tagaküljel ja neid võib kanda tarbe korral allalastult. Küljeosi üleval kandes kinnitatakse vasakpoolne kõrvalapp kahe peidetud rõhknööbiga parempoolsele; allalastult kinnitatakse parempoolne kõrvalapp rõhknööbiga vasakpoolsele. Välisrummu esiosa kõrgus on keskkohalt 30 mm, otstelt 60 mm.

Siserumm koosneb kahest tükist, õmblustega mütsi esi- ja tagaküljel. Siserummu kõrgus esiõmbluse kohalt on 80—90 mm, tagaõmbluse kohalt 70—80 mm ja külgede kõrgemalt kohalt 100—110 mm. Nooremohvitserid kannavad siserummu ülemisel äärel ühte 5 mm laiust kullavärvilist kardpaela, vanemohvitserid — kahte samasugust paela 2,5 mm vahega, kindralid — ühte 15 mm laiust kullavärvilist muustrilist kardpaela.

Mütsipõhi on kujult ovaalne, pikuti lohuga keskkohas. Põhi on ühest tükist, pikkusega 24—27 sm, laiusega keskkohalt pinevile tõmmatult 12 sm. Mütsipõhja ja siserummu õmbluse vahel on väeliigivärvi kant. Kindralite mütsipõhi on vabarnapunasest kalevist, piiratud musta kandiga.

Mütsi esiosa alumisel äärel on 15 mm laiune kahest ühepikkusest osast koosnev mustast lakknahast tormirihm; osad on ühendatud omavahel kullavärvilisest metallist pandlaga; kinnitatakse siserummu külge kahe väikese vorminööbiga.

Mütsimärk — samasugune nagu suvimütsil (§ 1); kantakse mütsi siserummu esikülje keskkohal.

§ 10.

Kasukas.

(Jooniste leht 15.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane.

N a h k: villaga lambanahk.

M o o d: taljes lõikega, kinnise rinnaesisega.

Kirjeldus:

Kasukas on kahe rea nööpidega, poolpõiklõikeliste taskutega ja üleni riidega kaetud. Taskute ja kaenla-

aukude vahel on õmblused, mis hoiavad kasuka taljes. Kasukas ulatub pikkuselt 5—10 sm ülespoole põlvi. Kasukal on kinninööpimiseks viis paari suuri vorminööpe ning kummagi hõlma äärel neli riidest nööpauguga trippi ja kääniste nurkadel aasad.

Kesk selga, talje kohal, on kahest osast koosnev 55 mm laiune põõn, mille otsad on õmmeldud kasuka küljeõmbluste vahele. Põõna osade omavaheliseks kinnitamiseks on parempoolsel pikemal osal kolm suurt vorminööpi ja vasakpoolsel lühemal osal kaks nööpauku.

Kasuka seljaõmblus lõpeb 10 sm allpool põõna seljaguse lõhega. Lõhe kinninööpimiseks on lõhe paremal äärel kolm väikest vorminööpi ja vasakul äärel kolm salanööpauku.

Krae on maha pöördud, ettepoole laienev, valmistatud pruunikashallist pügatud lambanahast. Krae laius keskkohalt 12 sm, nurkadelt 15 sm. Krae all on põõn kurgualuse kokkutõmbamiseks.

Käänised on kaetud samasuguse nahaga nagu krae. Varrukate väliskülgedel, varrukasuudme ja küünarnuki vahel, kantakse auastme tunnuseid (Jooniste leht 10).

Kasuka küljetaskud on klappidega.

Kasukal on riidest õlakud, mille pikkus 12—13,5 sm, laius 5,5 sm.

§ 11.

Sall.

V ä r v: khaki.

R i e: villane, puuvillane või siid.

M o o d: harilik meeste kaelasall.

§ 12.

Kindad.

V ä r v: pruun.

M a t e r j a l: nahk, vill või puuvill.

M o o d: harilikud sõrmkindad.

§ 13.

Saapad.

(Jooniste leht 16.)

V ä r v: must.

N a h k: juht, kroom või ševroo.

M o o d: harilikud säärsaapad.

Kirjeldus:

Sääred ja pealsed on ömmeldud nahkwoodril. Säär ulatub kindrani, ots on sirge lõikega; tallad randiga; kotsad laiad. Kotsa kõrgus 30—35 mm. Saabastel on jalgatõmbamiseks varjatud aasad.

§ 14.

Kannused.

(Jooniste leht 16.)

Kannused on terasest, nikeldatud; kinnitatakse saabaste külge mustast plattnahast rihmadega.

§ 15.

Vöörihm.

(Jooniste leht 16.)

Vöörihma nahkosad on valmistatud pehmest pruunist plattnahast, metallosad — valgest vasest. Vöörihma pandlapoolse osa alumise ääre külge on kinnitatud mõõga kanderihmad, mille otsad on varustatud lõksudega — mõõga kinnitamiseks. Pannal on kahe tapiga. Vöörihma kantakse õlarihmaga, mis käib üle parema õla.

§ 16.

Mõõga sangrihm.

(Jooniste leht 18.)

Sangrihm koosneb paelast, mis valmistatud kulla-värvilisest kard- või siidlõngast ja tutist, mis valmistatud samavärvilisest nõörist. Paela ja tutitopsu kaunistavad mustad triibud. Paela pikkus 30 sm, laius 16 mm. Tutt on lahtiste narmastega. Tuti pikkus ühes topsuga 95 mm; topsu pikkus 30 mm; narmaste pikkus 65 mm.

§ 17.

Mõök.

(Jooniste leht 18.)

Mõögatera on spetsiaalterasest, nikeldatud; tera pinnale on graveeritud ilustised. Mõõga käepide on puust, kaetud musta tselluloidiga ning ilustatud pronk-

sist lõvipea kujutisega ja kullatud traadist võrukestega. Käekaitse on pronksist, kullatud ja ilustatud riigivapi kujutisega. Mõõgatupp on terasest, nikeldatud.

§ 18.

Akselbant.

(Jooniste leht 17.)

Akselbandi palmikud ja silmused on valmistatud kard- või siidnööri, mille läbimõõt 5 mm; tilgutid — samavärvilisest metallist. Silmused ja palmikud on koondatud nõopauguga varustatud pidemele, mille abil akselbant kinnitatakse paremal õlal asuvale nõobile. Kandmisel üks silmustest ühes pikema palmikuga on suunatud parema kaenla alt läbi, kuna teine silmus ümbritseb lühemat esipalmikut. Palmikud kinnitatakse otstel asuvate aasadega — pikem ülemisele ja lühem järgmisele kuunenõobile.

Kõrgema sõjakooli haridusega ohvitserid kannavad kullavärvilist kardnööri akselbanti, adjutantid — hõbedavärvilist.

2. jagu.

Vorm nr. 2.

§ 19.

Suvimüts
Kuub
Pluus ja kaelaside
Vihmapalitu
Palitu
Suvipalitu
Keep
Talimüts
Kasukas
Sall
Kindad
Vöörihm
Akselbant

} samasugused nagu vorm
nr. 1 juures.

§ 20.

Pikad püksid.

(Jooniste leht 14.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane.

M o o d: harilikud pikad püksid käenamata sääreotstega.

§ 21.

Jalatsid.

V ä r v: pruun või must.

N a h k: lakk, kroom või ševroo.

M o o d: harilikud nõõridega poolsaapad või kingad.
Sokid vastavalt jalatsite värvile — pruunid või mustad.

3. j a g u.

Vorm nr. 3.

§ 22.

Suvimüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Palitu
Suvipalitu
Keep
Talimüts
Kasukas
Sall
Kindad
Akselbant

samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

§ 23.

Päevasärk ja kaelaside.

Valge päevasärk, mahakeerdud kahekordse krae ja kätistega. Kaelaside mustast siidist, pikuti kantav.

§ 24.

Jalatsid.

Mustad lakk- või ševroonahast nööri-dega poolsaapad või kingad, mustade sokkidega.

§ 25.

Vöö.

(Jooniste leht 17.)

Vöö on valmistatud pehmest mustast 52 mm laiusest nahkrihmast. Rihma katab muustriline 48 mm laiune kha-kivärviline siidpael, mille keskkoha läbistab 90° nurka-dega must murdjoon. Rihma katmata ääred moodusta-vad 2 mm laiused mustad äärekandid. Vöö on sõõri-kujuline kullatud metallist pannal läbimõõduga 52 mm. Pandla esiküljel asub ornament suure riigivapi kujuti-sega; pandla alumisel küljel on kinnitushaak, millele vastab metallist aas vöö vasakpoolsel otsal.

Vöö on kaks 25 mm laiust samamustrilist liikuvat aasa. Vöö pikkus on reguleeritav vöö otsahaagi ja nahk-rihmas olevate augukeste abil.

4. j a g u.

Vorm nr. 4.

§ 26.

Suvimüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Palitu
Suvipalitu
Keep
Talimüts
Kasukas
Sall
Vöö
Akselbant

samasugused nagu vorm
nr. 3 juures.

§ 27.

Triiksärk ja kaelaside.

Valge triiksärk sileda rinnaesisega ja murtud nurkadega püstkraega. Kaelaside mustast siidist, põigiti kantav.

§ 28.

Kindad.

Värv: valge või kreem.

Materjal: nahk.

Mood: harilikud sõrmkindad.

§ 29.

Jalatsid.

Mustast lakknahast poolsaapad või kingad, mustade sokkidega.

§ 30.

Mõõgarihm.

(Jooniste leht 17.)

Mõõgarihm koosneb võõrihmast ja kahest kanderihmast. Rihmad on valmistatud mustast plattnahast. Kanderihmad on kaetud samavärvilise paelaga nagu vöö. Mõõgarihma küljes olevad metalloosad on valmistatud kullavärvilisest metallist.

§ 31.

Mõõga sangrihm } samasugused nagu vorm
Mõök } nr. 1 juures.

5. jagu.

Vorm nr. 5.

§ 32.

Suvmüts }
Vihmapalitu } samasugused nagu vorm
Palitu } nr. 4 juures.
Suvipalitu }

Keep
Talimüts
Sall
Triiksärk ja kaela-
side
Kindad
Jalatsid
Akselbant
Mõõgarihm
Mõõga sangrihm
Mõök

samasugused nagu vorm
nr. 4 juures.

§ 33.

Õhtukuub.

(Jooniste leht 25.)

V ä r v: must.

R i e: kalev.

M o o d: harilik frakilõikega kuub.

K i r j e l d u s:

Frakilõikega kuub kahe rea nõõpidega, reas kolm suurt kullatud vorminööpi. Kuuesabad algavad eespool puusanukke ja ulatuvad pikkuselt 20—30 mm allapoole põlvi.

Varrukaotstel tagaõmbluse juures on võitlõhe, millel näiliseks kinnitamiseks kaks väikest kullatud vorminööpi. Varrukatel märgitakse au- või ametastmed ümber varruka ulatuvate paeltega samal viisil nagu kuuel. Au- ja ametastmete paelte vahel on väeliigivärviline kalev; lipnikkudel — allpool auastme paela 3 mm laiune väeliigivärviline kant.

§ 34.

Õhtuvest.

(Jooniste leht 25.)

V ä r v: must.

R i e: kalev.

M o o d: harilik kahe taskuga frakivest; nõõbitav reas-
asetseva nelja väikese kullatud vorminööbiga.

§ 35.

Õhtupüksid.

(Jooniste lehed 17 ja 25.)

V ä r v: must.

R i i e: kalev.

M o o d: frakipüksid.

K i r j e l d u s:

Harilikud frakipüksid. Pükstel on küljeõmbluste vahel väeliigivärviline kant. Kandi mõlemal poolel on 15 mm laiused kullavärvilised mustrilised lampassid samast materjalist, millest on auastme paelad õhtukuuel. Kandi ja lampasside vahe on 5 mm.

2. peatükk.

KAITSEVÄE-AMETNIKKUDE VORM.

§ 36.

Vorm nr. 1—5.

Samasugused nagu ohvitseridel, järgmiste eranditega:

- 1) mõõka, mõõga kanderihmu ja sangrihma, akselbanti, kannuseid ja ilustist suvimütsi nokal kaitseväge-ametnikud ei kanna;
- 2) talimütsi siserummu ülemisel äärel kannavad kaitseväge-ametnikud 5 mm laiust kullavärvilist kard-paela;
- 3) kohtadel, kus ohvitserid kannavad auastme tunnuseid, kannavad kaitseväge-ametnikud ametastme tunnuseid (jooniste leht 10);
- 4) ohvitseride eritunnust varrukatel kaitseväge-ametnikud ei kanna.

3. peatükk.

ÜLEAJATEENIJATE VORM.

(Jooniste leht 2 ning vormiesemete tabel nr. 2.)

1. j a g u.

Vorm nr. 1.

§ 37.

Suvimüts.

(Jooniste leht 14.)

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 1), järgmiste eranditega:

- 1) mütsinokk on mütsiriidest;
- 2) tormirihm on pruunist nahast;
- 3) mütsimärk on metallist.

§ 38.

Kuub.

(Jooniste leht 14.)

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 2). Väe- ja kutse-
liigi (eriala) tunnusmärgid on kullaga välja õmmeldud või
kullavärvilisest metallist (jooniste leht 13). Tunnusmär-
kide asetus samal kohal nagu ohvitseridel.

§ 39.

Pluus ja kaelaside.

(Jooniste leht 14.)

Samasugune nagu ohvitseridel vorm nr. 1 juures
(§ 3). Tunnusmärkide asetus samal kohal nagu ohvitse-
ridel (jooniste leht 10).

§ 40.

Püksid.

(Jooniste leht 14.)

Samasugused nagu ohvitseridel (§ 4).

§ 41.

Vihmapalitu.

(Jooniste leht 15.)

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 5).

§ 42.

Talimüts.

(Jooniste leht 14.)

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 9), kuid kollavärvilise kardpaelata ja pruunist nahast tormirihmaga. Müt-simärk on samasugune nagu suvimütsil.

§ 43.

Palitu.

(Jooniste leht 20.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane.

M o o d: taljes lõikega, kinnise rinnaesisega.

K i r j e l d u s:

Palitu on õmmeldud voodril, kahe rea nõõpidega ja põiklõikeliste küljetaskutega. Taskute ja kaenlaaukude vahel on õmblused, mis hoiavad palitu taljes. Palitu ulatub pikkuselt umbes 10 sm allapoole põlvesilma ja on eest kinninööbitav viie paari suurte vorminööpidega.

Palitu seljaosas on volt, mille laius sirgekestõmmatult 40 sm. Kesk selga, talje kohal, on kahest ühesugusest osast koosnev nurgeliste otstega pöön, mille laius kesk-kohalt 45 mm, otstelt 60 mm. Pööna otsad kinnitatakse omavahel kahe väikese vorminööbiga. Pöön on kinnitatud kahe suure vorminööbiga seljatükile õmmeldud pöönapidemetele, mis ulatuvad ühe äärega palitu küljeõmbluste vahele. Pöönapidemete pikkus on 17 sm, laius — ülemistelt otstelt 5 sm ja alumistelt — 7 sm. Palitul on seljagune lõhe, mis algab 10 sm allpool pööna keskohta. Kinninööpimiseks on lõhe paremal äärel pealeõmmeldud riba samast riidest nelja väikese vorminööbiga, vasakul äärel — vastav allaõmmeldud riba nelja salanööpauguga.

Palitul on mahapöördud ettepoole laienev krae, mille laius keskkohalt 8 sm, nurkadelt 12 sm. Krae all on pöön palitu kurgualuse kokkutõmbamiseks.

Varrukaotstel on pöönad varrukasuudme kokkutõmbamiseks. Pöön on kinnitatud ühe otsaga varruka eespoolse õmbluse vahele ja teise otsaga varruka väliskülje keskkohal asuvale väikesele vorminööbile. Varrukasuudme kokkutõmbamiseks nõõbitakse pöön järgmisele vorminööbile, mis asub eelmisest 10 sm tagapool. Varrukapööna kuju

on sarnane seljapõõna ühe poolega; laius teravaksmineva otsa kohalt 50 mm, õmbluse juurest 40 mm, kesk- kohalt 35 mm. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja põõna vahel, kantakse auastme tunnuseid (jooniste leht 10).

Palitu küljetaskud on klappidega.

Palitul on riidest õlakud, mille pikkus 12—13,5 sm, laius 5 sm.

Krae nurkadel, 20 mm välisest äärest, on musta kandiga piiratud väeliigivärvi lõkmed, mille pikkus 80—90 mm, laius 25 mm. Lõkme ülemistele otstele on paigutatud väike vorminööp. Lõkmeil kantakse väeosa trafaretti (jooniste leht 15).

§ 44.

Kasukas.

(Jooniste leht 15.)

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 10).

§ 45.

Sall.

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 11).

§ 46.

Kindad }
Saapad } samasugused nagu ohvitseridel vorm nr. 1
Kannused } juures (§ 12, 13 ja 14 ning jooniste leht 16).

§ 47.

Vöörihm.

(Jooniste leht 19.)

Vöörihm on valmistatud pehmest pruunist plattnahast; laius 54 mm. Pannal on valgest vasest, kahe tapiga. Rihmal on liikuv nahast aas parempoolse otsa kinnitamiseks. Vöörihma kantakse õlarihmaga, mis käib üle parema õla.

§ 48.

Mõõga kandepesa.

(Jooniste leht 22.)

Mõõga kandepesa koosneb kahest ühepikkusest kandehihmast, kahest mõõga kinnitushihmast ja nahksest ühendusosast. Nahkosad on valmistatud pruunist plattnahast, pandlad — valgest vasest.

§ 49.

Terarelva sangrihm.

(Jooniste leht 19.)

Sangrihm koosneb ruugevärvilisest paelast ja tutist. Tutt on valmistatud ruugevärvilisest nõorist. Paela ja tutitopsu kaunistavad mustad triibud. Tutt on kinniste narmastega. Paela pikkus 30 sm, laius 16 mm. Tuti pikkus ühes topsuga 68 mm; topsu pikkus 28 mm, narmaste pikkus 40 mm.

2. j a g u.

Vorm nr. 2.

§ 50.

Suvimüts
Kuub
Pluus ja kaelaside
Vihmapalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Kindad
Vöörihm

samasugused nagu vorm
nr. 1 juures.

§ 51.

Pikad püksid | samasugused nagu ohvitseridel vorm nr. 2
Jalatsid | juures (§ 20 ja 21 ning jooniste leht 14).

3. j a g u.

Vorm nr. 3.

§ 52.

Suvimüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Kindad
Vöörihm

samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

§ 53.

Päevasärk ja kaela- side Jalatsid	}	samasugused nagu ohvitseridel vorm nr. 3 juures (§ 23 ja 24).
---	---	--

§ 54.

Vöö.

(Jooniste leht 19.)

Vöö on valmistatud mustast 52 mm laiusest nahkrihmast. Rihma katab mustiline 48 mm laiune pruunika varjundiga khakivärviline siidpael. Rihma katmata ääred moodustavad 2 mm laiused mustad äärekandid. Pannal on kaetud vööosaga, mis asetatud põiki ümber vöö; Vöö parempoolsel otsal on kinnitushaak, millele vastab vöö vasakpoolsel otsal metallist aas. Vöö pikkus on reguleeritav vöö otsahaagi ja nahkrihmas olevate augukeste abil.

4. j a g u.

Vorm nr. 4.

§ 55.

Suvimüts Kuub Pikad püksid Vihmapalitu Talimüts Palitu Kasukas Sall Vöörihm Vöö	}	samasugused nagu vorm nr. 3 juures.
--	---	--

§ 56.

Triiksärk ja kaela- side Kindad Jalatsid	}	samasugused nagu ohvitseridel vorm nr. 4 juures (§ 27, 28 ja 29).
---	---	--

4. peatükk.

AJATEENIJATE VORM.

(Jooniste leht 3.)

§ 57.

Suvimüts.

(Jooniste leht 20.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane.

K i r j e l d u s:

Mütsirumm on ühest tükist, õmblusega tagaküljel. Rumm on kõvendatud vaheriidega ja läbi õmmeldud rööbitijooksvate õmblustega, mille vahe 5—7,5 mm. Rummu kõrgus 45—55 mm. Rummu sisepoolel on 45 mm laiune nahast higirihm.

Mütsipõhi on ühest tükist, kujult ovaalne.

Mütsiäär koosneb neljast ühetaolisest kokkuõmmeldud tükist. Mütsiäär hoidub eest ülal voodri vahel oleva vaheriidest kõvenduse abil ning laskub tagant allapoole. Mõlemal pool küljeõmblust on õhuaugud. Mütsiääre laius on võrdne mütsirummu laiusele.

Mütsinokk on riidest, kõvendatud vaheriidega ja läbi õmmeldud noka välisäärega rööbitijooksvate kaarõmblustega, mille vahe 5—7,5 mm. Noka laius keskkohalt 50—60 mm; kallak 45°. Nokk on kinnitatud rummu alumise ääre ja higirihma vahele.

Mütsirummu alläärel, noka kohal, on 12 mm laiune kahest ühepikkusest osast koosnev pruunist nahast tormirihm, mille osad on ühendatud omavahel kullavärvilisest metallist pandlaga. Tormirihm on kinnitatud rummu külge kahe väikese vorminööbiga.

Mütsimärk on samasugune nagu üleajateenijatel (§ 37). Mütsimärk on asetatud väeliigivärvilisest kalevist alusele sääraselt, et aluse väline äär ühtub mütsimärgi välise äärega.

§ 58.

Kuub.

(Jooniste leht 20.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane.

M o o d: pöördud kraega, sportliku lõikega.

Kirjeldus:

Kuub on õmmeldud üleni voodril, eest nõõbitav viie reasasetseva suure vorminööbiga ja ulatub pikkuselt 30—50 mm allapoole jalgade lahkjoont. Kuue keha koosneb ühest seljatükist ja kahest hõlmast. Rinna- ja küljetaskute, samuti kaenlaaukude ja küljetaskute vahel on õmblused, mis hoiavad kuue kergelt taljes.

Rinnataskud on peale õmmeldud, poolümmarguste soppidega ja kinninööbitavate klappidega, millel kahelivõlvikujuline äärelõige. Rinnataskud algavad teise ja lõpevad neljanda nõõbi kõrgusel. Tasku välisel esiküljel on 35 mm laiune püstvolt, mille ülemisel otsal väike vorminööp taskuklapi nõõpimiseks.

Küljetaskud on sisse lõigatud, tahapoole laskuvate suudmetega. Küljetaskud algavad 20 mm allpool alumise nõõbi kõrgust. Taskuklapid on sirgjoonelise lõikega.

Varrukaotstel on 70 mm laiune pealeõmmeldud värvel lõhega tagaõmbluse juures. Värvli välimine ots katab sisemist umbes 50 mm ulatuses; välimisel otsal on kaks nõõpauku; sisemisel otsal kaks paari väikesi vorminööpe 50 mm vahega värvli pikkuse reguleerimiseks. Varrukate väliskülgedel, künarnuki ja värvli vahel, kantakse austme tunnuseid (jooniste leht 10).

Kuue õlakud on riidest, laiusega krae juurest 40 mm, õla juurest 75 mm. Õlakud on laiema otsaga õmmeldud varruka ja õlaõmbluse vahele, kitsam poolümmargune ots on kinnitatud kuuele väikese vorminööbiga. Õlaku laiema osa all on riideriba, mis rullitakse tarbekorral kokku püssirihma nihkumise ärahoidmiseks; riba hoidmiseks mõlemas asendis on rõhknööbid.

Kuuekrae on eest kinnipandav nõõpauguga varustatud põõna abil. Krae laiuse reguleerimiseks on krae parempoolsel siseküljel kaks väikest vorminööpi.

Kuuel on külgedel kaks kullavärvilist haaki rihma hoidmiseks. Vasakul poolel põuetasku ja parema hõlma all on kuuel väike kinninööbitav tasku individuaalpakikese jaoks. Krae voodri küljes on aas kuue riputamiseks. Krae nurkadel on väeliigivärvilisest 5 mm laiusest paelast ilustised ja otstest 25 mm tahapoole väeosa (asutise) trafalett (jooniste leht 20).

§ 59.

Suvipluus.

(Jooniste leht 20.)

V ä r v: khaki.

R i i e: puuvillane või linane.

M o o d: pöördud kraega voodrita pluus.

K i r j e l d u s:

Pluusi keha koosneb külgedelt kokkuõmmeldud esi- ja seljatükist. Esitükil on vööni ulatuv kaelalõhe. Kaelalõhe on nõõbitav nelja väikese vorminööbiga. Pluus ulatub pikkuselt 30—50 mm allapoole jalgade lahkjoont.

Varrukad on ühest tükist, 40 mm laiuste pealeõmmeldud värvlitega. Varrukalõhe pikkus on 12 sm. Varrukalõhe on nõõbitav kahe väikese vorminööbiga, millest üks paigutatud värvlile ja teine lõhe äärel. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja õla vahel, kantakse auastme tunnuseid (jooniste leht 10).

Rinnataskud ja krae on samasugused nagu kuuel. Tunnuste asetus krael on samasugune nagu kuuel (jooniste leht 20).

Õlakud on samasugused nagu kuuel, kuid rullitava ribata.

§ 60.

Püksid.

(Jooniste leht 20.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane, puuvillane või linane.

M o o d: breeches.

K i r j e l d u s:

Samasugused nagu üleajateenijatel, järgmiste eranditega: 1) kindra kohal ei ole põikõmblusi; 2) püksisäärte otstel on 15 sm pikkune küljelõhe ja paelad püksisäärte sidumiseks; 3) värvil on nõõbid trakside jaoks.

§ 61.

Aspirantide pikad püksid.

(Jooniste leht 14.)

Samasugused nagu üleajateenijatel vorm nr. 2 juures (§ 51).

§ 62.

Talimüts.

(Jooniste leht 14.)

Samasugune nagu üleajateenijatel (§ 42), järgmiste eranditega: 1) mütsipõhja ja siserummu vaheline kant on mütsiriidest; 2) tormirihm on pruunist nahast, laiusega 12 mm; 3) mütsimärk on samasugune nagu suvimütsil.

§ 63.

Palitu.

(Jooniste leht 20.)

Samasugune nagu üleajateenijatel (§ 43).

§ 64.

Kindad.

Värv: pruun.

Materjal: villane.

Mood: harilikud kootud sõrmkindad.

§ 65.

Aspirantide kindad.

Värv: valge.

Materjal: villane, puuvillane või nahk.

Mood: harilikud sõrmkindad.

§ 66.

Saapad.

(Jooniste leht 20.)

Värv: must.

Nahk: juht.

Mood: harilikud säärsaapad.

Kirjeldus:

Sääred ja pealsed on õmmeldud nahkvoodril. Säär ulatub kindrani, ots on sirge lõikega. Sääre ülemises osas, õmbluse kohal, on 10—11 sm pikkune lõhe, mille servadel silmad sääreotsa kokkunöörimiseks. Tallad randiga. Kontsa kõrgus kuni 30 mm. Saabastel on jalgatõmbamiseks seespool varjatud aasad.

§ 67.

Poolsaapad.

(Jooniste leht 20.)

V ä r v: must.

N a h k: juht.

M o o d: harilikud nõõridega poolsaapad; tallad randiga; kontsa kõrgus kuni 30 mm.

§ 68.

Sääresidemed.

Sääresidemed on kootud villasest khakivärvilisest lõngast. Sideme pikkus 260—270 sm, laius 10—11 sm. Kinnitamiseks on sideme otstel khakivärviline puuvillane pael.

§ 69.

Kannused.

(Jooniste leht 20.)

Kannused on valmistatud terasest või rauast. Kannused kinnitatakse saabaste külge mustast plattnahast rihmadega.

§ 70.

Vöörihm.

(Jooniste leht 20.)

Vöörihm on valmistatud kollasest plattnahast; laius 45 mm. Pannal on valgest vasest, ühe tapiga. Rihmal on liikuv nahkaas parempoolse otsa kinnitamiseks.

§ 71.

Mõõgarihm.

(Jooniste leht 19.)

Mõõgarihm koosneb viiest järgmisest osast: õlarihmast pikkusega 125 sm, pandlarihmast pikkusega 20 sm, kahest kanderihmast pikkusega 30 sm ja 45 sm ning kahekordsest vaherihmast pikkusega 15 sm.

Mõõgarihma osad on ühendatud omavahel kahe vaskvõru ja ühe vaskpandla abil. Nahkosad on valmistatud pehmest pruunist plattnahast, metallosad — valgest vasest. Mõök kinnitatakse rihmale kaksiknööpidega.

§ 72.

Mõõga sangrihm.

(Jooniste leht 19.)

Sangrihm koosneb paelast ja tutist, mis valmistatud kollasest plattnahast. Tutis on 25 lahtist sakiliste äärtega narmast laiusega 10 mm. Paela pikkus 30 sm, laius 10 mm. Tuti pikkus 65 mm.

5. peatükk.

TUNNUMÄRGID.

1. j a g u.

Väeliigi-, kutseliigi-, gradatsioon- ja väeosa-tunnused.

(Jooniste leht 13.)

§ 73.

Väeliigivärviks on:

- 1) terashall — jalaväe üksustes;
- 2) helepunane — suurtükiväe ja soomusväe üksustes;
- 3) must — inseneriväe üksustes.

Keskjuhatuste ja keskasutiste, kohapealsete juhatuste ja asutiste ning õppeasutiste koosseisu kuuluvad jala-, suurtüki-, soomus- ja inseneriväelased kannavad oma väeliigivärvi; väeliiki mittekuuluvad kaitseväelased kannavad väeliigivärvi asemel ruuget värvi.

§ 74.

Väeliigitunnusena kannavad ohvitserid ja üleaja-teenijad:

- 1) mütsil — väeliigivärvilist mütsimärgi alust ja talimütsil samavärvilist kanti;
- 2) palitul — väeliigivärvilisi musta kandiga piiratud lõkmeid;
- 3) kuuekrael järgmisi tunnuseid:
 - a) ristamisi asetatud kahte püssi — jalaväe üksustes;

- b) ristamisi asetatud kahte suurtükitoru — suurtükiväe ja soomusväe üksustes;
- c) ristamisi asetatud kirvest ja murtud noolt — inseneriväe üksustes.

Keskjuhatuste ja keskasutiste, kohapealsete juhatuste ja asutiste ning õppeasutiste koosseisu kuuluvad ohvitserid ja üleajateenijad kannavad väeliigi tunnusemärki oma sõjalise põhiettevõtmise kohaselt (p. 1—3).

§ 75.

Väeliigi tunnusemärgi asemel kannavad krael järgmisi kutseliigi tunnusemärke:

- 1) kahte eskulaapkepile põimitud madu — sanitaarkutseliiki kuuluvad kaitseväelased;
- 2) mürgikarikast joovat madu — farmatsöitkutseliiki kuuluvad kaitseväelased;
- 3) eskulaapkepil looklevat madu — veterinaarkutseliiki kuuluvad kaitseväelased.

§ 76.

Kaitseväe-ametnikud kannavad väeliigitunnusena § 73 kohaselt:

- 1) mütsil — väeliigivärvilist mütsimärgialust ja samavärvilist kanti talimütsil;
- 2) palitul — väeliigivärvilisi, musta kandiga piiratud lõkmeid.

§ 77.

Ajateenijad kannavad väeliigitunnusena:

- 1) mütsil — väeliigivärvilist mütsimärgi alust;
- 2) kuue ja suvipluusi krae nurkadel — 5 mm laiusest väeliigivärvilisest paelast ilustist;
- 3) palitul — väeliigivärvilisi musta kandiga piiratud lõkmeid.

§ 78.

Vanem-ohvitseride ja noorem-ohvitseride väeliigitunnusemärgid on kullaga välja õmmeldud.

Üleajateenijate väeliigi-tunnusemärgid on kullaga välja õmmeldud või kullavärvilisest metallist.

§ 79.

Gradatsioonitunnusena kannavad:

1) mütsidel:

- a) kindralid — vabarnapunast musta kandiga piiratud mütsirummu suvimütsil, vabarnapunast musta kandiga piiratud põhja talimütsil, kahe-realist kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehtedest ilustist suvimütsi nokal ja ühte 15 mm laiust kullavärvilist mustri-
list kardpaela talimütsil;
- b) vanem-ohvitserid — üherealist kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehtedest ilustist suvimütsi nokal ja kahte 5 mm laiust kullavärvilist kardpaela talimütsil;
- c) noorem-ohvitserid — 5 mm laiust kullavärvilist kardpaela talimütsil;

2) kuue krael:

- a) kindralid — kindralilõkmeid (§ 2);
- b) vanem-ohvitserid — kuuest stiliseeritud tammelehest koosnevat kullaga väljaõmmeldud ilustist ühendatult väeliigitunnusega;
- c) noorem-ohvitserid — kahest kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehest koosnevat ilustist ühendatult väeliigitunnusega.

Sanitaar-, veterinaar- ja farmatsöitkutseliiki kuuluvad vanem-ohvitserid ja noorem-ohvitserid kannavad gradatsioonitunnusena kuue krael vastavaid kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud loorberilehtedest ilustisi ühendatult kutseliigitunnusega.

§ 80.

Kaitseväe-ametnikud kannavad kuue krael gradatsioonitunnusena:

- 1) vanem-ohvitseri ametikohal teenivad kaitseväe-ametnikud — kolmest kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehest koosnevat ilustist;
- 2) noorem-ohvitseri ametikohal teenivad kaitseväe-ametnikud — kahest kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehest koosnevat ilustist.

§ 81.

Väeosa- (asutise-) tunnuseks kannavad kõik kaitsevälased palitu lõkmeil ja kuue krael ning ajateenijad ka suvipluusi krael väeosa- (asutise-) trafaretti, mille kuju ja mõõdud kinnitab Kaitseminister.

Väeosatrafarett asetatakse (jooniste lehed 13 ja 20):

- 1) palitu lõkmel — 10 mm kõrgemale lõkme alumisest otsast;
- 2) kuue krael:
 - a) noorem-ohvitseridel ja üleajateenijatel — väeliigi- või kutseliigitunnusmärgi alla, välja arvatud suurtükivägi, kus väeosatrafarett asetatakse väeliigitunnusmärgi peale;
 - b) vanem-ohvitseridel — samale kohale, ümbritsetult gradatsioonitunnuslehtedega;
 - c) kaitseväe-ametnikkudel — gradatsioonitunnusmärgi alla;
 - d) ajateenijatel — krae nurkadele, 25 mm otstest tahapoole.

§ 82.

Kindralid väeliigi-, kutseliigi- ega väeosatunnuseid ei kannan.

§ 83.

Kõrgema sõjalise haridusega ohvitserid, kes teenivad ametikohtadel, kus koosseisude järgi nõutav kõrgem sõjaline haridus, kannavad kuuel, paremast rinnataskust kõrgemal, erialatunnust, mille kuju kinnitab Kaitseminister.

Kõrgema eriharidusega kaitsevälased, kes teenivad ametikohtadel, kus nõutav tähendatud eriharidus koosseisude kohaselt, kannavad kuuel, eelmises lõikes tähendatud kohal, erialatunnust, mille kuju kinnitab Kaitseminister.

2. j a g u.

AUASTMETUNNUSED.

(Jooniste leht 10.)

§ 84.

Kõik ohvitserid kannavad eritunnusena kuue ja palitu varrukatel kullaga väljaõmmeldud suurt riigivappi kujutavat märki mõõtudes 40 × 40 mm ja pluusi varrukatel samasugust märki mõõtudes 20 × 20 mm.

§ 85.

Ohvitseride auastmed märgitakse kuue ja palitu varrukatel kullavärviliste kardpaeltega ning õhtukuuel kard- või siidpaeltega järgmiselt:

kindral	— üks laiem ja kolm kitsast paela;
kindral-leitnant	— „ „ „ kaks „ „ ;
kindral-majoor	— „ „ „ üks kitsas pael;
kolonel	— „ „ „ kolm kitsast paela;
kolonel-leitnant	— „ „ „ kaks „ „ ;
majoor	— „ „ „ üks kitsas pael;
kapten	— neli kitsast paela;
leitnant	— kolm „ „ ;
noorem-leitnant	— kaks „ „ ;
lipnik	— üks kitsas pael.

Paelte laius on: kindralitel — 45 ja 10 mm, vanem-ohvitseridel — 25 ja 10 mm, noorem-ohvitseridel — 10 mm.

Kuuel ja palitul paelad asuvad varrukaõmbluste vahel; õhtukuuel — ümber varruka. Paelad on asetatud varrukale 5 mm vahedega. Riigivappi kujutav märk asub ülemisest paelast 5 mm kõrgemal.

§ 86.

Pluusi varrukatel märgitakse auastmed eelmises paragrahvis (§85) tähendatud korras 80 mm pikkuste samavärviliste paeltega järgmises laiuses:

45 mm asemel	20 mm,
25 mm „	10 mm,
10 mm „	5 mm.

Paelte vahe on 2,5 mm. Riigivappi kujutav märk asub ülemisest paelast 2,5 mm kõrgemal.

§ 87.

Kaitseväe-ametnikud ametastmetunnusena kannavad samasuguseid paelu nagu ohvitserid auastmetunnusena (§ 85 ja 86), kusjuures paelte arv ja laius vastab koosseisudes ettenähtud ohvitseri auastmele samal ametikohal.

§ 88.

Üleajateenijate auastmed märgitakse kuue ja palitu varrukatel kullavärviliste kardpaelast nurkade ja kulla-

värviliste viieharuliste väljaõmmeldud või metallist tärnidega järgmiselt:

ohvitseriasetäitja	—	kahekordne nurk 120° all 10 mm laiustest paeltest;
veltveebel	—	ühekordne nurk 60° all 6 mm laiustest paelast 4 tärniga;
vanem-allohvits	—	samasugune nurk 3 tärniga;
noorem-allohvits	—	„ „ 2 „ ;
kapral	—	„ „ 1 „ ;
reamees	—	„ „ tärnita.

Kahekordse nurga harude otsad ulatuvad varrukaõmbluste vahele; paelte vahe — 5 mm. Ühekordse nurga harude pikkus on 12 sm. Täрни läbimõõt on 15 mm.

Ühe täрни kandmisel asetatakse tärn 30 mm kaugusele nurga sisetipust; kahe täрни kandmisel asetatakse kumbki tärn 75 mm kaugusele nurga sisetipust ja 15 mm kaugusele nurga harudest; kolme täрни kandmisel asetatakse üks tärn esimese ja kaks täрни teise asetusviisi kohaselt; nelja täрни kandmisel asetatakse neljas tärn 15 mm nurga tipust kõrgemale.

§ 89.

Pluusi varrukatel märgitakse auastmed eelmises paragrahvis (§ 88) tähendatud korras, kusjuures nurga harude pikkus on 60 mm, tärnide läbimõõt 6 mm ja paelte vahe 2,5 mm.

§ 90.

Aspirantide kursuse lõpetanud üleajateenijad kannavad kuue ja palitu varrukatel auastmetunnusena lengiga nurka 120° all 10 mm laiusest kullavärvilisest kard-paelast ja tärne vastavalt auastmele (§ 88). Paelte otsad ulatuvad varrukaõmbluste vahele. Pluusil kantakse samasugust nurka, kusjuures nurga harude pikkus ja tärnid on samasugused nagu üleajateenijatel (§ 89).

§ 91.

Portupei-aspirandid kannavad kuue ja palitu varrukatel eraldusmärgina eelmises paragrahvis (§ 90) kirjeldatud lengiga nurga all samasugust lengita nurka 5 mm vahega; pluusil — samasuguseid nurki 2,5 mm vahega, kusjuures nurga harude pikkus on 60 mm.

§ 92.

Ajateenijad-aspirandid kannavad aspirandidunnusena hõbedavärvilisest paelast samasugust lengiga nurka nagu üleajateenijad-aspirandid (§ 90); aastmed märgitakse kullavärviliste tärnidega (§ 88).

§ 93.

Ajateenijad kannavad aastmetunnusena varrukate väeliigivärvilisest kalevist nurka ja tärne § 88 ja 89 kohaselt.

3. jagu.

MITMESUGUSED TUNNUSMÄRGID.

§ 94.

Vorminööbid.

(Jooniste leht 15.)

Vorminööbid on kullavärvilised läikivate servadega kolme leopardi kujutisega matil pinnal. Suure vorminööbi läbimõõt on 22 mm, kumeruse raadius 14 mm. Väikese vorminööbi läbimõõt on 14 mm, kumeruse raadius 8 mm.

§ 95.

Haavamismärgid.

(Jooniste leht 13.)

Haavamistunnusmärgina kantakse kuue ja palitu vasaku varruka välisküljel, küünarnuki ja õla vahel tipuga ülespoole suunatud 90°-lisi 5 mm laiusest kardpaelast või väljaõmmeldud nurgakesi. Nurga harude pikkus 25 mm, vahe üksikute nurkade vahel 2,5 mm. Vabadussõja haavamismärgid on kullavärvilised, teiste sõdade — hõbedavärvilised. Nurkade arv on vastav haavamiste arvule. Vabadussõja haavamismärgid asetatakse ülevalt esimestena.

§ 96.

Reserv- ja erukaitseväelaste eritunnus.

(Jooniste leht 10.)

Reserv- ja erukaitseväelased kannavad kaitseväe vormi juures eritunnusena kuuel ja palitul au- või amet

astmetunnustest 10 mm kõrgemal 5 mm laiust neljaks-
murtud kullavärvilist kardpaela, mille murdosa pikkus
15 mm, murdenurk 120°.

Pluusil kantakse eelmises lõikes tähendatud eritun-
nusena 3 mm laiust paela, kusjuures pael asetseb 3 mm
au- või ametastmetunnustest kõrgemal ja paela murde-
osa pikkus on 10 mm.

§ 97.

Arstliku personali eritunnus.

Kaitseväärsid, -farmatsöidid, -velskerid ja -sanita-
rid kannavad vastavalt palitu, kuue või pluusi vasakul
varrukale, küünarnuki ja õla vahel, valgest riidest varru-
kasidet, mille keskkohas punaseristi märk. Sideme pik-
kus on 50 sm, laius 14 sm. Risti läbimõõt on 12 sm, harude
laius 4 sm.

Kaitseväeveterinaarpersonal kannab samal kohal
samasugust varrukasidet siniseristi märgiga. Märgi mõõ-
dud ja kuju on samasugused nagu punaseristi märgil.

Tähendatud varrukasidemeid kantakse:

- 1) rahuajal — ametikohuste täitmisel — rivi- või
väliõppustel, laskeharjutustel, manöövritel, paraa-
didel, lennu-, ratsa-, laske- või spordivõistlustel,
samuti muudel analoogilistel juhtudel, kus nime-
tatud ametiisikud on määratud arstiabi andmi-
miseks;
- 2) sõjaajal — kõigil teenistusjuhtudel.

2. OSA.

Ratsaväe ja jalaväe-ratsaüksuste vorm.

1. peatükk.

OHVITSERIDE VORM.

(Jooniste lehed 4 ja 4-a ning vormiesemete tabel nr. 3.)

1. jagu.

Vorm nr. 1.

§ 98.

Suvmüts
Vihmapalitu
Keep
Talmüts
Kasukas
Sall
Kindad
Kannused
Akselbant
Möök

samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 1 juures (§ 1, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 14 ja 18).

§ 99.

Kuub.

(Jooniste leht 21.)

Värv: khaki.

Riie: villane.

Mood: pöördud kraega, taljes.

Kirjeldus:

Kuub on õmmeldud voodril, kahe küljeõmblusega. Rinnataskute all on õmblused, mis hoiavad kuue taljes.

Kuub on eest kinninööbitav viie reasasetseva peidetud nööbiga ja ulatub pikkuselt jalgade lahkjoonest 50 mm kõrgemale.

Rinnataskud on pealeõmmeldavad, poolümmarguste soppidega ja kinninööbitavate klappidega, millel kahelivõlvikujuline äärelõige. Tasku välisel esiküljel on 50 mm laiune püstvolt, mille ülemisel otsal väike vorminööp taskuklapi nööpimiseks. Tasku ülemine äär asub kuue teise nööbi kõrgusel.

Varrukaotstel on 70 mm laiused välisküljel ülespoole suunatud tippnurgaga pealeõmmeldud värvlid. Värvli laius nurga kohalt 10 sm. Värvli alumisel küljel, kohati varruka tagaõmblusega, on võltslõhe, millel näiliseks kinnitamiseks kaks väikest vorminööpi. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja värvli vahel, kantakse auastmetunnuseid (jooniste leht 11). Kuue õlakud on riidest, laiusega krae juurest 40 mm, õla juurest 60 mm. Õlakud on laiema otsaga õmmeldud varruka õlaõmbluse vahele, kitsam nurgeline õlakuots on kinnitatud kuuele väikese vorminööbiga.

Kuue krael, otstest 25 mm tahapoole, kantakse väeosa- (asutise-) trafaretti ja väe- või kutseliigi- (eriala-) tunnusmärke ühendatult gradatsioonitunnustega (jooniste leht 13). Väe- või kutseliigitunnusmärgid on kullaga välja õmmeldud kuue kraele või samast riidest nelinurksele alusele. Väeosatrafarett on metallist.

Kindralid kannavad krael 80—90 mm pikkuseid punasest kalevist lõkmeid kullavärvilise stiliseeritud tammeoksa kujutisega. Lõkme tagaäär on kahelivõlvikujuline, piiratud valge kandiga.

§ 100.

Aluskrae.

(Jooniste leht 21.)

Aluskrae on valmistatud kahekordsest valgest puuvillasest, linasest või siidripsriidest; pikkus 120 sm, laius — vastavalt krae kõrgusele.

§ 101.

Püksid.

(Jooniste leht 21.)

V ä r v : punane.

R i i e : villane.

M o o d : breeches.

Kirjeldus:

Püksisääred on ülevalt põlvedeni laiad, põlvedest allapoole pinguli ümber sääрте. Püksisääre tagumine osa koosneb kahest kindra kohal põikõmblustega kokkuõmmeldud tükist.

Pükstel on kaks küljetaskut ja kaks tagumist taskut. Küljetaskute suudmed on asetatud rööbiti küljeõmblustele, 40 mm õmblustest ettepoole. Tagumistel taskutel on kininööbitavad klapid. Püksivärvli laius on 80 mm.

Pükstel on muustrilised hõbedavärvilisest kardpaelast lampassid, mille laius vanem-ohvitseridel 20 mm, noorem-ohvitseridel 15 mm. Kindralitel on pükste küljeõmbluste vahel valgest kalevist kant ning mõlemal pool kanti 20 mm laiused hõbedavärvilised muustrilised paelad, mille vahe 10 mm. Kindralite püksid on esiküljel ilustatud hõbedavärvilise nõõrilustisega (jooniste leht 21).

§ 102.

Palitu.

(Jooniste leht 21.)

Samasugune nagu maaväe ohvitseridel (§ 7), kuid varrukaotstel on 12 sm laiused välisküljel ülespoole suunatud tippnurgaga pealeõmmeldud värvlid. Värvli laius on nurga kohalt 17 sm. Lõkmed on piiratud punase kandiga.

Palitu ulatub pikkuselt 30 sm allapoole põlvesilma.

§ 103.

Suvipalitu.

(Jooniste leht 21.)

Samasugune nagu palitu (§ 102), kuid valmistatud villasest suviriidest.

§ 104.

Karusnahast müts.

(Jooniste leht 21.)

Värv: valge müts musta välisrummuga.

Materjal: karusnahk.

Mood: randlase müts.

Kirjeldus:

Müts on kumera, ovaalse põhjaga nahkotitaoline, mille äär 70—80 mm ulatuses käänatud kahekorra. Käänatud äär on kaetud musta karusnahaga ja moodustab mütsi välisrummu.

Välisrummu ülemisel äärel, mütsi esi- ja tagaküljel, on nurgakujulised väljalõiked sügavusega 30 mm. Mütsi tagaküljel, väljalõike kohal, on välisrummul põiklõhe. Kummalgi pool lõhet 70—80 mm ulatuses on mütsirummu otsad lahtised ja ühendatakse üksteisega haagi abil.

Mütsipõhi on ovaalne, valmistatud valgest nahast. Kindralite mütsipõhi on vabarnapunane. Mütsipõhjale on ömmeldud kolm husarimütsi paela. Paelad algavad mütsipõhja parema külje alumiselt äärelt ühisest punktist, hargnevad lehvikutaoliselt üle mütsipõhja ja lõpevad rööbiti ühtlaste vahedega mütsipõhja vasaku külje alumisel äärel.

Mütsimärk on samasugune nagu suvimütsil (§ 98); kantakse mütsi esikülje väljalõike kohal.

§ 105.

Poolkasukas.

(Jooniste leht 21.)

V ä r v: kollakas-valge.

N a h k: lamba.

M o o d: katmata poolkasukas dolmanilõikega, välja arvatud hõlmad, mis käivad üksteise peale.

Kirjeldus:

Poolkasukas on kinnihaagitav viie peidetud haagiga. Krae, vasaku hõlma võlts- ja esiäär, hõlmade alumised ääred, võltslõhe, varrukasuudmed ja taskute ääred on kaetud musta karusnahaga; karusnaha laius on 40 mm. Õlakud on samasugused nagu dolmanil (§ 116). Poolkasukas ulatub pikkuselt jalgade lahkjoonest 30 mm kõrgemale. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja värvli vahel, kantakse auastmetunnuseid nagu palitul.

§ 106.

Saapad.

(Jooniste leht 21.)

Värv: must.

Nahk: juht, kroom, ševroo või lakk.

Mood: harilikud säärsaapad.

Kirjeldus:

Sääred ja pealsed on õmmeldud nahkwoodril. Sääre esikülj on tagaküljest kõrgem. Esiküljel on väljalõige, millest allapoole on asetatud hõbedavärviline metallist rosett.

Kindralitel on sääre ülemine äär kanditud 10 mm laiuse valge nahaga.

§ 107.

Vöörihm.

(Jooniste leht 16.)

Samasugune nagu maaväe ohvitseridel (§ 15), kuid mõõga sangrihmadeta.

§ 108.

Mõõga sangrihm.

(Jooniste leht 18.)

Samasugune nagu maaväe ohvitseridel (§ 16), kuid kullavärviliste kard- või siidlõngade asemel on hõbedavärvilised lõngad.

2. jagu.

Vorm nr. 2.

§ 109.

Suvimüts
Kuub
Aluskrae
Vihmapalitu
Keep
Suvipalitu

} samasugused nagu vorm
nr. 1 juures.

Talimüts
Palitu
Karusnahast müts
Kasukas
Poolkasukas
Sall
Kindad
Vöörihm
Akselbant
Möök

samasugused nagu vorm
nr. 1 juures.

§ 110.

Husarimüts.

(Jooniste leht 21.)

V ä r v: khaki.

R i e: villane.

K i r j e l d u s:

Mütsirumm on ühest tükist, õmblusega mütsi paremal küljel; rummu kõrgus on 40 mm; sisepoolel on 40 mm laiune higirihm. Kindralite mütsirumm on punasest kalevist.

Mütsipõhi on punasest kalevist ja moodustab neljast tükist kokkuõmmeldud teravnurkse sopi, mis rippudes üle mütsi parema külje ulatub rummu alumise ääreni.

Mütsipõhja mütsirummuga ühendab neljast tükist koosnev mütsiäär 15° kallakuga tahapoole; ääre kõrgus mütsi esiküljel 35 mm, tagaküljel 45 mm.

Sultani asetamiseks on mütsi esikülje keskel, pealiskiiride ja voodri vahel, riidest pesa.

Mütsinokk, tormirihm ja mütsimärk on samasugused nagu suvimütsil. Mütsirummu ülemisele äärele ja mütsipõhja äärele on õmmeldud hõbedavärvilisest kardnööri ilustis. Kardnööri läbimõõt on 5 mm. Kindralite mütsil on rummu mõlemal äärel ja mütsipõhja äärel sama nõõrilustis. Mütsipõhja kokkuõmblused on kaetud kindralitel ja vanem-ohvitseridel 20 mm, noorem-ohvitseridel 15 mm hõbedavärvilise mustriilise kardpaelaga.

§ 111.

Pikad püksid.

(Jooniste leht 21.)

V ä r v: punane.

R i e: villane.

M o o d: harilikud pikad püksid käenamata sääreotstega.

Kirjeldus:

Püksisäärte alumistel otstel on tripid kahe hõbedavärvilisest metallist pandlaga. Lampassid on samasugused nagu pükstel (§ 101).

§ 112.

Poolsaapad.

(Jooniste leht 21.)

Värv: must.

Nahk: ševroo või lakk.

Mood: nõõrideta poolsaapad kummiriidest vaheriidega külgedel.

§ 113.

Kannused — väikesed.

(Jooniste leht 22.)

Kannused on terasest, nikeldatud, šenklita. Kannused kinnitatakse kontsa külge kahe kruvi ja kontsanaelaga.

3. jagu.

Vorm nr. 3.

§ 114.

Suvimüts
Husarimüts
Aluskrae
Pikad püksid
Vihmapalitu
Keep
Suvipalitu
Talimüts
Palitu
Karusnahast müts
Kasukas
Sall
Kindad
Poolsaapad
Kannused — väikesed
Akselbant

samasugused nagu vorm nr. 2 juures.

§ 115.

Püksid	}	samasugused nagu vorm nr. 1 juures.
Saapad		
Kannused		
Mõõga sangrihm		
Mõök		

§ 116.

Dolman.

(Jooniste leht 21.)

V ä r v: khaki.

R i i e: villane.

K i r j e l d u s:

Dolman on õmmeldud üleni voodril, kahe selja- ja ühe taljeõmblusega. Kaenlaaukude ja puusade vahel on õmblused, mis hoiavad dolmani taljes. Kesk selga, taljeõmblusest allapoole, on võltslõhe.

Dolman on eest kinninööbitav viie hõbedavärvilise pööraga ja kurgualuse haagiga ning ulatub pikkuselt jalgade lahkjoonest 60 mm kõrgemale.

Küljetaskud on poolpõiki suudmetega. Tasku ülemine äär ulatub taljeõmbluseni, alumine — 70 mm kuue alumisest äärest kõrgemale.

Dolmanil on hõbedavärvilisest kardnöörist õlakud. Õlaku kraepoolne ots on kinnitatud dolmanile ümmarguse hõbedavärvilise nõõbiga, mille läbimõõt 13 mm.

Dolmanil on ühekordne püstkrae. Krae, hõlmade, taskute ja võltslõhe ääred, varrukad, rinnaesine ja seljaposa on ilustatud hõbedavärvilisest kardnöörist ilustisega. Kardnööri läbimõõt on 5 mm. Seljataga, talje kohal, on kaks hõbedavärvilist pööra.

Dolmani krael kantakse tunnusmärke ja väeosa (asutise) trafaretti nagu kuuel.

Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja varrukasuudme vahel, ja õlakutel kantakse auastmetunnuseid (jooniste leht 11).

Kindralid kannavad krael samasuguseid lõkmeid nagu kuuel (§ 99 ja jooniste leht 13).

§ 117.

Mõõgarihm.

(Jooniste leht 22.)

Mõõgarihm koosneb vöörihmast ja kahest kandehihmast. Rihmad on valmistatud mustast plattnahast ja kaetud hõbedavärvilise mustriilise kardpaelaga. Rihmade laius on 22 mm.

Mõõgarihma metallosad on hõbedavärvilised.

4. j a g u.

Vorm nr. 4.

§ 118.

Husarimüts
Dolman
Aluskrae
Püksid
Vihmapalitu
Keep
Suvipalitu
Palitu
Kasukas
Sall
Saapad
Kannused
Mõõgarihm
Mõõga sangrihm
Akselbant
Mõök

} samasugused nagu vorm
nr. 3 juures.

§ 119.

Kindad.

V ä r v: valge või kreem.

M a t e r j a l: nahk.

M o o d: harilikud sõrmkindad.

§ 120.

Vöö.

(Jooniste leht 22.)

Vöö on valmistatud hõbedavärvilisest kardnööri, mille läbimõõt 3 mm. Nöörid on koondatud samavärvilisest kardpaelast punutud üheksa võruga kolme kimpu — igas seitse nööri. Võrude pikkus on 60 mm, läbimõõt 15 mm. Nöörid on koondatud vöö otstel aasadesse. Parempoolne aas on varustatud samast paelast põimitud pööraga, mille abil vöö kinnitatakse vasakpoolisel otsal asuvale aasale. Kandmisel asub kinnituskoht seljataga. Vöö on kaks hõbedavärvilisest kardnööri lahtiste narmastega tutti. Tuttide mõõdud on samasugused nagu mõõga sangrihma tutil (§ 108). Tutid on ühendatud omavahel 300 sm pikkuse hõbedavärvilise kardnööri, mille läbimõõt 6 mm. Tutid kinnitatakse vöö külge sääraselt, et nad kandmisel asuvad parema reie kohal; nööri keskkohast kinnitatakse vöö pöörale.

§ 121.

Padrunitasku.

(Jooniste leht 22.)

Padrunitasku on valmistatud plekist ja kaetud musta laknahaga. Tasku suurus on $90 \times 50 \times 20$ mm. Padrunitasku kaas ühes välise klapiiga on valmistatud mustast laknahast ja kanditud 5 mm laiuse hõbedavärvilisest kardpaelast kandiga. Taskuklapi suurus on 130×60 mm. Klapi alumine äär on kahelivõlvikujulise äärelõikega ja lõpeb aasaga kinnitamiseks tasku põhjal asetsevale metallist nupule. Klapp on kaetud hõbedavärvilise plekiga, mille keskkohal kolm kullavärvilist stiliseeritud leopardikujulist. Tasku kinnitatakse lõksude abil kanderihma külge. Kanderihm on 50 mm laiusest mustast plattnahast, kaetud hõbedavärvilise mustrilise kardpaelaga. Pikkuse reguleerimiseks kanderihmal on hõbedavärvilisest metallist tapita pannal ja liikuv aas. Tasku siseküljel on aas vöö külge kinnitamiseks.

§ 122.

Sultan.

(Jooniste leht 22.)

Sultan on valmistatud valgetest sirgetest jöhvidest; sultani pikkus on 16 sm, keskkohalt 60 mm.

Sultanil on alumises otsas hõbedavärvilisest kard-paelast punutud võru, mille kõrgus 25 mm ja läbimõõt 15 mm, ning traadist pide mütsi külge kinnitamiseks.

5. j a g u.

Vorm nr. 5.

§ 123.

Husarimüts

Sultan

Dolman

Aluskrae

Püksid

Keep

Kindad

Saapad

Kannused

Vöö

Mõõgarihm

Mõõga sangrihm

Padrunitasku

Akselbant

Mõök

samasugused nagu vorm
nr. 4 juures.

§ 124.

Pihtkuub.

(Jooniste leht 4-a.)

V ä r v: valge.

R i i e: kalev.

M o o d: karusnahast ilustistega dolman.

K i r j e l d u s:

Pihtkuub on lõikelt samasugune nagu dolman. Vooder on kehaosal punasest, krael ja varrukatel valgest siidist. Varrukaotstel on 35 mm laiused väliskülgedel ülespoole suunatud tippnurgaga pealeõmmeldud mustast karusnahast värvlid. Värvli laius nurga kohalt 5 sm. Kuue krae, hõlmade välisääred, kuue alumine äär, võltslõhe pealmine äär ja taskute pealmised ääred on kaetud 35 mm laiuselt musta karusnahaga.

Kuue kinnitamiseks õlgadele on kraevoodri küljes valgest siidnöörist neli aasa. Esimene aas, lugedes pare-

malt, on 32 sm, teine 14 sm, kolmas 9 sm ja neljas 11 sm pikk.

Krae otstele on kinnitatud hõbedavärvilised kahekordsed kardnöörid. Parempoolsel nööri on otsas hõbedavärviline metallist pöör ja vasakpoolsel nööri — aas, millega nöörid kuue kandmisel omavahel kaelatagant ühendatud. Kummalgi nööri on kaks samavärvilisest nööri põimitud võru. Võrude pikkus, samuti läbimõõt on 15 mm.

Varrukatel ja õlakutel kantakse samasuguseid tunnuseid nagu dolmanil. Kuue krael tunnuseid ei kanta.

6. j a g u.

Vorm nr. 6.

§ 125.

Husarimüts
Sultan
Pihtkuub
Aluskrae
Püksid
Vihmapalitu
Keep
Suvipalitu
Palitu
Kindad
Saapad
Kannused
Mõõgarihm
Mõõga sangrihm
Akselbant
Mõök

} samasugused nagu vorm
nr. 5 juures.

§ 126.

Pikad püksid
Poolsaapad
Kannused—väikeseid

} samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

2. peatükk.

KAITSEVÄE-AMETNIKKUDE VORM.

§ 127.

Vormid nr. 1—4 on kaitseväge-ametnikkudel samasugused nagu ohvitseridel, järgmiste eranditega:

- 1) husarimütsil, pükstel ja pikkadel pükstel kaitseväe-ametnikud kannavad ohvitseride vormi paeltele sarnanevaid mustrita paelu, kusjuures paelte laius vastab ohvitseri auastmele samal ametikohal;
- 2) akselbanti, sultanit ja ilustist suvi- ja husarimütsi nokal kaitseväe-ametnikud ei kannu;
- 3) talimütsi siserummu ülemisel äärel kaitseväe-ametnikud kannavad 5 mm laiust kardpaela;
- 4) kohtadel, kus ohvitserid kannavad auastme tunnuseid, kaitseväe-ametnikud kannavad ametastmetunnuseid.

Vorme nr. 5 ja 6 kaitseväe-ametnikkudel ei ole.

3. peatükk.

ÜLEAJATEENIJATE VORM.

(Jooniste leht 5 ning vormiesemete tabel nr. 4.)

1. ja g u.

Vorm nr. 1.

§ 128.

Suvmüts
Talimüts
Vihmapalitu
Kasukas
Sall
Kindad
Kannused

samasugused nagu maaväe üleaja-teenijatel vorm nr. 1 juures (§ 37, 41, 42, 44, 45 ja 46).

§ 129.

Kuub
Aluskrae
Poolkasukas
Saapad

samasugused nagu ohvitseridel vorm nr. 1 juures.

§ 130.

Püksid.

Samasugused nagu ohvitseridel, kuid valkjashallist mustrita siidpaelast lampassidega; paela laius on 15 mm.

§ 131.

Karusnahast müts.

(Jooniste leht 21.)

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 104), järgmiste eranditega:

- 1) mütsimärk on samasugune nagu suvimütsil;
- 2) paelad mütsipõhjal on sarnased pükste lampas-sidega (§ 130).

§ 132.

Palitu.

Samasugune nagu ohvitseridel, välja arvatud palitupõõn ja kraekinnitus, mis on samasugused nagu maaväe üleajateenijatel (§ 43).

§ 133.

Vöörihm.

Samasugune nagu maaväe üleajateenijatel (§ 47), kuid valkjashallide nahkosadega.

§ 134.

Terarelva sangrihm.

Samasugune nagu maaväe üleajateenijatel (§ 49), kuid ruuge värv paelal ja tutil on asendatud valkjashalliga.

§ 135.

Mõõga kandepesa.

(Jooniste leht 22.)

Samasugune nagu maaväe üleajateenijatel (§ 48), kuid valkjashallist plattnahast.

2. jagu.

Vorm nr. 2.

§ 136.

Suvimüts
Kuub
Aluskrae
Vihmapalitu
Talimüts
Palitu
Karusnahast müts
Kasukas
Poolkasukas
Sall
Kindad
Vöörihm

samasugused nagu vorm
nr. 1 juures.

§ 137.

Husarimüts.

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 110), järgmiste eranditega:

- 1) mütsimärk on samasugune nagu suvimütsil;
- 2) nööriustised on valkjashallist villasest nööri;
- 3) paelad on sarnased pükste lampassipaelaga.

§ 138.

Pikad püksid.

Samasugused nagu ohvitseridel vorm nr. 2 juures, välja arvatud lampassid, mis on samasugused nagu püksitel (§ 130).

§ 139.

Poolsaapad, kannused — väikesed samasugused nagu ohvitseridel vorm nr. 2 juures.

3. jagu.

Vorm nr. 3.

§ 140.

Suvimüts
Husarimüts
Aluskrae
Pikad püksid

samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

Vihmapalitu
 Talimüts
 Palitu
 Karusnahast müts
 Kasukas
 Sall
 Kindad
 Poolsaapad
 Kannused—väikesed

samasugused nagu vorm
 vorm nr. 2 juures.

§ 141.

Püksid
 Saapad
 Kannused
 Terarelva sangrihm

samasugused nagu vorm
 nr. 1 juures.

§ 142.

Dolman.

Samasugune nagu ohvitseridel, kuid nööriustised ja
 õlakud on valkjashallist villasest nööriist.

§ 143.

Mõõgarihm.

Samasugune nagu ohvitseridel, kuid nahkosad on
 kaetud valkjashalli mustrita siidpaelaga.

4. j a g u.

Vorm nr. 4.

§ 144.

Husarimüts
 Dolman
 Aluskrae
 Püksid
 Vihmapalitu
 Palitu
 Sall
 Saapad
 Kannused
 Terarelva sangrihm
 Mõõgarihm

samasugused nagu vorm
 nr. 3 juures.

§ 145.

Kindad.

Samasugused nagu ohvitseridel vorm nr. 4 juures.

§ 146.

Vöö.

Samasugune nagu ohvitseridel, kuid valkjashallist villasest nööriist.

§ 147.

Sultan.

Samasugune nagu ohvitseridel, kuid valkjashallist siidnööriist punutud võruga.

4. peatükk.

AJATEENIJATE VORM.

(Jooniste leht 5.)

§ 148.

Suvmüts
Suvipluus
Talimüts
Kindad
Valged kindad
Kannused
Mõõga sangrihm

samasugused nagu maaväe ajateenijatel (§ 57, 59, 62, 64, 65, 69 ja 72).

§ 149.

Kuub.

Samasugune nagu maaväe ajateenijatel (§ 58). Kuub ulatub pikkuselt jalgade lahkjoonest 40 mm kõrgemale.

§ 150.

Husarimüts
Karusnahast müts

samasugused nagu üleajateenijatel, kuid mütsipõhjal on paelte asemel valkjashall samasugne villane nöör nagu dolmanil.

§ 151.

Sultan.

Samasugune nagu üleajateenijatel, kuid valkjashallist puuvillasest nööriist punutud võruga.

§ 152.

Dolman
Aluskrae
Palitu
Poolkasukas
Aspirantide pool-
saapad
Mõõga kandepesa

samasugused nagu üleajateenijatel
(§ 129, 132, 135, 139 ja 142).

§ 153.

Püksid
Aspirantide pikad
püksid
Aspirantide pool-
saapad
Aspirantide kannu-
sed — väikesed

samasugune nagu üleajateenijatel,
kuid pükste lampassid on valkjashallist kalevist (§ 130, 138 ja 139).

§ 154.

Saapad.

Samasugused nagu üleajateenijatel, kuid valmistatud juhtnahast.

§ 155.

Vöörihm.

Samasugune nagu maaväe ajateenijatel (§ 70), kuid rihma värv on valkjashall.

5. peatükk.

TUNNUSMÄRGID.

1. jagu.

**Väeliigi-, kutseliigi-, gradatsioon- ja väeosa-
tunnused.**

(Jooniste leht 13.)

§ 156.

Väeliigivärviks on ratsaväes valge värv.

§ 157.

Väeliigitunnusena kannavad ohvitserid ja üleajateenijad:

- 1) mütsil — valget mütsimärgialust ja talimütsil samavärvilist kanti;
- 2) palitul — valgeid punase kandiga piiratud lõkmeid;
- 3) kuue ja dolmani krael — märki, mis kujutab risttamisi asetatud kahte kullavärvilist mööka.

§ 158.

Väeliigitunnusmärgi asemel kannavad krael järgmisi kullavärvilisi kutseliigi tunnusmärke:

- 1) kahte eskuklaapkepile põimitud madu — sanitaarkutseliiki kuuluvad kaitseväelased;
- 2) mürgikarikast joovat madu — farmatsöitkutseliiki kuuluvad kaitseväelased;
- 3) eskuklaapkepil looklevat madu — veterinaarkutseliiki kuuluvad kaitseväelased.

§ 159.

Kaitseväe-ametnikud ja ajateenijad ratsaväes kannavad väeliigitunnuseid samuti kui jalaväes (§ 76 ja 77).

§ 160.

Vanem-ohvitseride ja noorem-ohvitseride väeliigitunnusmärgid on kullaga välja õmmeldud.

Üleajateenijate väeliigitunnusmärgid on kullaga välja õmmeldud või kullavärvilisest metallist.

§ 161.

Gradatsioonitunnusena kannavad:

1) mütsidel:

- a) kindralid — vabarnapunast musta kandiga piiratud mütsirummu suvimütsil, samavärvilist hõbenööriga piiratud rummu husarimütsil, vabarnapunast põhja talimütsil ja karusnahast mütsil, kaherealist kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehtedest ilustist suvimütsi ja husarimütsi nokal ning 15 mm laiust kullavärvilist mustrilist kardpaela talimütsil;

- b) vanem-ohvitserid — üherealist kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehtedest ilustist suvimütsi ja husarimütsi nokal ja kahte 5 mm laiust kullavärvilist kardpaela talimütsil;
 - c) noorem-ohvitserid — 5 mm laiust kullavärvilist kardpaela talimütsil;
- 2) kuue ja dolmani krael:
- a) kindralid — kindralilõkmeid;
 - b) vanem-ohvitserid — kuuest stiliseeritud tammelehest koosnevat kullaga väljaõmmeldud ilustist ühendatult väeliigitunnusega;
 - c) noorem-ohvitserid — kahest kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehest koosnevat ilustist ühendatult väeliigitunnusega.

Sanitaar-, veterinaar- ja farmatsöitkutseliiki kuuluvad vanem-ohvitserid ja noorem-ohvitserid kannavad gradatsioonitunnusena kuue krael vastavaid kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud loorberilehtedest ilustisi ühendatult kutseliigitunnusega.

§ 162.

Kaitseväe-ametnikud kannavad kuue krael gradatsioonitunnusena:

- 1) vanem-ohvitseri ametikohtadel teenivad kaitseväe-ametnikud — kolmest kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehest koosnevat ilustist;
- 2) noorem-ohvitseri ametikohtadel teenivad kaitseväe-ametnikud — kahest kullaga väljaõmmeldud stiliseeritud tammelehest koosnevat ilustist.

§ 163.

Väeosa- (asutise-) tunnuseks kannavad kõik ratsaväelased palitu lõkmeil, kuue ning dolmani krael ja ajateenijad ka suvipluusi krael väeosa- (asutise-) trafaretti, mille kujud ja mõõdud kinnitab Kaitseminister.

Väeosa- (asutise-) trafarett asetatakse:

- 1) palitu lõkmeil — 10 mm kõrgemale lõkme alumisest otsast;
- 2) kuue ja dolmani krael:
 - a) noorem-ohvitseridel ja üleajateenijatel — väeliigi või kutseliigi tunnusmärgist ettepoole;

- b) vanem-ohvitseridel — samale kohale ümbritsetult gradatsioonitunnuslehtedega;
- c) kaitseväe-ametnikkudel — gradatsioonitunnusmärgist ettepoole;
- d) ajateenijatel — krae nurkadele, 25 mm otstest tahapoole.

§ 164.

Kindralid väeliigi-, kutseliigi- ja väeosatunnuseid ei kanna.

§ 165.

Kõrgema sõjalise haridusega ohvitserid, kes teenivad ametikohtadel, kus nõutav koosseisude järgi kõrgem sõjaline haridus, kannavad kuuel paremast rinnataskust kõrgemal ja dolmanil samal kohal erialatunnust, mille kuju kinnitab Kaitseminister.

Kõrgema eriharidusega kaitsevälased, kes teenivad ametikohtadel, kus nõutav tähendatud eriharidus koosseisude kohaselt, kannavad kuuel ja dolmanil eelmises lõikes tähendatud kohal erialatunnust, mille kuju kinnitab Kaitseminister.

§ 166.

Keskjuhatuste ja keskasutiste, kohapealsete juhatuste ja asutiste ning õppeasutiste koosseisu kuuluvad ratsavälased kannavad ratsaväe vormi.

2. j a g u.

AUASTMETUNNUSED.

(Jooniste leht 11.)

§ 167.

Kõik ohvitserid kannavad eritunnusena kuue, dolmani, palitu, kasuka, poolkasuka ja pihtkuue varrukatel samasugust riigivapi kujutist nagu maaväes (§ 84).

§ 168.

Ohvitseriauastmed dolmanil ja pihtkuuel märgitakse varrukatele asetatud kullavärviliste kardpaeltega ja õlakutele asetatud kullavärviliste helmestega järgmiselt:

kindral	—	üks	45	mm	laiune	pael	varrukal	ja	3	helme	õlakul,
kindral-leitnant	—	„	45	„	„	„	„	„	2	„	„
kindral-major	—	„	45	„	„	„	„	„	1	„	„
kolonel	—	„	25	„	„	„	„	„	3	„	„
kolonel-leitnant	—	„	25	„	„	„	„	„	2	„	„
major	—	„	25	„	„	„	„	„	1	„	„
kapten	—	„	10	„	„	„	„	„	3	„	„
leitnant	—	„	10	„	„	„	„	„	2	„	„
noorem-leitnant	—	„	10	„	„	„	„	„	1	„	„
lipnik	—	„	10	„	„	„	„	„	.		

§ 169.

Ohvitseriauaastmed kuuel, palitul, kasukal ja poolkasukal märgitakse samuti nagu maaväes (§ 85), kuid tippnurgana asetatud paeltega.

§ 170.

Kaitseväe-ametnikud ratsaväes kannavad ametastmetunnusena mustrita paelu ja helmeid nagu ratsaväe ohvitserid auaastmetunnusena, kusjuures paelte laius ja helmeste arv vastab koosseisudes ettenähtud ohvitseri auaastmele samal ametikohal.

§ 171.

Üleajateenijate, aspirantide ja ajateenijate auaastmed märgitakse samuti nagu maaväes (§ 88, 89, 90, 91, 92 ja 93).

3. j a g u.

Mitmesugused tunnusmärgid.

§ 172.

Kõik vorminööbid, pandlad ja lõksud vormiesemetel on hõbedavärvilised (§ 94).

Haavamismärgid, reserv- ja erukaitseväelaste ning arstliku personali eritunnused on kujult, mõõtudel ja värvilt samasugused nagu maaväes (§ 95, 96 ja 97).

3. OSA.

Lennuväe ja õhukaitse-suurtükiväe vorm.

1. peatükk.

OHVITSERIDE VORM.

(Jooniste leht 6 ning vormiesemete tabel nr. 5)

1 ja g u.

Vorm nr. 1.

§ 173.

Suvimüts.

(Jooniste leht 23.)

Samasugune nagu maaväe ohvitseridel (§ 1), järgmiste eranditega:

- 1) mütsiriide värv on sinakashall;
- 2) mütsirumm on ümbritsetud tumesinise ripssiidist paelaga;
- 3) mütsirummu alumist äärt piirab 2 mm laiune samast riidest kant;
- 4) mütsimärgi alus lennುವäe üksustes on sinakashallist, õhukaitse-suurtükiväe üksustes helepunasest kalevist.

§ 174.

Kuub.

(Jooniste leht 23.)

Samasugune nagu maaväe ohvitseridel (§ 2), järgmiste eranditega:

- 1) kuueriide värv on sinakashall;

- 2) kuuele on talje kohalt peale ömmeldud samast riidest 40 mm laiune vöö, millel kullavärvilisest metallist kahe tapiga pannal;
- 3) kuuel ei ole vöörihma hoidmiseks haake.

§ 175.

Pluus ja kaelaside
Püksid
Vihmapalitu
Keep
Sall
Kasukas

samasugused nagu maaväe ohvitseridel (§ 3, 4, 5, 6, 10 ja 11), kuid riide värv on sinakashall ja kaelaside mustast siidist.

§ 176.

Talimüts.

(Jooniste leht 23.)

V ä r v: sinakashall.

R i e: villane.

N a h k: hall lamba- või karakullnahk.

M o o d: läki-läki.

Kirjeldus:

Mütsi välisrumm koosneb ühest esi- ja kahest küljeosast, mis ömmeldud alumise äärega siserummu alumise ääre külge. Esi- ja küljeosad on kaetud väljastpoolt halli lamba- või karakullnahaga. Küljeosad on kokku ömmeldud mütsi tagaküljel ja neid võib kanda tarbekorral allalastult. Küljeosi üleval kandes kinnitatakse need esiosa külge kahe haagiga; küljeosad allalastult ühendatakse lõuaaluse põõnaga, mis kinnitatud välisrummu siseküljele. Välisrummu kõrgus mütsi esiküljelt on 30—40 mm. Külgedel tõuseb välisrumm kaarena mütsipõhja õmbluseni, kust alates läheb tahapoole madalamaks, ulatudes mütsi tagaküljel põhjaõmblusest 20 mm allapoole.

Siserumm koosneb kahest tükist, õmblustega mütsi esi- ja tagakülgedel. Siserummu kõrgus esiõmbluse kohalt on 80—90 mm, tagaõmbluse kohalt 70—80 mm ja külgede kõrgemalt kohalt 100—110 mm. Ohviserid kannavad siserummu ülemisel äärel samasuguseid kullavärvilisi kardpaelu nagu maaväes (§ 9).

Mütsipõhi on kujult ovaalne, pikutise lohuga keskkohas. Põhi on ühest tükist, pikkusega 24—27 sm, laiusega kesk-

kohalt pineviletõmmatult 12 sm. Mütsipõhja ja siserummu õmbluse vahel on lennuväe üksustes sinakashall, õhukaitse-suurtükiväe üksustes helepunane kant. Kindralite mütsipõhi on vabarnapunasest kalevist, piiratud musta kandiga.

Mütsimärk on samasugune nagu suvimütsil; kantakse mütsi siserummu esikülje keskkohal.

§ 177.

Palitu.

(Jooniste leht 23.)

V ä r v: sinakashall.

R i i e: villane.

M o o d: taljes lõikega, kinnise rinnaesisega.

Kirjeldus:

Palitu on õmmeldud voodril, kahe rea nõõpidega ja põiklõikeliste küljetaskutega. Taskute ja kaenlaaukude vahel on õmblused, mis hoiavad palitu taljes. Palitu ulatub pikkuselt umbes 10 sm allapoole põlvesilma ja on eest kinninööbitav nelja paari suurte vorminööpidega. Palitu seljaosas on vult, mille laius sirgekstõmmatult 40 sm.

Kesk selga, talje kohal, on nurgeliste (90°) otstega põõn, mille laius keskkohalt 40 mm ja otstelt 60 mm. Põõn on kinnitatud kahe suure vorminööbiga seljatükile õmmeldud põõnapidemetele, mis ulatuvad ühe äärega palitu küljeõmbluste vahele. Põõnapidemete pikkus on 17 sm, laius ülemistelt otstelt 5 sm ja alumistelt 7 sm.

Palitul on seljatagune lõhe, mis algab 10 sm allpool põõna keskkoha. Kinninööpimiseks on lõhe paremal äärel samast riidest pealeõmmeldud riba nelja väikese vorminööbiga, vasakul äärel vastav allaõmmeldud riba nelja salanööpauguga.

Palitul on mahapöördud ettepoole laienev krae, mille laius keskkohalt 8 sm, nurkadelt 12 sm.

Varrukatel on pealeõmmeldavad värvlid, mille laius 12 sm. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja värvli vahel, kantakse auastme tunnuseid nagu kuuel (jooniste leht 10).

Palitu küljetaskud on klappidega.

Palitul on riidest õlakud, mille pikkus 12—13,5 sm, laius 5,5 sm.

Krae nurkadel, 20 mm välisest äärest, kantakse õhukaitse-suurtükiväe üksustes helepunaseid musta kandiga

piiratud lõkmeid, mis kujult ja suuruselt samasugused nagu maaväes. Lennuväe üksustes kantakse lõkmete asemel väeosa- (asutise-) trafaretti.

Kindralid kannavad palitul samasuguseid lõkmeid nagu kuuel, väikese vorminööbiga lõkme ülemisel otsal.

§ 178.

Suvipalitu.

(Jooniste leht 23.)

Samasugune nagu palitu (§ 177), kuid valmistatud villasest suviriidest.

§ 179.

Kindad
Saapad
Kannused
Vöörihm
Mõõga sangrihm
Mõök
Akselbant

)} samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 1 juures (§ 12, 13, 14, 15, 16, 17 ja 18 ning jooniste lehed 16, 17 ja 18).

2. j a g u.

Vorm nr. 2.

§ 180.

Suvimüts
Kuub
Pluus ja kaelaside
Vihmapalitu
Keep
Suvipalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Kindad
Vöörihm
Akselbant

)} samasugused nagu vorm nr. 1 juures

§ 181.

Pikad püksid.

(Jooniste leht 14.)

V ä r v: sinakashall.

R i i e: villane.

M o o d: harilikud pikad püksid käenamata sääreotstega.

§ 182.

Jalatsid.

V ä r v: must.

N a h k: lakk, kroom või ševroo.

M o o d: harilikud nõõridega poolsaapad või kingad. Sokid
— mustad.

3. j a g u.

Vorm nr. 3.

§ 183.

Suvimüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Keep
Suvipalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Akselbant
Jalatsid

samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

§ 184.

Päevasärk ja kaelaside.

Samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 3
juures (§ 23).

§ 185.

Sall.

V ä r v: valge.

R i i e: villane, puuvillane või siid.

M o o d: harilik meeste kaelasall.

§ 186.

Kindad.

V ä r v: pruun või valkjashall.

M a t e r j a l: nahk.

M o o d: harilikud sõrmkindad.

Vöö ja mõõga kanderihmad.

(Jooniste leht 23.)

Vöö on valmistatud pehmest tumesinisest 50 mm laiusest nahkrihmast, kanditud 1,5 mm laiusest valgest nahast kandiga. Vööd läbistavad kaks 120° nurkadega kullavärvilist murdjoont ja kaks ääretikandust. Pannal on kaetud vööosaga, mis asetatud põiki ümber vöö ja millele asetatud ornament suure riigivapi kujutisega. Vöö kinnitatakse kandmisel vöö otstel asuvate kinnitushaakidega kuuele ömmeldud pandla külge. Vöö parempoolse osa alumise ääre külge on kinnitatud mõõga kanderihmad, laiusega 15 mm ja samasuguste tikandustega nagu vöö. Kanderihmade otstel on lõksud mõõga kinnitamiseks. Vöö ja mõõga kanderihma metallosad on kullatud.

4. jagu.

Vorm nr. 4.

§ 188.

Suvimüts
 Kuub
 Pikad püksid
 Vihmapalitu
 Keep
 Suvipalitu
 Talimüts
 Palitu
 Kasukas
 Sall
 Akselbant
 Vöö ja mõõga kanderihmad

samasugused nagu vorm
 nr. 3 juures.

§ 189.

Triiksärk ja kaela-
 side
 Kindad
 Jalatsid

samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 4 juures (§ 27, 28 ja 29).

§ 190.

Mõõga sangrihm	}	samasugused nagu vorm nr. 1 juures.
Mõök		

5. j a g u.

Vorm nr. 5.

§ 191.

Suvimüts	}	samasugused nagu vorm nr. 4 juures.
Triiksärk ja kaela- side		
Vihmapalitu		
Keep		
Suvipalitu		
Talimüts		
Palitu		
Sall		
Kindad		
Jalatsid		
Akselbant		
Mõök		
Mõõga kanderihmad		
Mõõga sangrihm		

§ 192.

Õhtukuub.

(Jooniste leht 25.)

V ä r v: sinakashall.

R i i e: kalev.

M o o d: harilik frakilõikega kuub.

K i r j e l d u s:

Frakilõikega kuub kahe rea nõopidega, reas kolm suurt kullatud vorminööpi. Kuuesabad algavad eespool puusanukke ja ulatuvad pikkuselt 20—30 mm allapoole põlvi.

Varrukaotstel tagaõmbluse juures on võltslõhe, millel näiliseks kinnitamiseks kaks väikest kullatud vorminööpi.

Varrukatel märgitakse au- või ametastmed ümber varruka ulatuvate paeltega samal viisil nagu kuuel. Õhu-

kaitse-suurtükiväe üksustes kantakse au- ja ametastme-
paelu helepunasest kalevist alusel, mis moodustab ühtlasi
3 mm laiuse kandi auastme alumise tunnuspaela all.

§ 193.

Õhtuvest.

(Jooniste leht 25.)

Värv: sinakashall.

Riie: kalev.

Mood: harilik kahe taskuga frakivest; nõõbitav reas-
asetseva nelja väikese kullatud vorminööbiga.

§ 194.

Õhtupüksid.

(Jooniste lehed 17 ja 25.)

Värv: sinakashall.

Riie: kalev.

Mood: frakipüksid.

Kirjeldus:

Harilikud frakipüksid. Pükstel on küljeõmbluste
vahel lennuväe üksustes — sinakashall, õhukaitse-suur-
tükiväe üksustes — helepunane kant. Kandi mõlemal
pool on 15 mm laiused kullavärvilised muustrilised lam-
passid. Lampassid on samast materjalist nagu auastme-
paelad õhtukuuel. Kandi ja lampasside vahe on 5 mm.

2. peatükk.

KAITSEVÄE-AMETNIKKUDE VORM.

§ 195.

Vormid nr. 1–5.

Samasugused nagu ohvitseridel, järgmiste eranditega:

- 1) mõõka, mõõga kanderihmu ja sangrihma, aksel-
banti ja ilustist suvimütsi nokal kaitseväge-amet-
nikud ei kanna;
- 2) talimütsi siserummu ülemisel äärel kaitseväge-
ametnikud kannavad 5 mm laiust kullavärvilist
kardpaela;
- 3) kohtadel, kus ohvitserid kannavad auastmetunnu-
seid, kaitseväge-ametnikud kannavad ametastme-
tunnuseid (jooniste leht 10).

3. peatükk.

ÜLEAJATEENIJATE VORM.

(Jooniste leht 7 ja vormiesemete tabel nr. 6.)

1. jagu.

Vorm nr. 1.

§ 196.

Suvmüts.

(Jooniste leht 23.)

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 173), järgmiste eranditega:

- 1) mütsirumm on mütsiriidest;
- 2) mütsimärk on metallist.

§ 197.

Kuub.

(Jooniste leht 23.)

Samasugune nagu ohvitseridel, kuid pealeõmmeldud vööta (§ 174). Kuuel on külgedel kaks kullavärvilist haaki vöö hoidmiseks. Tunnusmärkide asetus samal kohal nagu ohvitseridel.

§ 198.

Plus ja kaelaside
Püksid
Vihmapalitu

} samasugused nagu ohvitseridel
vorm nr. 1 juures (§ 175).

§ 199.

Talimüts.

(Jooniste leht 23.)

Samasugune nagu ohvitseridel (§ 176) kullavärvilise kardpaelata. Mütsimärk on samasugune nagu suvmütsil.

§ 200.

Palitu.

(Jooniste leht 20.)

Samasugune nagu maaväe üleajateenijatel (§ 43), kuid sinakashallist riidest. Krae nurkadel, 20 mm väli-

sest äärest, kantakse: õhukaitse-suurtükiväe üksustes — helepunaseid musta kandiga piiratud lõkmeid (jooniste leht 15), lennuväe üksustes — väeosa (asutise) trafa-
retti (jooniste leht 23).

§ 201.

Kasukas } samasugused nagu ohvitseridel (§ 175).
Sall }

§ 202.

Kindad } samasugused nagu maaväe üle-
Saapad } ajateenijatel vorm nr. 1 juures
Vöörihm } (§ 46, 47, 48 ja 49 ning jooniste
Mõõga kandepesa } leht 19).
Terarelva sangrihm }

2. j a g u.

Vorm nr. 2.

§ 203.

Suvimüts }
Kuub } samasugused nagu vorm
Pluus ja kaelaside } nr. 1 juures.
Vihmapalitu }
Talimüts }
Palitu }
Kasukas }
Sall }
Kindad }
Vöörihm }

§ 204.

Pikad püksid } samasugused nagu ohvitseridel
Jalatsid } vorm nr. 2 juures (§ 181 ja 182
ning jooniste leht 14).

§ 205.

Lihtvöö.

(Jooniste leht 23.)

Lihtvöö on valmistatud kuueriidest. Vöö laius on 55 mm. Pannal on kullavärvilisest metallist, ühe tapiga.

3. jagu.

Vorm nr. 3.

§ 206.

Suvimüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Kindad
Vöörihm
Lihtvöö

samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

§ 207.

Päevasärk ja kaela-
side
Jalatsid

samasugused nagu ohvitseridel
vorm nr. 3 juures (§ 184 ja 183).

4. jagu.

Vorm nr. 4.

§ 208.

Suvimüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Vöörihm

samasugused nagu vorm
nr. 3 juures.

§ 209.

Triiksärk ja kaela-
side
Kindad
Jalatsid

samasugused nagu ohvitseridel
vorm nr. 4 juures (§ 189).

§ 210.

Vöö.

(Jooniste leht 19.)

Samasugune nagu maaväe üleajateenijatel (§ 54), kuid nahkrihm on tumesinine ja kaetud tumedama sinakashalli mustrilise siidpaelaga.

4. peatükk.

AJATEENIJATE VORM.

§ 211.

Suvmüts.

(Jooniste leht 20.)

Samasugune nagu maaväe ajateenijatel (§ 57), kuid sinakashallist riidest. Mütsimärgialus lennuväe üksustes on sinakashall, õhukaitse-suurtükiväe üksustes — helepunane.

§ 212.

Kuub.

(Jooniste leht 23.)

Samasugune nagu maaväe ajateenijatel (§ 58), järgmistele eranditega:

- 1) riie sinakashall;
- 2) õhukaitse-suurtükiväe üksustes on helepunased kraeilustised;
- 3) lennuväe üksustes krae nurkadel ilustisi ei ole.

§ 213.

Suvipluus.

(Jooniste leht 20.)

Samasugune nagu maaväe ajateenijatel (§ 59), kuid sinakashallist riidest. Krae nurkadel on samad ilustised või tunnused nagu kuuel (§ 212).

§ 214.

Püksid.

(Jooniste leht 20.)

Samasugused nagu maaväe ajateenijatel (§ 60), kuid sinakashallist riidest.

§ 215.

Aspirantide pikad püksid.

(Jooniste leht 14.)

Samasugused nagu üleajateenijatel vorm nr. 2 juures (§ 204).

§ 216.

Talimüts.

(Jooniste leht 14.)

Samasugune nagu maaväe ajateenijatel (§ 62), kuid sinakashallist riidest. Mütsimärk on samasugune nagu suvimütsil (§ 211).

§ 217.

Palitu.

(Jooniste leht 20.)

Samasugune nagu üleajateenijatel (§ 200).

§ 218.

Kindad.

V ä r v: sinakashall.

M a t e r j a l: villane.

M o o d: harilikud kootud sõrmkindad.

§ 219.

Aspirantide valged
kindad

Saapad

Poolsaapad

Vöörihm

Möögarihm

Mööga sangrihm

} samasugused nagu maaväe ajateenijatel (§ 65, 66, 67, 70, 71 ja 72 ning jooniste lehed 19 ja 20).

§ 220.

Sääresidemed.

Samasugused nagu maaväe ajateenijatel (§ 68), kuid värvilt sinakashallid.

5. peatükk.

TUNNUSMÄRGID.

1. ja g u.

Väeliigi-, kutseliigi-, gradatsioon- ja väeosa- tunnused.

(Jooniste leht 13.)

§ 221.

Väeliigivärviks on õhukaitse-suurtükiväe üksustes — helepunane. Lennuväe üksustes väeliigivärvi ei ole.

§ 222.

Väeliigitunnusena kannavad ohvitserid ja üleajateenijad:

- 1) lennuväe üksustes — kuue krael tiibadega propelleri kujutist;
- 2) õhukaitse-suurtükiväe üksustes:
 - a) mütsil — helepunast mütsimärgialust ja tallimütsil samavärvilist kanti;
 - b) palitul — helepunaseid musta kandiga piiratud lõkmeid ja 3 mm laiust helepunast kanti allpool aastmetunnuste paelu;
 - c) kuue krael — ristamisi asetatud kahte suurtükitoru kujutist;
 - d) kuue ja pluusi varrukatel 3 mm laiust helepunast kanti allpool aastmetunnuste paelu.

§ 223.

Väeliigitunnusmärgi asemel kannavad kuue krael järgmisi kutseliigi tunnuseid:

- 1) kahte eskuklaapkepile põimitud madu — sanitaarkutseliiki kuuluvad kaitsevaelased;
- 2) mürgikarikast joovat madu — farmatsöitkutseliiki kuuluvad kaitsevaelased;
- 3) eskuklaapkepil looklevat madu — veterinaarkutseliiki kuuluvad kaitsevaelased.

§ 224.

Kaitseväe-ametnikud õhukaitse-suurtükiväe üksustes kannavad väeliigitunnusena:

- 1) mütsil — helepunast mütsimärgialust ja samavärvilist kanti talimütsil;
- 2) kuue ja pluusi varrukatel 3 mm laiust helepunast kanti allpool ametastmetunnuste paelu;
- 3) palitul — helepunaseid musta kandiga piiratud lõkmeid ja 3 mm laiust helepunast kanti allpool ametastmetunnuste paelu.

Kaitseväe-ametnikud lennuväe üksustes väeliigi eritunnuseid ei kanna.

§ 225.

Ajateenijad õhukaitse-suurtükiväe üksustes kannavad samasuguseid väeliigitunnuseid nagu maaväes (§ 77).

Ajateenijad lennuväe üksustes väeliigieritunnuseid ei kanna.

§ 226.

Vanem-ohvitseride ja noorem-ohvitseride väeliigitunnusmärgid on kullaga välja õmmeldud.

Üleajateenijate väeliigitunnusmärgid on kullaga välja õmmeldud või kullavärvilisest metallist.

§ 227.

Gradatsioonitunnused lennuväes on samasugused nagu maaväes (§ 79 ja 80).

§ 228.

Väeosa- (asutise-) tunnusena lennuväe üksustesse kuuluvad kaitsevälased kannavad palitu ja kuue krael ning ajateenijad ka suvipluusi krael väeosa- (asutise-) trafaretti, mille kuju ja mõõdud kinnitab Kaitseminister.

Väeosatrafarett asetatakse:

- 1) palitu krael — 25 mm otstest tahapoole;
- 2) kuue krael — samuti kui maaväes (§ 81).

§ 229.

Kindralid väeliigi-, kutseliigi- ega väeosatunnuseid ei kanna.

§ 230.

Kõrgema sõjalise haridusega ohvitserid, kes teenivad ametikohtadel, kus koosseisude järgi nõutav kõrgem sõjaline haridus, kannavad kuuel, paremast rinnataskust kõrgemal, erialatunnust, mille kuju kinnitab Kaitseminister.

Kõrgema eriharidusega kaitseväelased, kes teenivad ametikohtadel, kus tähendatud eriharidus nõutav koosseisude kohaselt, kannavad kuuel, eelmises lõikes tähendatud kohal, erialatunnust, mille kuju kinnitab Kaitseminister.

§ 231.

Keskjuhatuste ja keskasutiste, kohapealsete juhatuste ja asutiste ning õppeasutiste koosseisu kuuluvad lennuväelased ja õhukaitse-suurtükiväelased kannavad vastavalt lennುವေး või õhukaitse-suurtükivေး vormi.

2. j a g u.

Auastmetunnused.

§ 232.

Auastmetunnused on lennುವေး samasugused nagu maavေး (§ 84—93).

§ 233.

Lennukooli lendurõpilased-aspirandid kannavad samasuguseid auastmetunnuseid nagu maavေး ajateenijad-aspirandid.

Lennukooli aviomotoristi-õpilased kannavad samasuguseid auastmetunnuseid nagu lendurõpilased-aspirandid, kuid auastmetunnuspaelad on lengita.

§ 234.

Ajateenijate auastmetunnuspael lennುವေး üksustes on tumesinine, õhukaitse-suurtükivေး üksustes — helepunane.

3. j a g u.

Mitmesugused tunnusmärgid.

§ 235.

Vorminööbid, haavamismärgid, reserv- ja erukaitseväelaste ning astliku personali eritunnused on kujult, mõõtudelt ja värvilt samasugused nagu maavေး (§ 94—97).

4. OSA.

Mereväe ja merekindluste vorm.

1. peatükk.

OHVITSERIDE VORM.

(Jooniste leht 8 ja vormiesemete tabel nr. 7.)

1. jagu.

Vorm nr. 1.

§ 236.

Müts.

(Jooniste leht 24.)

Värv: must.

Riie: villane.

Kirjeldus:

Mütsirumm on ühest tükist, õmblusega mütsi ees, noka keskkohal. Mütsirummu kõrgus vastavalt mütsi suurusele on 45—55 mm. Rummu ülemist ja alumist äärt piirab 2 mm laiune riidest kant. Rummu ümber on must ripspael. Rummu sisepoolel on 45 mm laiune higirihm.

Mütsipõhi on ühest tükist, kujult ovaalne. Mütsipõhja ja -rummu ühendab neljast tükist koosnev mütsiäär, mis hoidub eest ülal voodri vahel oleva kõvenduse abil ning laskub tagant allapoole. Mütsiääre laius on võrdne mütsirummu laiusega.

Mütsinokk on mustast lakknahast või fiibrist; laius keskkohalt 50—60 mm; kallak 45°. Nokk on kinnitatud rummu alumise ääre ja higirihma vahele. Vanem-ohvitserid kannavad mütsinoka äärel kullaga väljaõmmeldud üherealist tammelehti kujutavat ilustist, admiralid — kaherealist samasugust ilustist.

Mütsirummu alläärel, noka kohal, on 15 mm laiune kahest ühepikkusest osast koosnev mustast lakknahast tormirihm, mille osad on ühendatud omavahel nahast aasadega. Tormirihm on kinnitatud rummu külge kahe väikese vorminööbiga.

Mütsimärgi moodustab tammelehtedest koosnev pärg, mille keskkohal on kilbile asetatud kullavärviline trossiga ankrü kujutis. Kilbi põhi on rukkilillesinine. Ülalpool ankrüt asub väikese riigivapi kujutis, mida ülevalt ja külgedelt ümbritseb väljaõmmeldud ilustis. Mütsimärk on kullaga välja õmmeldud mustale kalevile.

Mütsimärki kantakse mütsirummu esikülje keskkohal.

§ 237.

Suvimüts.

Suvimüts on samasugune nagu kirjeldatud § 236, kuid mütsipõhi ja mütsiäär on valgest pestavast riidest.

§ 238.

Kuub.

(Jooniste leht 24.)

Värv: must.

Riie: villane.

Mood: harilik kahereanööpidega kuub.

Kirjeldus:

Kuub on õmmeldud üleni voodril, kahe rea nööpidega, reas neli suurt kullatud vorminööpi. Kuub on eest nööbitav kolme alumise nööbiga ja ulatub pikkuselt jalgade lahkjooneni.

Kuue keha koosneb ühest seljatükist ja kahest hõlmast; kuuel on kaks sisseõmmeldud küljetaskut ja vasaikul poolel rinnatasku. Varrukaotstel, tagaõmbluse juures, on võltslõhe, millel näiliseks kinnitamiseks kaks väikest vorminööpi. Varrukate väliskülgedel, varrukasuudme ja küünarnuki vahel, kantakse auastmetunnuseid (jooniste leht 12).

§ 239.

Vest.

Värv: must.

Riie: villane.

Mood: harilik käänisteta vest ühe rea nööpidega ja nelja taskuga; eest nööbitav viie väikese vorminööbiga.

§ 240.

Päevasärk ja kaelaside.

Valge päevasärk on mahakeerdud kahekordse kraega ja kätistega. Kaelaside on mustast villasest või siidriidest, pikuti kantav.

§ 241.

Püksid.

(Jooniste leht 14.)

V ä r v: must.

R i i e: villane.

M o o d: harilikud pikad püksid, käänamata sääreotstega.

§ 242.

Vihmapalitu.

(Jooniste leht 15.)

V ä r v: tumesinine.

R i i e: impregneeritud villane, puuvillane või linane.

M o o d: cloche.

K i r j e l d u s:

Palitu on õmmeldud voodril, kahe rea nõopidega, püstitõikeliste küljetaskutega ja riidest vööga. Palitul on üks selja- ja kaks küljeõmblust. Seljaõmblus lõpeb lõhega. Lõhe ääred on kahekordsest riidest. Kinninööpimiseks on lõhe paremal äärel kolm väikest vorminööpi, vasakul äärel samapalju salanööpauke.

Palitu ulatub pikkuselt 10 sm allapoole põlvesilma.

Palitul on mahapöördud ettepoole laienev krae, mille laius keskkohalt 65 mm, nurkadelt 90 mm. Krae alumisele küljele kinnitatakse nõopidega vajaduse korral peakott ja põõn palitu kurgualuse kokkutõmbamiseks.

Varrukad on kolme õmblusega, millest pealmine ulatub krae alla. Varrukaotstel on põõnad varrukasuudme kokkutõmbamiseks.

Palitul on neli paari nõope, millest ülemine paar asub krae otste all. Nööbid on mustavärvilisest kunst-sarvest.

Vöö on palituriidest. Vöö vasakpoolsele otsale kinnitatakse tapiga pannal, parempoolsel otsal on augud.

§ 243.

Palitu.

(Jooniste leht 24.)

Värv: must.

Riie: villane.

Mood: taljes lõikega, kinnise rinnaesisega.

Kirjeldus:

Palitu on õmmeldud voodril, kahe rea nõopidega ja põiklõikeliste küljetaskutega. Taskute ja kaenlaaukude vahel on õmblused, mis hoiavad palitu taljes. Palitul on ees viis paari suuri vorminööpe; viies paar asub krae otste all. Palitu ulatub pikkuselt umbes 10 sm allapoole põlvesilma.

Palitu seljaosas on volt, mille laius sirgekstõmmatult 40 sm.

Kesk selga, palitu talje kohal, on nurgeliste (90°) otstega pöön, mille laius keskkohalt 40 mm ja otstelt 60 mm. Pöön on kinnitatud kahe suure vorminööbiga seljatükile õmmeldud pöönapidemetele, mis ulatuvad ühe äärega palitu küljeõmbluste vahele. Pöönapidemete pikkus on 17 sm, laius ülemistelt otstelt 5 sm ja alumistelt otstelt 7 sm.

Palitul on seljatagune lõhe, mis algab 15 sm allpool pööna keskohta. Kinninööpimiseks on lõhe paremal äärel samast riidest pealeõmmeldud riba nelja väikese vorminööbiga ja vasakul äärel vastav allaõmmeldud riba nelja salanööpauguga.

Palitul on mahapöördud ettepoole laienev krae, mille laius keskkohalt 8 sm, otstelt 12 sm.

Varrukaotsad on varrukasuudmest 17 sm kauguselt läbi tikitud.

Palitu küljetaskud on klappidega.

Palitul on samast riidest õlakud. Õlaku pikkus, vastavalt palitu suurusele, on 12—13,5 sm, laius 5,5 sm. Õlakutel kantakse auastmetunnuseid (jooniste leht 12).

§ 244.

Suvipalitu.

(Jooniste leht 24.)

Samasugune nagu paltiu (§ 243), kuid valmistatud villasest suviriidest.

§ 245.

Keep.

(Jooniste leht 24.)

V ä r v: must.
R i i e: villane.

Kirjeldus:

Keep on õmmeldud mustal voodril ühest tükist, varukateta. Krae on mahapöördud, laius 70 mm. Õlgade kohal on õmblused, mis ulatuvad õlanukkideni. Keep on nõõbitav krae juurest ühe suure vorminööbiga. Hõlmade kooshoidmiseks on rinna kohal kullavärviline kett, mille kummalgi otsal 35 mm läbimõõduga sõõr väikese riigivapi kujutisega. Keep ulatub pikkuselt umbes 10 sm allapoole põlvesilma.

§ 246.

Sall.

V ä r v: valge.
R i i e: villane, puuvillane või siid.
M o o d: harilik meeste kaelasall.

§ 247.

Kindad.

V ä r v: pruun.
M a t e r j a l: nahk, vill või puuvill.
M o o d: harilikud sõrmkindad.

§ 248.

Jalatsid.

V ä r v: must.
M a t e r j a l: kroom või ševroo.
M o o d: harilikud nõõridega poolsaapad või kingad.
Sokid mustad.

§ 249.

Vöörihm.

(Jooniste leht 27.)

Vöörihma nahkosad on valmistatud mustast lakknahast, metallosad valgest vasest. Vöörihma laius on 35 mm. Vöörihmale on sõõrikujuline kullatud metallist

pannal, mille läbimõõt 48 mm. Pandla esiküljel on loorberilehti kujutatav pärg, mille keskel ankrud kujutis. Vöörihma pandlapoolse osa alumise ääre külge on kinnitatud üks mõõga kanderihmadest, teine on liikuv. Kanderihmade otsad on varustatud lõksudega mõõga kinnitamiseks. Lühema kanderihma ülemise otsa juures on mõõga kandehaak.

§ 250.

Mõõga sangrihm	}	samasugused nagu maaväe ohvitseridel (§ 16 ja 18 ning jooniste lehed 17 ja 18).
Akselbant		

§ 251.

Mõök.

(Jooniste leht 27.)

Mõögatera on spetsiaalterasest, nikeldatud. Mõögatera pinnale on graveeritud ilustised. Mõõga käepide on portselanist ning ilustatud pronksist lõvipea kujutisega ja kullatud traadist võrukestega. Käekaitse on pronksist, millel mahakäänatav osa mõõga lukustamiseks.

Mõõgatupp on mustast nahast, kullatud metallist hoidvõrudega ja otsaga.

2. jagu.

Vorm nr. 2.

§ 252.

Müts
Suvimüts
Kuub
Vest
Päevasärk ja kaelside
Püksid
Vihmapalitu
Palitu
Suvipalitu
Keep
Sall
Kindad
Jalatsid
Akselbant

} samasugused nagu vorm nr. 1 juures.

§ 253.

Suvikuub.

(Jooniste leht 24.)

Värv: valge.

Riie: linane või puuvillane.

Mood: lõikelt samasugune nagu kuub vorm nr. 1 juures.

Kirjeldus:

Kuub on voodrita, kahe pealeõmmeldud klappideta rinnataskuga. Kuub on eest nõõbitav nelja reasasetseva suure vorminööbiga ja ulatub pikkuselt jalgade lahkjooneni. Varruaotsad on varrukasuudmest 10 sm kauguselt läbi tikitud.

Kuuel on mustast kalevist samasugused õlakud nagu palitul. Õlakuil kantakse auastmetunnuseid.

§ 234.

Suvipüksid.

Värv: valge.

Riie: linane või puuvillane.

Mood: harilikud pikad püksid käenamata sääreotstega.

§ 255.

Suvikingad.

Värv: valge.

Mood: harilikud kingad linasest või puuvillasest riidest. Sokid valged.

3. jagu.

Vorm nr. 3.

§ 256.

Müts
Suvimüts
Vest
Päevasärk ja kaela-
side
Püksid
Vihmapalitu
Keep
Palitu
Suvipalitu
Sall
Jalatsid
Akselbant

} samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

§ 257.

Pikk-kuub.

(Jooniste leht 24.)

Värv: must.

Riie: kalev.

Mood: lahtise kraega pikk-kuub.

Kirjeldus:

Kuub on ömmeldud üleni voodril, kahe rea nööpi-dega, reas viis suurt vorminööpi. Kuub on eest nööbitav nelja alumise nööbiga. Kuuehõlmade tagalõike äärtel on taskud siiklappidega, mille pikkus 25 sm. Õlgadel on kuueriidest alusel kullavärvilisest kardpaelast õlakupide-med pikkusega 40 mm ja laiusega 15 mm. Kuub ulatub pikkuselt 50—70 mm allapoole põlvesilma. Varrukaotstel, tagaõmbluse juures, on võltslõhe, millel näiliseks kinnita-miseks kaks väikest vorminööpi. Varrukatel märgitakse au- või ametastmed ümber varruka ulatuvate kardpael-tega samal viisil nagu vorm nr. 1 kuuel.

§ 258.

Kindad.

Pruunist, valgest või kreemist nahast sõrmkindad.

4. jagu.

Vorm nr. 4.

§ 259.

Müts
Suvimüts
Pikk-kuub
Vest
Päevasärk ja kaela-
side
Püksid
Palitu
Suvipalitu
Keep
Sall
Kindad
Jalatsid
Akselbant

samasugused nagu vorm
nr. 3 juures.

§ 260.

Vöörihm
Mõõga sangrihm
Mõök

} samasugused nagu vorm nr. 1
juures; kantakse kuuel.

5. jagu.

Vorm nr. 5.

§ 261.

Müts
Suvimüts
Pikk-kuub
Vest
Päevasärk ja kaela-
side
Püksid
Palitu
Suvipalitu
Sall
Keep
Kindad
Jalatsid
Akselbant
Mõõga sangrihm
Mõök

} samasugused nagu vorm
nr. 4 juures.

§ 262.

Õhtupüksid.

(Jooniste leht 25.)

Harilikud frakipüksid. Mõlemal pool küljeõmblust on 8 mm laiused kullavärvilised kardpaelast lampassid 5 mm vahega.

§ 263.

Valge vest.

Lõikelt samasugune nagu vorm nr. 1 juures (§ 239), kuid valgest riidest.

§ 264.

Esitisõlakud.

(Jooniste leht 26.)

Esitisõlaku punutis on valmistatud kullavärvilisest kardnööri, mille läbimõõt 4 mm. Punutised on valmis-

tatud noorem-ohvitseridel kahe-, vanem-ohvitseridel nelja- ja admiralidel kuuenöörilistest põimistest.

Õlaku punutised on asetatud mustast kalevist alusele. Alus on kanditud kullavärvilise kardpaelaga.

Õlaku kraepoolisel otsal, punutise poolringi sees, on väike vorminööp. Kinnitamiseks kuuele on õlaku alumisel küljel mustast kalevist põõn ja pide.

§ 265.

Vöö.

(Jooniste leht 26.)

Vöö on valmistatud pehmest mustast 35 mm laiusest nahkrihmast. Rihma katab mustiline mustast siidist pael, mille kummalgi äärel on üks sirgjooneline ja keskel kaks korrapärase 120° all murtud joontega triipu. Vöö on sõõrikujuline kullatud metallist pannal, mille läbimõõt on 48 mm. Pandla esiküljel on loorberilehti kujutav pärg, mille keskel ankrud kujutis.

Vöö pandlapoolse osa alumise ääre külge on kinnitatud 15 mm laiused mõõga kanderihmad, mis kaetud vööpaelale sarnleva paelaga. Mõõga kanderihmade küljes olevad metallpandlad ja lõksud on kullatud.

6. jagu.

Vorm nr. 6.

§ 266.

Müts
Suvimüts
Püksid
Vihmapalitu
Suvipalitu
Keep
Palitu
Sall
Akselbant

samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

§ 267.

Õhtukuub.

(Jooniste leht 25.)

Värv: must.

Riie: kalev.

Mood: harilik frakilõikega kuub.

Kirjeldus:

Frakilõikega kuub kahe rea nõopidega, reas kolm suurt kullatud vorminööpi. Kuuesabad algavad eespool puusanukke ja ulatuvad pikkuselt 20—30 mm allapoole põlvi.

Õlgadel on kuueriidest alusel kullavärvilisest kard-paelast õlakupidemed, mille pikkus 40 mm ja laius 15 mm.

Varrukaotstel, tagaõmbluse juures, on võltslõhe, millel näiliseks kinnitamiseks kaks väikest vorminööpi. Varrukatel märgitakse auastmetunnused samuti nagu pikal kuuel (§ 257).

§ 268.

Lühike õhtukuub.

(Jooniste leht 25.)

Värv: must.

Riie: kalev.

Mood: harilik frakilõikega lühike kuub.

Kirjeldus:

Lõikelt samasugune nagu pikk õhtukuub, sabadeta. Hõlmad hoitakse koos keskmiste nõopide kohalt kahe eriliselt kokkupandud vorminööbiga.

§ 269.

Õhtuvest.

(Jooniste leht 25.)

Värv: must.

Riie: kalev.

Mood: harilik frakivest, kahe taskuga, eest nõõbitav nelja väikese reasasetseva vorminööbiga.

§ 270.

Triiksärk ja kaelaside.

Valge triiksärk murtud nurkadega püstkraega ja targeldatud kätistega. Kaelaside on mustast siidist, põigiti kantav.

§ 271.

Kindad.

Harilikud valgest või kreemist nahast sõrmkindad.

§ 272.

Jalatsid.

Mustast laknahast kingad või poolsaapad.

7. j a g u.

Vorm nr. 7.

§ 273.

Müts
Suvimüts
Pikk- või lühike
õhtukuub
Triiksärk ja kaela-
side
Palitu
Suvipalitu
Sall
Keep
Kindad
Jalatsid
Akselbant

} samasugused nagu vorm
nr. 6 juures.

õhtupüksid — samasugused nagu vorm nr. 5 juures
(§ 262).

§ 274.

Valge õhtuvest.

(Jooniste leht 25.)

Harilik frakivest valgest pikeeriidest, kahe taskuga.
Vest on eest nõõbitav nelja reasasetseva väikese vormi-
nõõbiga.

8. j a g u.

Vorm nr. 8.

§ 275.

Müts
Suvimüts
Pikk- või lühike
õhtukuub

} samasugused nagu vorm
nr. 7 juures.

Triiksärk ja kaela-
side
Õhtupüksid
Palitu
Suvipalitu
Sall
Keep
Kindad
Jalatsid
Akselbant

samasugused nagu vorm
nr. 7 juures.

§ 276.

Esitisõlakud
Vöö
Mõõga sangrihm
Mõök

samasugused nagu vorm
nr. 5 juures.

2. peatükk.

KAITSEVÄE-AMETNIKKUDE VORM.

§ 277.

Vormind nr. 1-8.

Kaitseväge-ametnikkude vorm on samasugune nagu ohvitseridel, järgmiste eranditega:

- 1) mõõka, mõõga kanderihmu, mõõga sangrihma, akselbanti ja ilustist mütsi- ja suvimütsinokal kaitseväge-ametnikud ei kanna;
- 2) kohtadel, kus ohvitserid kannavad auastmetunnuseid, kaitseväge-ametnikud kannavad ametastmetunnuseid;
- 3) vorm nr. 5 ja 8 juures kaitseväge-ametnikud kannavad erilisi esitisõlakuid.

§ 278.

Kaitseväge-ametniku esitisõlakud.

(Jooniste leht 26.)

õlakud on valmistatud mustast kalevist, laiusega 40 mm. õlaku kraepoolne ots on poolümmarguse, välispoolne — sirgjoonelise lõikega. õlaku ääred ja krae-

poolne ots on kanditud kullavärvilise kardpaclaga. Õlakule on asetatud kaks 4 mm läbimõõduga kullavärvilist kardnööri, mis jooksevad 3 mm vahega rööbiti õlaku kandiga, jättes vabaks õlaku välispoolse otsa. Kandi ja kardnööri vahe on 3 mm. Õlaku kraepoolsele otsale on paigutatud väike vorminööp.

Kinnitamiseks kuuele on õlaku alumisel küljel mustast kalevist pöön ja pide.

3. peatükk.

ÜLEAJATEENIJATE VORM.

(Jooniste leht 9 ja vormiesemete tabel nr. 8.)

1. j a g u.

Vorm nr. 1.

§ 279.

Müts.

Samasugune nagu noorem-ohvitseridel (§ 236), välja arvatud mütsimärk.

Mütsimärgi (jooniste leht 28) moodustab kahest tammelehest koosnev pärg, mille keskel rukkilillesinine sõõr ankruga kujutisega. Ülalpool ankrut on väikese riigivapi kujutis, mida ülevalt ja külgedelt ümbritseb väljaõmmeldud ilustis. Mütsimärk on stantsitud kullavärvilisest metallist või väljaõmmeldud kullaga. Mütsimärk on asetatud mustast kalevist alusele, mille väline äär moodustab märgi ümber 1,5—2 mm laiuse kandi.

§ 280.

Kõrvalapid.

Mustast villasest lõngast kootud sidemed. Sideme laius on 8 sm, pikkus — pea mõõdu järgi.

§ 281.

Suvimüts.

Samasugune nagu kirjeldatud § 279, kuid valgest pestavast riidest kattedega, mis ulatub mütsirummu ülemise ääreni.

§ 282.

Kuub
Vest
Päevasärk ja kaela-
side
Püksid
Vihmapalitu
Palitu
Sall
Kindad
Jalatsid

samasugused nagu ohvitseridel
vorm nr. 1 juures (§ 238—243 ja
246—248).

§ 283.

Vöörihm.

(Jooniste leht 28.)

Vöörihm on valmistatud mustast plattnahast. Pannal on valgest vasest, ühe tapiga. Rihma laius 45 mm. Rihmal on liikuv nahast aas parempoolse otsa kinnitamiseks. Mõõga kandmiseks on vöörihmale kaks samast nahast juurdepandavat mõõga kanderihma, mis sarnlevad ohvitseride mõõga kanderihmadega.

§ 284.

Terarelva sangrihm.

(Jooniste leht 19.)

Samasugune nagu maaväe üleajateenijatel (§ 49).

2. jagu.

Vorm nr. 2.

§ 285.

Müts
Kõrvalapid
Suvimüts
Kuub
Vest
Päevasärk ja kaela-
side
Püksid
Vihmapalitu
Palitu
Sall
Kindad
Jalatsid

samasugused nagu vorm
nr. 1 juures.

Poolpalitu.

(Jooniste leht 28.)

Värv: must.

Riie: villane.

Mood: kinnise rinnaesisega poolpalitu.

Kirjeldus:

Poolpalitu on õmmeldud voodril, kahe rea nõõpidega ja põiklõikeliste küljetaskutega. Taskute ja kaenlaaukude vahel on õmblused, mis hoiavad palitu kergelt taljes. Palitu keha koosneb ühest seljatükist ja kahest hõlmast. Palitul on ees viis paari suuri vorminööpe, kuues paar asub krae otste all. Palitu ulatub pikkuselt umbes 80 mm allapoole jalgade lahkjoont.

Palitul on mahapöördud ettepoole laienev krae, laiussega keskkohalt 85 mm, otstelt 12 sm. Krae on varustatud haagiga — kurgualuse kokkutõmbamiseks.

Palitu küljetaskud on klappidega.

Varrukatel kantakse auastme-, väeliigi- ja erialatunnuseid.

3. jagu.**Vorm nr. 3.**

§ 287.

Müts
Suvimüts
Kuub
Vest
Püksid
Vihmapalitu
Palitu
Sall

samasugused nagu vorm
nr. 1 juures.

§ 288.

Triiksärk ja kaela-
side
Jalatsid
Kindad

samasugused nagu ohvitseridel
vorm nr. 6 juures (§ 270, 271 ja
272).

4. peatükk.
AJATEENIJATE VORM.

§ 289.

Madrusemüts.

(Jooniste leht 29.)

V ä r v: must.

R i i e: villane.

K i r j e l d u s:

Mütsirumm on ühest tükist, õmblusega mütsi ees — keskkohal. Rummu kõrgus on 45 mm. Rummu ülemist ja alumist äärt piirab 2 mm laiune samast riidest kant. Rummu ümber on madrusemütsi lint aassõlmega vasakul küljel. Mütsi lint on mustast siidist. Lindi pikkus on 100 sm, laius 35 mm. Lindile on trükitud kullavärviliste tähtedega laeva, üksuse või väeosa nimetus ja otstele kullavärviline ankru kujutis. Rummu sisepoolel on 45 mm laiune nahast higirihm.

Mütsipõhi on ühest tükist, kujult ovaalne.

Mütsipõhja ja mütsirummu ühendab neljast ühetalilisest tükist koosnev mütsiäär, mis hoidub eest ülal voodri vahel oleva kõvenduse abil ning laskub tagant allapoole. Ääre laius 50 mm. Mütsipõhja ja mütsiäärt ühendava õmbluse vahel on samast riidest kant. Mütsirummu alumise ääre külge on õmmeldud kaks musta 25 sm pikkust ja 6 mm laiust paela mütsi sidumiseks lõuaalt.

§ 290.

Mütsikate.

Mütsikate on valgest puuvillasest riidest ja sarnleb mütsipõhjaga. Mütsikate on ette nähtud mütsipõhja ja mütsiääre katmiseks.

§ 291.

Kõrvalapid.

Samasugused nagu üleajateenijatel (§ 280).

§ 292.

Madrusepluus.

(Jooniste leht 29.)

V ä r v: must.

R i i e: villane.

Kirjeldus:

Pluusil on kaks küljeõmblust ja rinna kohal väljalõige pikkusega 28 sm. Väljalõike alumine osa 80 mm ulatuses on nõõbitav kahe musta nõõbiga. Väljalõike äärtele on õmmeldud samast riidest madrusekrae, mille laius 16 sm.

Pluus ulatub pikkuselt jalgade lahkjoonest 50 mm kõrgemale.

Varrukaotstel on 10 sm laiune värvel ja 17 sm pikkune lõhe, mille kokkutõmbamiseks värvlil kaks väikest vorminööpi. Varrukatel kantakse auastme- ja erialatunnuseid.

§ 293.

Madrusepluusi sinine krae.

(Jooniste leht 29.)

Krae on rukkilillesinisest puuvillasest riidest, õmmeldud hallil puuvillasel voodril. Kraele, 10 mm kaugusele äärtest, on õmmeldud kolm 5 mm laiust valget paela, mille vahe 5 mm. Krae langeb seljale 16 sm laiuselt.

§ 294.

Madrusepluusi kaelaside.

(Jooniste leht 29.)

Mustast satäänist lint, mille pikkus 135 sm ja laius 12 sm.

§ 295.

Madrusepluusi valge nõör.

(Jooniste leht 29.)

Valgest kunstiidist 7,5 mm läbimõõduga punutud nõör, mille pikkus 100 sm.

§ 296.

Madrusepluusi valge rinnaesine.

(Jooniste leht 29.)

Valgest riidest rinnaesine, mille suurus 34×28 sm. Rinnaesise ülemisel äärel on 20 mm laiune sinisest riidest kant. Rinnaesine nõõbitakse pluusi külge kolme nõõbiga.

§ 297.

Talirinnaesine.

(Jooniste leht 29.)

Mustast villasest riidest rinnaesine, õmmeldud voodril. Rinnaesise suurus 21×23 sm. Krae on 45 mm kõrge. Krae otsad haagitakse kuklatagant kahe haagiga.

§ 298.

Sviiter.

Värv: tumesinine.

Materjal: villane.

Mood: kootud sviiter püstkrae ja varrukatega.

§ 299.

Madrusepüksid.

(Jooniste leht 29.)

Värv: must.

Riie: villane.

Mood: pikad püksid käenamata sääreotstega ja pikuti taskutega; nööbitav värvliga eest ja lakaga vasakult küljelt.

§ 300.

Poolpalitu.

(Jooniste leht 28.)

Samasugune nagu üleajateenijatel (§ 286).

§ 301.

Kindad.

Värv: pruun.

Materjal: villane lõng.

Mood: harilikud kootud sõrmkindad.

§ 302.

Aspirantide kindad.

Värv: valge.

Materjal: villane, puuvillane või nahk.

Mood: harilikud sõrmkindad.

§ 303.

Poolsaapad.

Värv: must.

Materjal: juht.

Mood: harilikud nõõridega poolsaapad. Tallad randiga.
Kontsa kõrgus kuni 30 mm.

§ 304.

Vöörihm.

(Jooniste leht 29.)

Vöörihm on valmistatud mustast plattnahast. Pannal on valgest vasest, ühe tapiga. Rihma laius 45 mm. Rihmal on lahtine aas parempoolse otsa kinnitamiseks.

5. peatükk.

TUNNUSMÄRGID.

(Jooniste leht 12.)

1. jagu.

Väeliigitunnused.

§ 305.

Merekindlustes teenivad kaitseväelased kannavad väeliigitunnusena:

- 1) ohvitserid, kaitseväe-ametnikud ja üleajateenijad — 3 mm laiust punast kanti allpool au- või ametastme tunnuspaelu;
- 2) ajateenijad — paremal varrukal, küünarnuki ja õla vahel, kahte ristamisi asetatud punast suur-tükitoru kujutist.

Keskjuhatuste ja keskasutiste, kohapealsete juhatuste ja asutiste ning õppeasutiste koosseisu kuuluvad mereväelased kannavad mereväe vormi.

§ 306.

Kõrgema sõjalise haridusega ohvitserid, kes teenivad ametikohtadel, kus koosseisude järgi nõutav kõrgem sõjaline haridus, kannavad kuue paremal rinnal, rinnatasku ülemise ääre kõrgusel, erialatunnust, mille kuju kinnitab Kaitseminister.

Kõrgema eriharidusega kaitseväelased, kes teenivad ametikohtadel, kus tähendatud eriharidus nõutav koosseisude kohaselt, kannavad kuuel, eelmises lõikes tähendatud kohal, erialatunnust, mille kuju kinnitab Kaitseminister.

2. j a g u.

Auastmetunnused.

(Jooniste leht 12.)

§ 307.

Au- või ametastmetunnuseid kannavad:

- 1) ohvitserid, kaitseväe-ametnikud ja üleajateenijad:
 - a) kuuel — varrukasuudme ja küünarnuki vahel;
 - b) palitul ja suvikuuel — õlakuil;
- 2) ajateenijad — vasakul varrukal küünarnuki ja õla vahel.

§ 308.

Ohvitseride auastmed märgitakse eelmises paragrahvis (§ 307) tähendatud korras kullavärviliste kardpaelttega järgmiselt:

kontr-admiral	— kaks paela: alumine 45 mm laiune, ülemine 15 mm laiune ja lengiga;
mereväe-kapten	— neli 15 mm laiust paela, ülemine lengiga;
kapten-leitnant	— neli paela: kaks alumist 15 mm laiust, kolmas 8 mm laiune, ülemine 15 mm laiune ja lengiga;
kapten-majoor	— kolm 15 mm laiust paela, ülemine lengiga;
vanem-leitnant	— kolm paela: alumine 15 mm laiune, keskmine 8 mm laiune, ülemine 15 mm laiune ja lengiga;
leitnant	— kaks 15 mm laiust paela, ülemine lengiga;
noorem-leitnant	— üks 15 mm laiune pael, lengiga;
lipnik	— üks 10 mm laiune pael, lengiga.

Lengi väline läbimõõt on 45 mm.

§ 309.

Auastmepaelad kuuel on paigutatud varrukate väliskülgedele õmbluste vahele, pikal kuuel ja õhtukuuel — ümber varruka. Paelte vahe on 5 mm.

Alumise paela kaugus varrukasuudmest on:

kontr-admiralil ja kapten-leitnandil	65 mm,
mereväe-kaptenil	60 „ ,
kapten-majoril ja vanem-leitnandil	70 „ ,
leitnandil	80 „ ,
noorem-leitnandil ja lipnikul	90 „ .

§ 310.

Auastmepaelad õlakul on laiuselt võrdsed paeltega varrukal (§ 308). Paelte pikkus on võrdne õlaku laiusega.

Alumise paela kaugus õlaku õmblusest on:

kontr-admiralil ja kapten-leitnandil	7 mm,
mereväe-kaptenil	5 „ ,
kapten-majoril ja vanem-leitnandil	10 „ ,
leitnandil	15 „ ,
noorem-leitnandil ja lipnikul	20 „ .

§ 311.

Kaitseväge-ametnikud mereväes kannavad ametastmetunnustena lengita kullavärvilisi kardpaelu nagu ohvitserid (§ 308), kusjuures paelte arv ja laius vastab koosseisudes ettenähtud ohvitseriauaastmele samal ametikohal.

§ 312.

Üleajateenijad kannavad auastmetunnustena kullavärvilisi kardpaelu ja viieharulisi kullaga väljaõmmeldud või kullavärvilisest metallist 15 mm läbimõõduga tärne järgmiselt:

1) paelu:

- a) 1. järgu madrused (spetsialistid), 2., 3. ja 4. järgu rivitud ning noorem- ja vanem-allohvitserid — 60° nurka tipuga ülespoole;
- b) veltveeblid, pootsmanid, instrktorid ja 1. järgu rivitud — sama paela rombikujulise lengiga, mille külje pikkus võrdub paela kolmekordse laiusega;

- c) ohvitseriasetäitjad kannavad lisaks instruktoripaelale sellest allpool samasugust rombipaela 5 mm vahega;

2) tärne:

- a) veltveebel, spetsialist, 1. ja 4. järgu rivitu — ühte tärni;
- b) pootsman, noorem-allohvitser ja 3. järgu rivitu — kahte tärni;
- c) instruktor, vanem-allohvitser ja 2. järgu rivitu — kolme tärni.

Paela laius on instruktoritel 8 mm, teistel 6 mm. Nurga harude pikkus on 120 mm. Harude alumised otsad on paigutatud varrukasuudmest 70 mm kaugusele.

Ühe tärni kandmisel tärn aseneb 3 sm kaugusel nurga sisetipust; kahe tärni kandmisel kumbki tärn aseneb 5,5 sm kaugusel nurga sisetipust ja 1,5 sm kaugusel nurga harudest; kolme tärni kandmisel tärnid paigutatakse — üks tärn esimese ja kaks tärni teise asetusi kohaselt.

§ 313.

Aspirantide kursused lõpetanud üleajateenijad ja portupei-aspirandid, 1. järgu madrused, noorem- ja vanem-allohvitserid — kannavad samasuguseid auastmetunnuseid nagu maaväe aspirandid (§ 90 ja 91).

§ 314.

Aspirantide kursused lõpetanud üleajateenijad ja portupei-aspirandid mereväes veltveebli, pootsmani või instruktori auastmes kannavad vastavalt auastmele 1—3 tärni väljaspool nurka lengi ümber. Ühe tärni kandmisel tärn asetseb 15 mm lengist kõrgemal; kahe tärni kandmisel kumbki tärn aseneb 15 mm kaugusel lengi külgedest; kolme tärni kandmisel tärnid paigutatakse — üks tärn esimese ja kaks tärni teise paigutusviisi kohaselt.

§ 315.

Ajateenijad kannavad auastmetunnuseid varrukalaõla ja küünarnuki vahel järgmiselt:

- 1) 1. järgu madrus ja spetsialist — kollasest paelast 120° nurka tipuga allapoole, kusjuures paela laius on 10 mm, nurga harude pikkus 50 mm;

- 2) noorem-allohvitses — kahekordset samasugust nurka nagu 1. järgu madrus, paelte vahega 5 mm;
- 3) vanem-allohvitses — kolmekordset samasugust nurka nagu 1. järgu madrus;
- 4) veltveebel ja pootsman — ühte samasugust nurka nagu 1. järgu madrus, kusjuures paela laius on 30 mm;
- 5) instruktor ühte samasugust nurka nagu veltveebel ja sellest allpoole ühte samasugust nurka nagu 1. järgu madrus, paelte vahega 5 mm.

§ 316.

Ajateenijad mereväe aspirandid kannavad auastmetunnuseid nagu maaväe aspirandid (§ 92).

3. j a g u.

Erialatunnused.

(Jooniste leht 29.)

§ 317.

Erialatunnusena ülejateenijad kannavad varrukal, küünarnuki ja õla vahel, kullaga ja ajateenijad — kollase niidiga mustale põhjale väljaõmmeldud järgmisi tunnuseid:

administratiivalal	— ankrut trossiga;
elektrik	— kahte kolmeksmurtud teravate otstega üksteise vastu sihitud noolt;
galvanöör	— kahurit ühe viieksmurtud noolega;
komendoor	— kahte ristamisi asetatud suurtükitoru;
kütja	— kahte ristamisi asetatud labidat hammasrattal;
masinist ja motorist	— laevapropellerit hammasrattal;
miinimasinist (torpedist)	— torpeedot hammasrattal;
minöör	— torpeedot põigiti üle ankrumiini;
roolimees (roolur)	— kaheksa käepidemega rooliratast;

raadiotelegrafist	— noolelist murdjoont, mis kujutab elektromagnetilise võnkumise (laine) diagrammi;
rivialal signalist	— kahte ristamisi asetatud püssi; — " " " signaal-lippu;
tuukurvelsker	— tuukuri peakatet; — ankrut mürgikarikast joova maoga.

4. j a g u.

Mitmesugused tunnusmärgid.

§ 318.

Reserv- ja erukaitseväelaste eritunnus on samasugune nagu maaväes (§96). Nimetatud eritunnust kantakse:

- 1) palitul ja valgel kuuel — krae mõlemal otsal, rööbiti otsaäärega ja 20 mm äärest tagapool;
- 2) poolpalitul — 20 mm auastmetunnustest kõrgemal;
- 3) kuuel ja pluusil — nagu maaväes (§ 96).

§ 319.

Vorminööbid, haavamismärgid ja arstliku personali eritunnused on kujult, mõõtudel ja värvilt samasugused nagu maaväes (§ 94, 95 ja 97).

5. OSA.

Orkestrite vorm.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 320.

Orkestrites, välja arvatud Tallinna garnisoni ning I ja II diviisi orkestrid, kantakse vormi üldistel alustel väeüksustega, mille juurde orkester kuulub.

Orkestris esinemise puhul väeosade orkestrandid kannavad järgmisi eraldusesemeid:

- 1) maa- ja lennuväe vormi juures — orkestrandivööd, -akselbanti ja -mütsinööri (§ 323, 354 ja 360);
- 2) mereväe vormi juures — orkestrandiakselbanti (§ 354).

§ 321.

II diviisi orkestris orkestrandid kannavad ratsaväe vormi.

§ 322.

Tallinna garnisoni ja I diviisi orkestrites orkestrandid kannavad erivormi allpooltoodud vormikirjelduse kohaselt.

Tallinna garnisoni orkestri vormiriietuse põhivärv on tumesinine, I diviisi orkestril — khaki.

2. peatükk.

ORKESTRIJUHTIDE VORM.

(Jooniste leht 9-a ja vormiesemete tabel nr. 9.)

1. j a g u.

Vorm nr. 1.

§ 323.

Suvimüts.

(Jooniste leht 30.)

Samasugune nagu maaväe ohvitseridel (§ 1), järgmiste eranditega:

- 1) tormirihma asemel on 5 mm läbimõõduga kahekordne kullavärviline põimitud nõör;
- 2) Tallinna garnisoni orkestrijuhi mütsirumm on ümbritsetud tumesinise ripssiidist paelaga ja rummu alumist äärt piirab mütsiriidest kant, mille laius 2 mm.

§ 324.

Kuub.

(Jooniste leht 14.)

Samasugune nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 1 juures (§ 2).

§ 325.

Pluus ja kaelaside.

(Jooniste leht 14.)

Tallinna garnisoni orkestris samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 3 juures (§ 23).

I diviisi orkestris samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 1 juures (§ 3).

§ 326.

Püksid.

(Jooniste lehed 14 ja 30.)

Samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 1 juures (§ 4), järgmiste eranditega:

- 1) pükstel on küljeõmbluste vahel ruugest kalevist kant;

- 2) kandist mõlemal pool on 15 mm laiused kullavärvilised mustrilised kardpaelast lampassid;
 3) kandi ja lampasside vahe on 5 mm.

§ 327.

Vihmapalitu
 Keep
 Kasukas

samasugused nagu maaväe ohvitseridel (§ 5, 6 ja 10). Karusnahast krae Tallinna garnisoni orkestris on värvilt must.

§ 328.

Talimüts.

(Jooniste leht 14.)

Samasugune nagu maaväe ohvitseridel (§ 9), kuid väeliigivärvilise kandi asemel on ruuget värvi kant.

§ 329.

Palitu
 Suvipalitu

samasugused nagu maaväe ohvitseridel (§ 7 ja 8 ning jooniste leht 15). Lõkmed on ruuget värvi, piiratud musta kandiga.

§ 330.

Sall.

Värv: Tallinna garnisoni orkestris — valge.

I diviisi orkestris — khaki.

Riie: villane, puuvillane või siid.

Mood: harilik meeste kaelasall.

§ 331.

Kindad.

Värv: pruun, valge või kreem.

Materjal: nahk, vill või puuvill.

Mood: harilikud sõrmkindad.

§ 332.

Saapad
 Vöörihm
 Mõõga sangrihm
 Mõök

samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 1 juures (§ 13, 15, 16 ja 17 ning jooniste lehed 16 ja 18).

§ 333.

Akselbant.

(Jooniste leht 17.)

Samasugune nagu maaväe ohvitseridel (§ 18). Akselbandi nöör on ruugevärviline, mustade täppidega. Akselbanti kantakse vasakul õlal.

§ 334.

Töökuub.

(Jooniste leht 24.)

Samasugune nagu mereväe ohvitseri suvikuub (§ 253). Kutseliigi- ja väeosatunnuseid töökuuel ei kanta. Auastmetunnuseid kantakse samas korras nagu maaväe ohvitseride pluusil (§ 3).

Töökuube kantakse ainult Tallinna garnisoni orkestris.

2. j a g u.

Vorm nr. 2.

§ 335.

Suvimüts
Kuub
Pluus ja kaelaside
Vihmapalitu
Keep
Suvipalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Kindad
Vöörihm
Akselbant

} samasugused nagu vorm
nr. 1 juures.

§ 336.

Pikad püksid.

(Jooniste leht 14.)

Samasugused nagu maaväe ohvitseridel (§ 20), lampassidega nagu pükstel (§ 326).

§ 337.

Jalatsid.

Samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 2 juures (§ 21). Tallinna garnisoni orkestris värvilt mustad.

3. j a g u.

Vorm nr. 3.

§ 338.

Suvmüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Keep
Suvipalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Kindad
Akselbant

samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

§ 339.

Päevasärk ja kaela-
side
Jalatsid
Vöö

samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 3 juures (§ 23, 24 ja 25). Vööl on samamustri-line siidpael kullavärvilise põhi-
tooniga.

4. j a g u.

Vorm nr. 4.

§ 340.

Suvmüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Keep
Suvipalitu
Talimüts

samasugused nagu vorm
nr. 3 juures.

Palitu	}	samasugused nagu vorm nr. 3 juures.
Kasukas		
Sall		
Vöö		
Akselbant		

		§ 341.
Triiksärk ja kaela-	}	samasugused nagu maaväe ohvitseridel vorm nr. 4 juures (§ 27, 28, 29 ja 30). Mõõgarihm on samamustriline siidpael kulla- värvilise põhitooniga.
side		
Kindad		
Jalatsid		
Mõõgarihm		

		§ 342.
Mõök	}	samasugused nagu vorm nr. 1 juures.
Mõõga sangrihm		

5. j a g u.

Vorm nr. 5.

§ 343.

Suvimüts	}	samasugused nagu vorm nr. 4 juures.
Triiksärk ja kaela-		
side		
Vihmapalitu		
Keep		
Suvipalitu		
Talimüts		
Palitu		
Sall		
Kindad		
Jalatsid		
Akselbant		
Mõõgarihm		
Mõök		
Mõõga sangrihm		

§ 344.

Õhtukuub	}	samasugused nagu maaväe ohvitseridel (§ 33, 34 ja 35). Väeliigi- värvi asemel on ruuge värv.
Õhtuvest		
Õhtupüksid		

3. peatükk.

ÜLEAJATEENIJATE VORM.

(Jooniste leht 9-a ja vormiesemete tabel nr. 10.)

1. jagu.

Vorm nr. 1.

§ 345.

Suvimüts.

(Jooniste leht 30.)

Samasugune nagu orkestrijuhtidel (§ 323), järgmiste eranditega:

- 1) mütsirumm on mütsiriidest;
- 2) tormirihm on ruugevärvilisest mustade täppidega nööriist;
- 3) mütsimärk on kullavärvilisest metallist.

§ 346.

Kuub.

(Jooniste lehed 14 ja 30.)

Samasugune nagu orkestrijuhtidel (§ 324). Kutsehiigitunnusmärgid on kullaga välja õmmeldud või kullavärvilisest metallist. Tunnusmärkide asetus on samasugune nagu orkestrijuhtidel. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja õla vahel, kantakse orkestrandi-varruka-ilustist.

§ 347.

Pluus ja kaelaside.

(Jooniste leht 14.)

Samasugused nagu orkestrijuhtidel vorm nr. 1 juures (§ 325). Tunnusmärkide asetus on samasugune nagu orkestrijuhtidel.

§ 348.

Püksid.

(Jooniste lehed 14 ja 30.)

Samasugused nagu orkestrijuhtidel (§ 326), kuid küljeõmblusevahelise kandita. Lampassid on 15 mm laiusest ruugevärvilisest mustriilisest paelast.

§ 349.

Vihmapalitu.

(Jooniste leht 15.)

Samasugune nagu orkestrijuhitudel (§ 327).

§ 350.

Talimüts.

(Jooniste leht 14.)

Samasugune nagu orkestrijuhitudel (§ 328), kuid kullavärvilise kardpaelata. Tormirihm on Tallinna garnisoni orkestris mustast, I diviisi orkestris — pruunist nahast. Mütsimärk on samasugune nagu suvimütsil.

§ 351.

Palitu.

(Jooniste leht 20.)

Samasugune nagu maaväe üleajateenijatel (§ 43). järgmiste eranditega:

- 1) krae nurkadel, 20 mm välisest äärest, on ruugevärvilised lõkmed;
- 2) varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja õla vahel, kantakse orkestrandivarrukailustist.

§ 352.

Kasukas
Sall
Kindad

} samasugused nagu orkestrijuhitudel (§ 327, 330 ja 331).

§ 353.

Saapad
Vöörihm
Mõõga kandepesa
Terarelva sangrihm

} samasugused nagu maaväe üleajateenijatel vorm nr. 1 juures (§ 46, 47, 48 ja 49).

§ 354.

Akselbant.

(Jooniste leht 30.)

Akselbandi palmik ja silmused on valmistatud ruugevärvilisest mustade täppidega nööri, mille läbimõõt 4 mm. Tilgutid on kullavärvilisest metallist. Silmused ja

palmik on koondatud nööpauguga varustatud pidemele, mille abil akselbant kinnitatakse vasakul õlal asuvale nööbile.

§ 355.

Tööpluus.

Värv: tumesinine.

Riie: villane, puuvillane või linane.

Mood: harilik päevasärk vahetatavate krae ja käsittega. Varrukate väliskülgedel, küünarnuki ja õla vahel, kantakse auastmetunnuseid. Tööpluusi juures kantakse harilikku samavärvilist kaelasidet. Tööpluusi kantakse ainult Tallinna garnisoni orkestris.

2. jagu.

Vorm nr. 2.

§ 356.

Suvimüts
Kuub
Pluus ja kaelaside
Vihmapalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Kindad
Vöörihm
Akselbant

samasugused nagu vorm
nr. 1 juures.

§ 357.

Pikad püksid
Jalatsid

samasugused nagu orkestrijuh-
tidel vorm nr. 2 juures (§ 336 ja 337
ning joonisteleht 14). Lampassid
on samasugused nagu pükstel
vorm nr. 1 juures (§ 348).

3. jagu.

Vorm nr. 3.

§ 358.

Suvimüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Kindad
Vöörihm
Akselbant

samasugused nagu vorm
nr. 2 juures.

§ 359.

Päevasärk ja kaela-
side
Jalatsid

samasugused nagu orkestrijuhti-
del vorm nr. 3 juures (§ 339).

§ 360.

Vöö.

(Jooniste lehed 19 ja 30.)

Samasugune nagu maaväe üleajateenijatel (§ 54),
kuid rihma katab ruugevärviline mustade täppidega
muustriline pael.

4. jagu.

Vorm nr. 4.

§ 361.

Suvimüts
Kuub
Pikad püksid
Vihmapalitu
Talimüts
Palitu
Kasukas
Sall
Vöö
Vöörihm
Akselbant

samasugused nagu vorm
nr. 3 juures.

§ 362.

Triiksärk ja kaela-
side
Kindad
Jalatsid

samasugused nagu orkestrijuhiti-
del vorm nr. 4 juures (§ 341).

4. peatükk.

AJATEENIJATE JA ÕPILASTE VORM.

§ 363.

Suvimüts
Kuub
Pluus ja kaelaside
Püksid
Talimüts
Palitu
Sall
Kindad
Saapad
Vöörihm
Akselbant
Tööpluus

samasugused nagu üleajateenijatel
vorm nr. 1 juures.

§ 364.

Pikad püksid
Poolsaapad

samasugused nagu üleajateenijatel
vorm nr. 2 juures.

§ 365.

Päevasärk ja kaela-
side
Vöö

samasugused nagu üleajateenijatel
vorm nr. 4 juures.

5. peatükk.

TUNNUSMÄRGID.

1. j a g u.

**Väeliigi-, kutseliigi-, gradatsioon- ja väeosa-
tunnused.**

(Jooniste leht 13.)

§ 366.

Väeosade orkestrijuhid ja orkestrandid kannavad oma väeosa väeliigivärvi. Väeliigivärvi asemel kantakse Tallinna garnisoni ja I diviisi orkestrites ruuget värvi.

§ 367.

Väeliigitunnusteks on:

- 1) väeosade orkestrijuhitudel ja orkestrandidel — oma väeosa väeliigivärv ja tunnusmärk;
- 2) Tallinna garnisoni ja I diviisi orkestris — väeliigivärvi asemel ruuge värv ja väeliigitunnuse asemel kutseliigitunnus, mis kujutab mõõgale toetuvat liirat.

Väeliigivärvi ja tunnusmärke kantakse samuti nagu maaväes (§ 74 ja 76—78).

§ 368.

Gradatsioonitunnused on samasugused nagu maaväes (§ 79 ja 80).

§ 369.

Orkestrijuhid ja orkestrandid kannavad selle väeosa (asutise) trafaretti, mille koosseisu kuulub orkester.

§ 370.

Orkestri koosseisu kuuluvad kõrgema muusikalise eriharidusega kaitseväelased kannavad kuuel, paremast rinnataskust kõrgemal, erilist rinnamärki, mille kuju kinnitab Kaitseminister.

2. jagu.

Auastmetunnused.

§ 371.

Auastmetunnused on samasugused nagu maaväes (§ 84—93).

3. jagu.

Mitmesugused tunnusmärgid.

§ 372.

Vorminööbid, haavamismärgid ning reserv- ja erukaitseväelaste eritunnus on kujult, mõõtudel ja värvilt samasugused nagu maaväes (§ 94—96).

§ 373.

Üleajateenijad, ajateenijad ja õpilased Tallinna garnisoni ja I diviisi orkestrites kannavad kuue ja palitu varrukate väliskülgedel, õla ja küünarnuki vahel, varrukailustisena kolme 5 mm laiust ruugevärvilist mustrilist paela, mille vahe 5 mm (jooniste leht 30).

Õpilaste õlakud on kanditud ruuget-mustakirja nööriga, mille läbimõõt 3 mm (jooniste leht 30).

§ 374.

Tallinna garnisoni ja diviiside orkestrites tambuurmajorid kannavad vasakul küljel vöö külge kinnitatult kahte tutti. Tutid on ruuge- ja mustavärvilistest nööri-dest. Tuti paelad ja rosett on ruuget-mustakirja paelast.

6. OSA.

Elluviimise eeskirjad.

§ 375.

Käesolev kaitseväevormi kirjeldus hakkab maksma kinnitamisega.

§ 376.

Kaitseväe kraamivarustuse tabelites nr. 5 ja 6 ettenähtud vormiesemete muretsemine käesoleva kirjelduse kohaselt on kaitseväelastele kohustuslik 1. aprilliks 1937. a. Tabelites nimetamata vormiesemete muretsemine ja kandmine toimub kaitseväelaste omal soovil.

§ 377.

Enne käesoleva vormikirjelduse kinnitamist maksusel olnud vormikirjelduste kohaselt valmistatud vormiesemeid lubatakse kanda kuni 1. aprillini 1939. a., välja arvatud juhud, kus erikorraldusega on nõutav uue vormi kandmine. Ajateenijatel on lubatud kanda tarvitusel või tagavaras olevaid vormiesemeid kuni Kaitseministri erikorralduseni.

§ 378.

On keelatud kanda segavormi, s. o. ühte või mitut vormieset uuest ja ülejäänud esemeid vanast vormist või ümberpöördukt. Erandeid võib teha Kaitseminister.

§ 379.

Reserv-väelaste kokkukutsumise korral ja sõja ajal on lubatud kõrvalekaldumised käesolevast vormikirjeldusest vormi lõikes, valmistusviisis ja tarvitataavates materjalides.

§ 380.

Kõrgema eriharidusega riigiteenijad, kes teenivad ohvitseride ametikohtadel, millistel koosseisude järgi nõutav vastav eriharidus, kannavad samasugust vormi nagu kaitseväe-ametnikud, kuid ilma gradatsioonitunnusteta.

Samasugust vormi kannavad reserv-väelaste kokkukutsumise või sõja korral need teenistusse kutsutud kõrgema haridusega eriteadlased, kes ei oma ohvitseri auastet ega kaitseväe-ametniku kutset, kuid on määratud ohvitseride ametikohtadele, millistel koosseisude järgi nõutav vastav kõrgem eriharidus.

§ 381.

Kaitseväe-ametnikud, kes teenivad üleajateenijate kohtadel tegelikus kaitseväes, kannavad ohvitseriasetäitja vormiriietust.

§ 382.

Käesolevas vormikirjelduses ettenähtud kaitseväevormi on õigus kanda kaitseliidus koosseisudega ettenähtud tegevteenistuses olevatel kindlapalgalistel ametikohtadel teenivatel ohvitseridel, kaitseväe-ametnikkudel ja üleajateenijatel.

Tähendatud kaitseväelased kannavad väeosatrafareti asemel kaitseliidu-trafaretti, mille kuju ja mõõdud kinnitab Kaitseminister.

§ 383.

Käesolev vormikirjeldus on maksev samuti piirivalve ohvitseride, kaitseväe-ametnikkude ja üleajateenijate kohta järgmiste eranditega:

- 1) väeliigivärvi asemel piirivalves kantakse hele-rohelist värvi;
- 2) väeliigitunnusena kantakse kuue krael (välja arvatud vahilaevade koosseisu kuuluvad kaitseväelased) märki, mis kujutab piiritulpa ristamisi asetatud püssi ja mõõgaga (jooniste leht 13);
- 3) lõkmed (välja arvatud kindralitel) on helerohelised, piiratud kollase kandiga;
- 4) vahilaevade koosseisu kuuluvad ohvitserid ja üleajateenijad kannavad auastmetunnuspaelte all 5 mm laiust helerohelist kanti;
- 5) piirivalve-trafaretid kinnitab Siseminister.

§ 384.

Käesolevas vormikirjelduses nimetatud vormiesemete üksikasjad, kui võrd nad ei ole selgitatud kirjelduses eneses, on märgitud käesoleva vormikirjelduse juurde kuuluvatel joonistel.

§ 385.

Käesolevas vormikirjelduses ettenähtud vormide ja tarbekorral üksikute vormiesemete üksikasjaline kandmise kord nähakse ette vormikandmise määrustes.

§ 386.

Käesoleva vormikirjelduse juurde kuuluvad jooniste algeksemplarid hoitakse alal kaitseväge varustusvalitsuses.

P. Lill,
kindral-major,
Kaitseminister.

T. Rotberg,
kindral-major,
varustusvalitsuse ülem.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 1.

Maaväe, välja arvatud ratsavägi ja jalaväe ratsaüksused, ohvitseride ja kaitseväe-ametnikkude vorm.

Jrk. nr.-id	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse §§	Joonise- lehe nr.-id	Kuulub vorm nr. juurde				
				1	2	3	4	5
1	Suvimüts	1	14	x	x	x	x	x
2	Talimüts	9	14	x	x	x	x	x
3	Kuub	2	14	x	x	x	x	—
4	Õhtukuub	33	25	—	—	—	—	x
5	Pluus	3	14	x	x	—	—	—
6	Õhtuvest	34	25	—	—	—	—	x
7	Päevasärk	23	—	—	—	x	—	—
8	Triiksärk	27	—	—	—	—	x	x
9	Kaelaside, khakivärvi, pikuti kantav	3	14	x	x	—	—	—
10	Kaelaside, must, pikuti kantav	23	—	—	—	x	—	—
11	Kaelaside, must, põigiti kantav	27	—	—	—	—	x	x
12	Püksid	4	14	x	—	—	—	—
13	Pikad püksid	20	14	—	x	x	x	—
14	Õhtupüksid	35	17, 25	—	—	—	—	x
15	Vihmapalitu	5	15	x	x	x	x	x
16	Keep	6	24	x	x	x	x	x
17	Palitu	7	15	x	x	x	x	x
18	Suvipalitu	8	15	x	x	x	x	x
19	Kasukas	10	15	x	x	x	x	—
20	Sall	11	—	x	x	x	x	x
21	Kindad, pruunid	12	—	x	x	x	—	—
22	„ valged või kreemid	28	—	—	—	—	x	x
23	Saapad	13	16	x	—	—	—	—
24	Poolsaapad (kingad), pruunid	21	—	—	x	—	—	—
25	Poolsaapad (kingad), mustad .	21	—	—	x	x	—	—
26	Poolsaapad (kingad), lakk . .	29	—	—	x	x	x	x
27	Kannused ¹⁾	14	16	x	—	—	—	—
28	Vöörihm	15	16	x	x	—	—	—
29	Vöö	25	17	—	—	x	x	—
30	Akselbant ¹⁾	18	17	x	x	x	x	x
31	Möök ¹⁾	17	18	x	—	—	x	x
32	Mööga sangrihm ¹⁾	16	18	x	—	—	x	x
33	Möögarihm ¹⁾	30	17	—	—	—	x	x

Märkus: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust.
Märk „1)“ näitab, et ese puudub kaitseväe-ametnikkude vormis.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 2.

Maaväe, välja arvatud ratsavägi ja jalaväe ratsauksused, üleaja-teenijate vorm.

Jrk. nr.-id	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse §	Joonise-lehe nr.-id	Kuulub vorm nr. juurde			
				1	2	3	4
1	Suvimüts	37	14	X	X	X	X
2	Talimüts	42	14	X	X	X	X
3	Kuub	38	14	X	X	X	X
4	Pluus	39	14	X	X	—	—
5	Päevasärk	53	—	—	—	X	—
6	Triiksärk	56	—	—	—	—	X
7	Kaelaside, khakivärvi, pikuti kantav	39	—	X	X	—	—
8	Kaelaside, must, pikuti kantav	53	—	—	—	X	—
9	Kaelaside, must, põigiti kantav	56	—	—	—	—	X
10	Püksid	40	14	X	—	—	—
11	Pikad püksid	51	14	—	X	X	X
12	Vihmapalitu	41	15	X	X	X	X
13	Palitu	43	20	X	X	X	X
14	Kasukas	44	15	X	X	X	X
15	Sall	45	—	X	X	X	X
16	Kindad, pruunid	46	—	X	X	X	—
17	„ , valged või kreemid	56	—	—	—	—	X
18	Saapad	46	16	X	—	—	—
19	Poolsaapad (kingad), pruunid	51	—	—	X	—	—
20	Poolsaapad (kingad), mustad	51	—	—	X	X	—
21	Poolsaapad (kingad), lakk	56	—	—	X	X	X
22	Kannused	46	16	X	—	—	—
23	Vöörihm	47	19	X	X	X	X
24	Vöö	54	19	—	—	X	X
25	Terarelva sangrihm	49	19	X	—	—	—
26	Mõõga kandepesa	48	19	X	—	—	—

Märkus: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 3.

Ratsaväe ja jalaväe ratsauksuste ohvitseride ja kaitseväe-ametnikkude vorm.

Jrk. nr-id	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse 99	Joonise- lehe nr'id	Kuulub vorm nr. juurde					
				1	2	3	4	5 ¹⁾	6 ¹⁾
1	Suvmüts	98	14	X	X	X	—	—	—
2	Husarimüts	110	21	—	X	X	X	X	X
3	Sultan 1)	122	22	—	—	—	X	X	X
4	Talimüts	98	14	X	X	X	—	—	—
5	Karusnahast müts	104	21	X	X	X	—	—	—
6	Kuub	99	21	X	X	—	—	—	—
7	Dolman	116	21	—	—	X	X	X	—
8	Pihtkuub	124	4-a	—	—	—	—	X	X
9	Aluskrae	100	21	X	X	X	X	X	X
10	Püksid	101	21	X	—	X	X	X	X
11	Pikad püksid	111	21	—	X	X	—	—	X
12	Vihmapalitu	98	15	X	X	X	X	—	X
13	Keep	98	24	X	X	X	X	X	X
14	Palitu	102	41	X	X	X	X	—	X
15	Suvipalitu	103	21	X	X	X	X	—	X
16	Poolkasukas	105	21	X	X	—	—	—	—
17	Kasukas	98	15	X	X	X	X	—	—
18	Sall	98	—	X	X	X	X	—	—
19	Kindad, pruunid	98	—	X	X	X	—	—	—
20	„ „, valged või kreemid .	119	—	—	—	—	X	X	X
21	Saapad	106	21	X	—	X	X	X	X
22	Poolsaapad, mustad	112	21	—	X	X	—	—	X
23	Kannused	98	16	X	—	X	X	X	X
24	Väikesed kannused	113	22	—	X	X	—	—	X
25	Vöörihm	107	16	X	X	—	—	—	—
26	Vöö	120	22	—	—	—	X	X	—
27	Akselbant 1)	98	17	X	X	X	X	X	X
28	Mööga sangrihm	108	18	X	—	X	X	X	X
29	Möögarihm	117	22	—	—	X	X	X	X
30	Padrunitasku	121	22	—	—	—	X	X	—
31	Möök	—	—	X	X	X	X	X	X

Märkus: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust.
Märk „1)“ näitab, et ese puudub kaitseväe-ametnikkude vormis.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 4.

Ratsaväe ja jalaväe ratsaüksuste üleajateenijate vorm.

Jrk. nr.-id	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse §§	Joonise- lehe nr.-id	Kuulub vorm nr. juurde			
				1	2	3	4
1	Suvmüts	128	14	x	x	x	—
2	Husarimüts	137	21	—	x	x	x
3	Sultan	147	22	—	—	—	x
4	Talimüts	128	14	x	x	x	—
5	Karusnahast müts	131	21	x	x	x	—
6	Kuub	129	21	x	x	—	—
7	Dolman	142	21	—	—	x	x
8	Aluskrae	129	21	x	x	x	x
9	Püksid	130	21	x	—	x	x
10	Pikad püksid	138	21	—	x	x	—
11	Vihmapalitu	128	15	x	x	x	x
12	Palitu	132	21	x	x	x	x
13	Poolkasukas	129	21	x	x	—	—
14	Kasukas	128	15	x	x	x	—
15	Sall	128	—	x	x	x	x
16	Kindad, pruunid	128	—	x	x	x	—
17	Kindad, valged	145	—	—	—	—	x
18	Saapad	129	21	x	—	x	x
19	Poolsaapad	139	21	—	x	x	—
20	Kannused	128	16	x	—	x	x
21	Väikesed kannused	139	22	—	x	x	—
22	Vöörihm	133	19	x	x	—	—
23	Vöö	146	22	—	—	—	x
24	Möögarihm	143	22	—	—	x	x
25	Terarelva sangrihm	134	19	x	—	x	x
26	Mööga kandepesa	135	22	x	—	—	—

Märkus: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 5.

Lennuväe ja õhukaitse-suurtükiväe ohvitseride ja kaitseväe-ametnikkude vorm.

Jrk, nr-id	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse §§	Joonise- lähe nr-id	Kuulub vorm nr. juurde				
				1	2	3	4	5
1	Suvimüts	173	23	x	x	x	x	x
2	Talimüts	176	23	x	x	x	x	x
3	Kuub	174	23	x	x	x	x	—
4	Õhtukuub	192	25	—	—	—	—	x
5	Õhtuvest	193	25	—	—	—	—	x
6	Pluus	175	14	x	x	—	—	—
7	Päevasärk	184	—	—	—	x	—	—
8	Triiksärk	189	—	—	—	—	x	x
9	Kaelaside, must, pikuti kantav	175	—	x	x	x	—	—
10	Kaelaside, must, põigiti kantav	189	—	—	—	—	x	x
11	Püksid	175	14	x	—	—	—	—
12	Pikad püksid	181	14	—	x	x	x	—
13	Õhtupüksid	174	17, 25	—	—	—	—	x
14	Vihmapalitu	175	15	x	x	x	x	x
15	Keep	175	24	x	x	x	x	x
16	Palitu	177	23	x	x	x	x	x
17	Suvipalitu	178	23	x	x	x	x	x
18	Kasukas	175	15	x	x	x	x	—
19	Sall, sinakashall	175	—	x	x	—	—	—
20	Sall, valge	185	—	—	—	x	x	x
21	Kindad, pruunid	179	—	x	x	x	—	—
22	Kindad, valkjashallid	186	—	—	—	x	—	—
23	„ , valged või kreemid	164	—	—	—	—	x	x
24	Saapad	179	16	x	—	—	—	—
25	Poolsaapad (kingad), mustad	182	—	—	x	x	—	—
26	Poolsaapad (kingad), lakk	164	—	—	x	x	x	x
27	Kannused	179	16	x	—	—	—	—
28	Vöörihm	179	16	x	x	—	—	—
29	Vöö	187	23	—	—	x	x	—
30	Akselbant 1)	179	17	x	x	x	x	x
31	Mõõk 1)	179	18	x	—	—	x	x
32	Mõõga sangrihm 1)	179	18	x	—	—	x	x
33	Mõõga kanderihmad	187	23	—	—	—	x	x

Märkus: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust. Märk „1)“ näitab, et ese puudub kaitseväe-ametnikkude vormis.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 6.

Lennuväe ja õhukaitse-suurtükiväe üleajateenijate vorm.

Jrk. nr.-id	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse §-id	Joonise- lehe nr.-id	Kuulub vorm nr. juurde			
				1	2	3	4
1	Suvmüts	196	23	x	X	X	X
2	Talimüts	199	23	x	X	X	X
3	Kuub	197	23	x	X	X	X
4	Pluus	198	14	x	X	—	—
5	Päevasärk	207	—	—	—	X	—
6	Triiksärk	210	—	—	—	—	X
7	Kaelaside, must, pikuti kantav	198	—	x	X	X	—
8	Kaelaside, must, põigiti kantav	210	—	—	—	—	X
9	Püksid	198	14	x	—	—	—
10	Pikad püksid	204	14	—	X	X	X
11	Vihmapalitu	198	15	x	X	X	X
12	Palitu	200	20	x	X	X	X
13	Kasukas	201	15	x	X	X	X
14	Sall	201	—	x	X	X	X
15	Kindad, pruunid	202	—	x	X	X	—
16	Kindad, valged	210	—	—	—	—	X
17	Saapad	202	16	x	—	—	—
18	Poolsaapad (kingad), mustad .	204	—	—	X	X	—
19	Poolsaapad (kingad), lakk . .	210	—	—	—	—	X
20	Vöörihm	202	19	x	x	X	X
21	Terarelva sangrihm	202	19	x	—	—	—
22	Mõõga kandepesa	202	22	x	—	—	—
23	Vöö	208	19	—	—	X	X
24	Lihtvöö	205	23	—	X	X	—

Märkus: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 7.

Mereväe ja merekindluste ohvitseride ja kaitseväe-ametnikkude vorm.

Jrk. nr-ld	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse §§	Joonise- lehe nr-ld	Kuulub vorm nr. juurde								
				1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Müts	236	24	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2	Suvmüts	237	24	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3	Kuub	238	24	x	x	—	—	—	—	—	—	—
4	Suvikuub	253	24	—	x	—	—	—	—	—	—	—
5	Pikk-kuub	257	24	—	—	x	x	x	—	—	—	—
6	Õhtukuub	267	25	—	—	—	—	—	x	x	x	—
7	Lühike õhtukuub	268	25	—	—	—	—	—	x	x	x	—
8	Esitusõlakud	264, 278	26	—	—	—	—	x	—	—	—	x
9	Vest	239	24	x	x	x	x	x	—	—	—	—
10	Õhtuvest	269	25	—	—	—	—	—	x	—	—	—
11	Valge vest	263	—	—	—	—	—	x	—	—	—	—
12	Valge õhtuvest	274	25	—	—	—	—	—	—	—	x	x
13	Päevasärk, pöördud krae ja must pikuti kantav kaelaside	240	—	x	x	x	x	x	—	—	—	—
14	Triiksärk, püstkrae ja must põigiti kantav kaelaside . . .	270	—	—	—	—	—	—	x	x	x	—
15	Püksid, mereväe	241	14	x	x	x	x	x	x	—	—	—
16	Suvipüksid	254	—	—	x	—	—	—	—	—	—	—
17	Õhtupüksid	262	25	—	—	—	—	x	—	x	x	—
18	Keep	245	24	x	x	x	x	x	x	x	x	x
19	Vihmapalitu	242	15	x	x	x	—	—	x	—	—	—
20	Palitu	243	24	x	x	x	x	x	x	x	x	x
21	Suvipalitu	244	24	x	x	x	x	x	x	x	x	x
22	Sall	246	—	x	x	x	x	x	x	x	x	x
23	Kindad, pruunid	247	—	x	x	x	x	x	—	—	—	—
24	„ , valged või kreemid	258	—	—	—	x	x	x	x	x	x	x
25	Poolsaapad, mustad	248	—	x	x	x	x	x	—	—	—	—
26	Lakk-kingad	272	—	—	—	—	—	—	x	x	x	—
27	Suvikingad	255	—	—	x	—	—	—	—	—	—	—
28	Vöörihm	249	27	x	—	—	x	—	—	—	—	—
29	Vöö	265	26	—	—	—	—	x	—	—	—	—
30	Akselbant 1)	250	17	x	x	x	x	x	x	x	x	x
31	Mõök 1)	251	27	x	—	—	x	x	—	—	—	—
32	Mõõga sangrihm 1)	250	18	x	—	—	x	x	—	—	—	—

Märkus: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust. Märk „1)“ näitab, et ese puudub kaitseväe-ametnikkude vormis.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 8.

Mereväe ja merekindluste üleajateenijate vorm.

Jrk. nr.-id	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse §§	Joonise- lehe nr.-id	Kuulub vorm nr. juurde		
				1	2	3
1	Müts	279	24	x	x	x
2	Suvmüts	281	24	x	x	x
3	Kõrvalapid	280	—	x	x	—
4	Kuub	282	24	x	x	x
5	Vest	282	24	x	x	x
6	Päevasärk, pöördud krae ja must pikuti kantav kaelaside	282	—	x	x	—
7	Triiksärk, püstkrae ja must põigiti kantav kaelaside . . .	288	—	—	—	x
8	Püksid	282	14	x	x	x
9	Vihmapalitu	282	15	x	x	x
10	Palitu	282	24	x	x	x
11	Poolpalitu	286	28	—	x	—
12	Sall	282	—	x	x	x
13	Kindad, pruunid	282	—	x	x	—
14	Kindad, valged	288	—	—	—	x
15	Poolsaapad	282	—	x	x	—
16	Lakk-kingad	288	—	—	—	x
17	Vöörihm	283	28	x	—	—
18	Terarelva sangrihm	284	19	x	—	—

Märkus: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 9.

Orkestrijuhtide vorm.

Jrk. nr.-id	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse §§	Joonte- lehe nr.-id	Kuulub vorm nr. juurde				
				1	2	3	4	5
1	Suvmüts	323	30	X	X	X	X	X
2	Talimüts	328	14	X	X	X	X	X
3	Kuub	324	14	X	X	X	X	—
4	Töökuub	334	24	X	—	—	—	—
5	Õhtukuub	344	25	—	—	—	—	X
6	Õhtuvest	344	25	—	—	—	—	X
7	Pluus ²⁾	325	14	X	X	—	—	—
8	Päevasärk	325	—	x ¹⁾	x ¹⁾	X	—	—
9	Triiksärk	341	—	—	—	—	X	X
10	Kaelaside, khakivärvi, pikuti kantav ²⁾	325	—	X	X	—	—	—
11	Kaelaside, must, pikuti kantav	325	—	x ¹⁾	x ¹⁾	X	—	—
12	Kaelaside, must, põigiti kantav	341	—	—	—	—	X	X
13	Püksid	326	14, 30	X	—	—	—	—
14	Pikad püksid	336	14	—	X	X	X	—
15	Õhtupüksid	344	25, 30	—	—	—	—	X
16	Vihmapalitu	327	15	X	X	X	X	X
17	Keep	327	24	X	X	X	X	X
18	Palitu	329	15	X	X	X	X	X
19	Suvipalitu	329	15	X	X	X	X	X
20	Kasukas	327	15	X	X	X	X	—
21	Sall	330	—	X	X	X	X	X
22	Kindad, pruunid	331	—	X	X	X	—	—
23	„ , valged või kreemid .	331	—	X	X	X	X	X
24	Saapad	332	16	X	—	—	—	—
25	Poolsaapad, mustad	337	—	—	X	X	—	—
26	Poolsaapad, pruunid ²⁾	337	—	—	X	—	—	—
27	Poolsaapad (kingad), lakk . .	341	—	—	—	—	X	X
28	Vöörihm	332	16	X	X	—	—	—
29	Vöö	339	17	—	—	X	X	—
30	Akselbant	333	17	X	X	X	X	X
31	Mõök	332	18	X	—	—	X	X
32	Mõõga sangrihm	332	18	X	—	—	X	X
33	Mõõgarihm	341	17	—	—	—	X	X

Märkus: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust.

Märk „1)“ näitab, et eset kantakse ainult Tallinna garnisoni orkestris.

Märk „2)“ näitab, et ese puudub Tallinna garnisoni orkestris.

KAITSEVÄEVORMI-ESEMETE TABEL Nr. 10.

Üleajateenijate orkestrantide vorm.

Jrk. nr.-id	Vormiesemete nimetused.	Kirjelduse nr	Joonise- lehe nr.-id	Kuulub vorm nr. juurde			
				1	2	3	4
1	Suvmüts	345	30	x	x	x	x
2	Talimüts	350	14	x	x	x	x
3	Kuub	346	14, 30	x	x	x	x
4	Tööpluus	355	—	x	—	—	—
5	Pluus 2)	347	14	x	x	—	—
6	Päevasärk	347	—	x ¹⁾	x ¹⁾	x	—
7	Triiksärk	362	—	—	—	—	x
8	Kaelaside, khakivärvi 2)	347	—	x	x	—	—
9	Kaelaside, must, pikuti kantav	347	—	x ¹⁾	x ¹⁾	x	—
10	Kaelaside, must, põigiti kantav	362	—	—	—	—	x
11	Püksid	348	14, 30	x	—	—	—
12	Pikad püksid	357	14	—	x	x	x
13	Vihmapalitu	349	15	x	x	x	x
14	Palitu	351	20	x	x	x	x
15	Kasukas	352	15	x	x	x	x
16	Sall	352	—	x	x	x	x
17	Kindad, pruunid	352	—	x	x	x	—
18	Kindad, valged	352	—	x	x	x	x
19	Saapad	353	16	x	—	—	—
20	Poolsaapad, pruunid 2)	357	—	—	x	—	—
21	Poolsaapad, mustad	357	—	—	x	x	—
22	Poolsaapad või kingad, lakk	362	—	—	—	—	x
23	Vöörihm	353	19	x	x	x	x
24	Vöö	360	19, 30	—	—	x	x
25	Akselbant	354	30	x	x	x	x
26	Mõõga kandepesa	353	22	x	—	—	—

M ä r k u s: Märk „x“ näitab eseme vormi koosseisu kuuluvust.

Märk „1)“ näitab, et eset kantakse ainult Tallinna garnisoni orkestris.

Märk „2)“ näitab, et ese puudub Tallinna garnisoni orkestris.

II.

Trafarettide kirjeldused.

Kaitseväe vormiriietusel kantavate trafaretide kirjeldused.

I.

Kaitseministeeriumis ja kaitseväes vormiriietusel kantavad trafaretid on järgmised:

- 1) Kaitseministeerium (välja arvatud pp. 12 ja 19 loetletud varustusvalitsuse ja tervishoiuvalitsuse asutised) ühes sinna juurde kuuluvate asutiste ja isikutega — väike riigivapp (joonis nr. 1);
- 2) Kaitsevägede juhatus, kaitsevägede staap, väeliikide inspektuurid ja Vabadussõja ajaloo-komitee töökomisjon ühes nende juurde kuuluvate asutiste ja isikutega — sinisest emailist kolm leopardi kujutist väikese riigivapi kujulisel valgest metallist kilbil (joonis nr. 2);
- 3) Diviiside juhatused ühes nende juurde kuuluvate asutiste, üksuste, (diviisisuurtükiväe spetsialistide komando, laatsaret, laod, orkester) ja isikutega — mustast emailist vastava diviisi rooma number I, II, või III väikese riigivapi kujulisel kullavärvilisel kilbil (joonis nr. 3);
- 4) Kv. ühendatud õppeasutised — sinisest emailist tähed „ÕA“ väikese riigivapi kujulisel valgel emailitud kilbil; kilp toetub kullavärvilisele leegitseva tungla kujutisele, mille ülemine ja alumine osa ulatuvad kilbi alt välja; kilbi väline äär on 0,5 mm laiuselt kullavärviline (joonis nr. 4);
- 5) Kaitseringkondade juhatused — mustast emailist järgmised tähed vastavalt kaitseringkonna nimetusele väikese riigivapi kujulisel kullavärvilisel kilbil: „H“ — Harju, „LS“ — Lääne-Saare, „N“ — Narva, „VJ“ — Viru-Järva, „T“ — Tartu, „V“ — Valga, „PV“ — Pärnu-Viljandi, „VP“ — Võru-Petseri (joonis nr. 5);

- 6) Jalaväerügemendid ja numbrilised üksikud jalaväepataljonid ühes nende juurde kuuluvate asutiste ja üksustega (orkester, ambulants) — mustast emailist araabia number vastavalt väeosa nimetusele: 1, 2, 3 jne. kullavärvilisel kilbil (joonis nr. 6);
- 7) Skouts üksik jalaväepataljon ühes tema juurde kuuluva ambulantsiga — kullavärviline põdrapea-kujutis viieharulise kullavärvilise tähega sinisel emailitud kilbil, mille ülemine äär on 3 mm laiuselt ja küljeääred 0,5 mm laiuselt kullavärvilised; kilbi ülemisel kullavärvilisel äärel on ladinakeelne kiri — „É pluribus unum“ (joonis nr. 7);
- 8) Kalevi üksik jalaväepataljon — kilbikujuline märk, mille ülemine osa ($\frac{1}{2}$ kilbi pikkusest) on mustaks emailitud ja millele paigutatud kahes reas 11 kullavärvilist viieharulist tähte; kilbi äär on 0,5 mm laiuselt kullavärviline; kilbi alumine osa ($\frac{1}{2}$ kilbi pikkusest) on emailitud sini-must-valgetriibuliseks (joonis nr. 8);
- 9) Kuperjanovi partisanide pataljon — kullavärviline märk, mis kujutab kahte ristamisiasetatud sääreluud surnu-pealuu kujutisega keskkohal (joonis nr. 9);
- 10) Sakala partisanide pataljon ühes tema juurde kuuluva ambulantsiga — kullavärviline märk, mis kujutab kaheteraga püstloodis mõõka, asetatud terava otsaga allapoole; mõõga käepideme alusele on asetatud — vasakul täht „S“ ja paremal täht „P“; mõõgatera läbibstah kahenäoga pead; mõõga terav ots toetub loorberioksale (joonis nr. 10);
- 11) Tallinna komandantuur ja vahipataljon ühes tema juurde kuuluvate asutiste ja üksustega (orkester, ambulants, vangimaja) — sini-valgetriibuline kilp, mille väline äär on 0,5 mm laiuselt kullavärviline (joonis nr. 11);
- 12) Varustusvalitsuse asutised: toitlusladu nr. 1, kraamiladu, tehnilise varustuse ladu, relvaladu, laskemoonala, rätsepatöökoda, sadulsepatöökoda ja arsenal — mustast emailist kaubandusmärk ühes hammasratta kujutisega rombikujulisel kullavärvilisel kilbil (joonis nr. 12);
- 13) Pioneripataljon ühes tema juurde kuuluva ambulantsiga — kullavärvilised ristamisiasetatud labida ja kirve kujutised mustavärvilisel emailitud sõõril; sõõri

väline äär on 0,5 mm laiuselt kullavärviline (joonis nr. 13);

- 14) Sidepataljon — elektrilaine võnkumist kujutav kullavärviline murtud nool mustavärvilisel emailitud sõõril; sõõri väline äär on 0,5 mm laiuselt kullavärviline (joonis nr. 14);
- 15) Ratsarügement ühes tema juurde kuuluva orkestriga — kollane-sinine emailitud odateraviku kujutis valgest metallist kilbil (joonis nr. 15);
- 16) Suurtükiväegrupid (välja arvatud õhukaitse suurtükiväegrupp) — lõhkeva pommi kujutis leegiga; pommi keskele on asetatud vastava grupi araabia number — 1, 2, 3 jne.; pomm ühes leegiga on kullavärviline, number — punaseks emailitud (joonis nr. 16);
- 17) Soomusrongirügement — kullavärviline märk, mis kujutab vagunirattaid, pealuud ja stiliseeritud tiibu (joonis nr. 17);
- 18) Auto-tankirügement — kullavärviline märk, mis kujutab auto ratast, kiivrit ja stiliseeritud tiibu (joonis nr. 18);
- 19) Kaitseväe keskhaigemaja ja kaitseväe keskapteek — punasest emailist kullavärviliste äärtega punane rist (joonis nr. 19);
- 20) Üksikud lennuväedivisjonid — täht „D“ ja vastava divisjoni araabia number — 1, 2 jne.; tähed ja numbrid on kullavärvilised (joonis nr. 20);
- 21) Lennukool — kullavärvilised tähed „LK“ (joonis nr. 21);
- 22) Merelennusalk — kullavärvilised tähed „MS“ (joonis nr. 22);
- 23) Lennubaas — kullavärvilised tähed „LB“ (joonis nr. 23).

II.

Kaitseliidu-trafaretiks kaitseväevormi juures on kullavärviline kotka kujutis (joonis nr. 24).

III.

Reserv- ja maakaitseväelased ning eru kaitseväelased kannavad selle väeosa või asutise trafaretti, kust nad reservi, maakaitseväkke või erru arvati;

erandina:

- 1) need, kes on arvatud reservi või maakaitseväkke või erru kaitseväge staabi juures asuvast juhtide reservist, kannavad selle väeosa või asutise trafaretti, kust nad juhtide reservi üle viidi;
- 2) need, kes on arvatud reservi või maakaitseväkke või erru väeosadest või asutistest, mis likvideeritud ja milledele seetõttu käesolevas kirjelduses ei ole trafaretti ette nähtud, kannavad: jalaväelased — jalaväe numbrilise väeosa trafaretti (kilpi) ilma numbrita, suurtükiväelased — suurtükiväegrupile ettenähtud trafaretti (lõhkeva pommi kujutis leegiga) ilma numbrita, kõik teised — vastava väeosa trafaretti ilma numbrita ja tähtedeta.

IV.

Trafarettide üksikasjad, kuju ja suurus on näidatud juurdelisatud joonistel. Trafaretid on stantsitud metallist, välja arvatud lennuväes, kus trafaretid võivad olla ka kullaga välja õmmeldud.

Ajateenijate trafaretid (joonised nr. 25—28) erinevad suuruselt ohvitseride, kaitseväe-ametnikkude ja ülejateenijate trafarettidest (joonised nr. 1—24) vahekorras 5:3; välja arvatud suurtükiväegruppide, soomusrongirügemendi ja lenuväe üksuste trafaretid, millede suurus näidatud joonistel. Ajateenijate trafarettide pind on kaetud emaili asemel värviga.

T. Rotberg,
kindral-major,
Varustusvalitsuse ülem.

E. Putmaker,
kolonel-leitnant,
Intendantuuriosakonna ülem.

III.

Vormikandmise määrused.

1. OSA.

Üldeeskirjad.

§ 1.

Kaitseväelased kannavad neile kaitseväevormi kirjelduses ettenähtud vorme ja vormiesemeid käesolevate määruste kohaselt.

§ 2.

Iga kaitseväelane, kandes kaitseväevormi, peab meeles pidama, et ta esindab kaitseväge.

§ 3.

Järelevalvet korraliku riietuse ning vormikandmise määruste täitmise üle teostavad kaitseväelase ülemad ning vastavad garnisoniülemad ja garnisonikomandandid.

§ 4.

Välisriigis viibides on õigus kaitseväevormi kanda kaitseväge esindajatel ning hariduse või teenistusalaste kogemuste omandamise otstarbel välisriikide sõjaväelistesse üksustesse või asutistesse läkitatud kaitseväelastel. Muudel põhjustel välisriikidesse läkitatud kaitseväelased võivad kaitseväevormi kanda välisriiki läkitaja eriloal, kui vastavalt välisriigilt saadud sellekohane nõusolek või kui on olemas vastav kokkulepe.

Sõjalaevaga välisriigi sadamas viibimise ajal kannavad ohvitserid ja kaitsevägeametnikud maal viibides era-riideid, välja arvatud juhud, mis laeva komander või koondise ülem kindlaks määrab. Üleajateenijad kannavad välisriigi sadamas maal viibides kaitseväevormi.

Välisriigis kaitseväevormi kandmise juhtudel kohaldatakse käesolevaid määrusi vastavas välisriigis vormikandmise alal maksvale korrale.

§ 5.

Kõik Kaitseministeeriumis, kaitseväes ja piirivalves tegelikus kaitseväeteenistuses olevad ohvitserid, kaitseväeametnikud ja üleajateenijad on kohustatud kandma kaitseväevormi. Erandina on lubatud erariiete kandmine:

- 1) töö juures staapides, kantseleides ja asutistes;
- 2) väljaspool teenistust neil juhtudel, mil ei nõuta kaitseväevormi kandmist.

§ 6.

Kõik ajateenijad allohvitserid ja sõdurid on kohustatud alati kandma kaitseväevormi, välja arvatud järgmised erandid:

- 1) terviseparanduslikul või erakorralisel puhkusel olekul, kui see kestab üle 15 päeva;
- 2) korralisel, erakorralisel või terviseparanduslikul puhkusel viibides on keelatud kanda kaitseväevormi niisuguste tööde juures, mis võivad rikkuda kaitseväevormi.

§ 7.

Kaitseministeeriumist, kaitseväest või piirivalvest Kaitseliitu üleviidud ohvitseridel, kaitseväeametnikkudel ja üleajateenijatel on õigus kanda kaitseväevormi.

§ 8.

Erivarustise-esemete kandmine vormiesemete asemel või vormi täiendusena on lubatud neil kaitseväelastel, kellel erivarustis ette nähtud.

Erivarustise-esemeid kantakse vastavalt erivarustise otstarbele teenistuskohustega seotud ülesannete täitmisel.

§ 9.

Kaitseväevormis on keelatud viibida:

- 1) näokattepidudel;
- 2) restoranides, baarides, einelaudades ja muudes avalikkudes kohtades, kus müüakse alkoholiseid jooke kohaltarvitamiseks, välja arvatud:
 - a) einelauad raudteejaamades, rongidel ja laevadel;
 - b) kohaliku garnisoniülema poolt kindlaksmääratud restoranid, einelauad ja muud vastavad kohad kella 07.00 kuni 24.00;
 - c) juhud, mis on lubatud garnisoniülema poolt;

- d) juhud väljaspool garnisone maal või asulas, kui restoranis, einelauas või muus vastavas avalikus kohas viibitakse pidustusel või koosviibimisel, mis korraldatud kaitseväge, piirivalve, kaitseliidu, riigi- või omavalitsuseasutise või seltskondliku organisatsiooni poolt;
- e) juhul väljaspool garnisone maal või asulas, kui puudub võimalus mujal einetamiseks — kella 07.00 kuni 24.00;
- f) juhud, kui restoranis, einelauas või muus vastavas kohas viibimine on vajalik teenistusekohuste täitmise otstarbel.

§ 10.

Tantsimine kaitsevägevormis on keelatud restoranis, baaris, einelauas või muus avalikus kohas, kus müüakse alkohoolseid jookse kohaltarvitamiseks, välja arvatud:

- 1) juhud, mis lubatud garnisoniülema poolt;
- 2) juhud väljaspool garnisone maal või asulas, kui restoranis, einelauas või muus vastavas avalikus kohas viibitakse pidustusel või koosviibimisel, mis korraldatud kaitseväge, piirivalve, kaitseliidu, riigi- või omavalitsuseasutise või seltskondliku organisatsiooni poolt.

§ 11.

Vormi tunnusmärkidega vormiesemete kandmine erariiete juures on keelatud.

§ 12.

Tali- ja suviriietuse või nende üksikute esemete kandmise ajajärgud määrab kaitseväge juhataja.

Kaitseväge juhataja võib anda garnisoniülematele õiguse lubada suvivormi-esemete kandmist talivormi kandmise ajajärgul või ümberpöörduvalt, nagu seda nõuavad ilmastiku tingimused.

§ 13.

Juhtudel, kus käesolevates määrustes on ette nähtud teatud vormi või vormieseme kandmine erikorraldusel, kuid ei ole määratud erikorraldusetegijat, on erikorralduse tegemise õigus väeosaülematel, garnisoniülematel ja kõrgematel ülematel — välja arvatud maa- ja lennuväe vormid nr. 4 ja 5 ning neile vastavad ratsaväe-, mereväe-

ja orkestrivormid, mille kohta erikorralduse tegemise õigus on ainult kaitsevägede staabi ülemal ja kõrgematel ülematel.

§ 14.

Kui ühel ja samal juhul käesolevate määrustega on lubatud mitme vormi kandmine, võib garnisoniülem anda korraldusi vormi ühtlustamiseks, arvesse võttes ilmastiku tingimusi ja seltskondlikke kombeid riiete kandmisel.

§ 15.

Puhkusel või läkitusel viibivad kaitseväelased on kohustatud kinni pidama selle garnisoni piirkonnas maksvast vormikandmise korrast, kus nad viibivad, kui nad on sinna läkitatud või puhkusele asunud kauemaks kui kaheks nädalaks.

2. OSA.

Maaväe- ja lennுவäevormi kandmine.

(välja arvatud ratsaväevorm).

1. peatükk.

Vorm nr. 1 kandmine.

§ 16.

Vorm nr. 1:

1) k a n t a k s e :

- a) teenistuseajal kõigil riviõppustel ja manöövritel;
- b) vahiteenistuses ja toimkondades;
- c) esinemistel (on lubatud esineda ka vormis nr. 2 vöörihmaga § 18 p. 2 lit. d ettenähtud juhtudel);
- d) vaatustel, paraadidel, matustel ja kõigil pidulikkudel või muudel sündmustel, millest võtab osa kaitseväge üksus tseremoniaalkorras;
- e) sõjakohtu istungitel — kohtualuste, tunnistajate ja asjatundjate poolt;

- f) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval ning kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõttudel ja pidustustel, mis järgnevad vahetult kaitseväge paraadile;
 - g) koosviibimistel ja vastuvõttudel, mis korraldatakse manöövrite, õppuste jne. puhul, kus osavõtjatel puudub võimalus ilmuda teistes vormides;
 - h) kõigil muudel ametikohuste täitmise juhtudel ja ametlikkudel ilmumistel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) l u b a t a k s e k a n d a :
- a) võõrihmata — töö juures asutistes ja kantseleides;
 - b) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

§ 17.

Vorm nr. 1 juures on lubatud kanda pluusi kuueta:

- 1) laagris;
- 2) rivi- ja taktikalistel õppustel, välja arvatud õppustele minek ja õppustelt tulek läbi linna;
- 3) toimkondades laagrite rajoonis;
- 4) töö juures staapides ja kantseleides;
- 5) õppustel ruumes;
- 6) teenistusest vabal ajal väeosa või asutise piirkonnas.

Vormi ühtlustamine vajaduse korral p. 1, 2, 3 ja 5 ettenähtud juhtudel toimub vastavate kohapealsete ülemate korraldusel.

2. peatükk.

Vorm nr. 2 kandmine.

§ 18.

Vormi nr. 2:

- 1) k a n t a k s e — väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel juhtudel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;

2) lubatakse kanda:

- a) töö juures staapides ja kantseleides;
- b) loengutel ja õppustel väljaspool rivi;
- c) aerodroomidel lennuteenistusega ühenduses olevatel õppustel vorm nr. 1 asemel;
- d) võõrihmaga — esinemistel, välja arvatud Garnisoni määrustiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku § 177 ja 178 ettenähtud esinemised;
- e) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

§ 19.

Vorm nr. 2 juures on lubatud kanda pluusi kuueta:

- 1) töö juures staapides ja kantseleides;
- 2) loengutel ja õppustel ruumes;
- 3) õppustel väljaspool rivi, välja arvatud õppustele minek ja õppustelt tulek läbi linna;
- 4) aerodroomidel lennuteenistusega ühenduses olevatel õppustel vorm nr. 1 asemel suviriietuse kandmise ajajärgul;
- 5) teenistusest vabal ajal väeosa või asutise piirkonnas.

Vormi ühtlustamine vajaduse korral p. 2, 3 ja 4 ettenähtud juhtudel toimub vastavate kohapealsete ülemate korraldusel.

3. peatükk.

Vorm nr. 3 kandmine.

§ 20.

Vormi nr. 3:

- 1) kantakse vööga:
 - a) sõjakohtu istungitel kohtu koosseisu (eesistuja, liikmed, prokurör ja sekretär) ja kaitsjate poolt, samuti sõjakohtus või kodanlises kohtus esinemistel riigi-esindajana;
 - b) ametlikkudel visiitidel;
 - c) muudel juhtudel — erikorraldusel;
- 2) kantakse vööta:
 - a) kõigil ametlikkudel koosviibimistel ja pidustustel enne kella 19.00, kui ei ole nõutav teiste vormide kandmine;

- b) mitteametlikkudel visiitidel;
 - c) seltskondlikkudel pidustustel ja koosviibimistel enne kella 1900;
 - d) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel juhtudel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 3) lubatakse kanda võõta — kõigil muudel juhtudel teenistuses ja väljaspool teenistust, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine.

4. peatükk.

Vorm nr. 4 kandmine.

§ 21.

Vormi nr. 4 kantakse ja lubatakse kanda ainult pärast kella 1900.

Vormi nr. 4:

- 1) kantakse võõga:
 - a) pidulikkudel vastuvõttudel Riigivanema, Kaitseväge Ülemjuhataja, Peaministri, Riigikogu esimehe või ministrite juures;
 - b) pidulikkudel vastuvõttudel välisriikide esindajate juures või välisriikide sõjalaevadel;
 - c) Vabariigi aastapäeva või väeosa aastapäeva pidustustel ja uue-aasta vastuvõtmisel;
 - d) kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel ballidel ja pidustustel, kus ette nähtud frakk;
 - e) seltskondlikkude organisatsioonide poolt korraldatavatel pidustustel, kus ette nähtud frakk;
 - f) kaitseväge staabi ülema või kõrgema ülema erikorraldusel neil juhtudel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) lubatakse kanda võõga — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommeh järgi kantakse frakki;
- 3) lubatakse kanda võõta — kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommeh järgi kantakse smokin-git.

5. peatükk.

Vorm nr. 5 kandmine.

§ 22.

Vorm nr. 5 kandmine ei ole sunduslik. Vormi nr. 5 lubatakse kanda vorm nr. 4 asemel § 21 p. 1 ja 2 loendatud juhtudel.

§ 23.

Vormis nr. 5 võib ilmuda tänavale ainult üliriietes.

6. peatükk.

Ajateenijate vormi kandmine.

§ 24.

Ajateenijad allohvitserid ja sõdurid, kellele vormikirjeldusega ette nähtud ainult üks vorm, kannavad nimetatud vormi kõigil juhtudel, kus nõutav vormi kandmine.

Ajateenijad aspirandid kannavad pikki pükse juhtudel, kus ette nähtud vormide nr. 3 või 4 kandmine.

7. peatükk.

Mitmesuguste esemete kandmine.

§ 25.

Vöörihma kantakse:

1) vorm nr. 1 juures:

- a) kuuel — kõigil juhtudel, välja arvatud tööl viibimisel asutistes ja kantseleides, kus vöörihma kandmine ei ole kohuslik;
- b) pluusil — juhtudel kus nõutav rakmete (relvade) kandmine;
- d) palitul: ohvitseridel ja kaitseväeametnikkude poolt — juhtudel, kus nõutav rakmete (relvade) kandmine või teenistuskohuste täitmine rivi koosseisus; üleajateenijate poolt — kõigil juhtudel;

2) vorm nr. 2 juures — kuuel esinemiste puhul.

Sõdurid kannavad vöörihma kuuel, pluusil ja palitul kõigil juhtudel, välja arvatud juhud õppustel ja töödel, kus vöörihma võib maha võtta vastava ülema korraldusel.

§ 26.

Vööd kantakse:

- 1) vorm nr. 3 juures — § 20 p. 1 ettenähtud juhtudel;
- 2) vorm nr. 4 juures — § 21 p. 1 ja 2 ettenähtud juhtudel.

Lennuväes ja õhukaitse suurtükiväes kannavad ülejateenijad: lihtvööd — vorm nr. 2 ja 3 juures, välja arvatud ametlikud visiidid; vööd — vorm nr. 3 juures ametlikkudel visiitidel ning vorm nr. 4 juures § 21 p. 1 ja 2 ettenähtud juhtudel.

§ 27.

Kannuseid kannavad vorm nr. 1 juures kõik suurtükiväe ohvitserid, allohvitserid ja sõdurid. Juhtudel, kus kannuste kandmine segab, võetakse kannused maha.

Kannuseid on lubatud kanda vorm nr. 1 juures kõigil kindralitel ja vanem-ohvitseridel, kõigil staabiülematel ja adjutantide ametikohtadel teenivatel ohvitseridel ning kõigil neil ohvitseridel, allohvitseridel ja sõduritel, kelle ratsasõit seotud ametalaga.

§ 28.

Akselbante kannavad adjutantid iga vormi juures kõigil juhtudel.

Akselbante on lubatud kanda kõigil juhtudel iga vormi juures staabiülematel, kõigil kõrgema sõjakooli haridusega ohvitseridel ja kõigil teenistuse iseloomu poolest adjutandi ametikohale vastavatel ametikohtadel teenivatel ohvitseridel.

§ 29.

Mõõka kannavad:

- a) paraadidel — paraadist rivi koosseisus osavõtjad ja paraadi vastuvõtja;
- b) aukompaniides;
- c) eskortides;
- d) spaleerides;
- e) Tallinna garnisoni Toompea vahtkonnas;
- f) Garnisoni määrustikus ettenähtud ajutistes auvahtkondades;
- g) olles määratud käsundusohvitseriks (Garnisoni määrustiku § 291);

- h) rivis ja manöövritel ainult neis väeliikides, kus ette nähtud mõök relvana;
- 2) üleajateenijad-allohvitserid — rivis ja manöövritel ainult neis väeliikides, kus ette nähtud mõök relvana.

§ 30.

Kindaid kantakse:

- 1) paraadidel;
- 2) vaatustel ning rivis olles vahiteenistuses ja toimkondades;
- 3) esinemistel mütsiga;
- 4) kõigil sündmustel, millest võtab osa kaitseväe üksus tseremoniaalkorras;
- 5) kõigil juhtudel, kus kantakse mõõka.

Rivis tervituseks käeandmisel kinnast käest ei võeta.

§ 31.

Palitu kandmine kinnise rinnaesisega on sunduslik:

- 1) ohvitseridele ja kaitseväeametnikkudele — juhtudel, kus nõutav vöörihma kandmine palitul;
- 2) üleajateenijatele-allohvitseridele ja sõduritele — kõigil juhtudel.

§ 32.

Kasukat on lubatud kanda ohvitseridel, kaitseväeametnikkudel ja üleajateenijatel talvel kõigil juhtudel, välja arvatud esinemised kaitseväe üksuse koosseisus paraadidel, aukompaniides ja spaleerides.

§ 33.

Vihmapalitut või keepi on lubatud kanda kõigi vormide juures, välja arvatud vaatustel, paraadidel ja kõigil pidulikkudel või muudel sündmustel kaitseväe üksuse koosseisus, millest võtab osa kaitseväe üksus tseremoniaalkorras.

Vihmapalitu kandmiseks õppustel rivi koosseisus võib väeosaülem teha korraldusi vormi ühtlustamise otstarbel.

§ 34.

Salli võivad kanda ohvitserid, kaitseväeametnikud ja üleajateenijad üliriiete kandmisel.

§ 35.

Viltsaapaid ja kummisaapaid võib kanda vorm nr. 1

juures väliõppustel, manöövritel ja muudel juhtudel väe-
osaülema või kõrgema ülema korraldusel.

§ 36.

Kalosse on lubatud kanda vormide nr. 2—5 juures
ohvitseridel, kaitseväeametnikkudel ja üleajateenijatel.

§ 37.

Leinamärki kantakse vasakul varrukal küünarnuki
ja õla vahel:

- 1) matustest osavõtmisel väljaspool rivi;
- 2) erikorraldusel.

Leinamärki võib kanda perekonnaliikme või sugulase
surma puhul väljaspool teenistust, seltskonna kommete
kohaselt.

§ 38.

Keppi on lubatud kanda:

- 1) väeosajamatel ja kõrgematel ülematel — inspekt-
sioonikäikudel;
- 2) kõigil ohvitseridel, kaitseväeametnikkudel ja üle-
ajateenijatel:
 - a) õppustel väliolukorras ja manöövritel;
 - b) muudel juhtudel — tervislikkudel põhjustel.

§ 39.

Stekki on lubatud kanda:

- 1) ratsa olles;
- 2) kõigil neil, kellel ette nähtud kannuste kandmine.

3. OSA.

Ratsaväevormi kandmine.

1. peatükk.

Vorm nr. 1 kandmine.

§ 40.

Vormi nr. 1:

- 1) k a n t a k s e :
 - a) teenistuse ajal kõigil riviõppustel ja manööv-
ritel;
 - b) vahiteenistuses ja toimkondades;

- c) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel — vaatustel ja paraadidel;
 - d) koosviibimistel ja vastuvõttudel, mis korraldatakse manöövrite, õppuste jne. puhul, kus osavõtjatel puudub võimalus ilmuda teistes vormides;
 - e) kõigil muudel ametikohuste täitmise juhtudel, ametlikkudel ilmumistel, koosviibimistel ja pidustustel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) lubatakse kanda:
- a) esinemistel, välja arvatud Garnisoni määrustiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku § 177 ja 178 ettenähtud esinemised;
 - b) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

2. peatükk.

Vorm nr. 2 kandmine.

§ 41.

Vormi nr. 2:

- 1) kantakse — väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel juhtudel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) lubatakse kanda:
 - a) töö juures staapides ja kantseleides;
 - b) loengutel ja õppustel väljaspool rivi;
 - c) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

3. peatükk.

Vorm nr. 3 kandmine.

§ 42.

Vormi nr. 3:

- 1) kantakse ratsapükstega:
 - a) vahiteenistuses ja toimkondades väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel;

- b) esinemistel, välja arvatud Garnisoni määrustiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku § 177 ja 178 ettenähtud esinemised;
 - c) vaatustel, paraadidel, eskortides, matustel ja kõigil pidulikkudel või muudel sündmustel, millest võtab osa kaitseväge üksus tseremoniaalkorras;
 - d) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval ning kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõttudel, koosviibimistel ja pidustustel, mis järgnevad vahetult kaitseväge paraadile, kui paraadist võeti osa vormis nr. 3;
 - e) sõjakohtu istungitel — kohtualuste, tunnistajate ja asjatundjate poolt;
 - f) ametlikkudel visiitidel;
- 2) kantakse ratsapükstega või pikkade pükstega, kui väeosa ülemalt, garnisoni ülemalt või kõrgemalt ülemalt ei ole erikorraldust:
- a) kõigil ametlikkudel koosviibimistel ja pidustustel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
 - b) mitteametlikkudel visiitidel;
 - c) kodanlistes kohtutes esinemistel riigi-esindajana;
 - d) seltskondlikkudel pidustustel, koosviibimistel ja teatris;
 - e) kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommete järgi kantakse smokingit või tumedat ülikonda;
 - f) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel juhul, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 3) lubatakse kanda ratsapükstega või pikkade pükstega — kõigil muudel juhtudel teenistuses ja kõigil juhtudel väljaspool teenistust, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

4. peatükk.

Vorm nr. 4 kandmine.

§ 43.

Vormi nr. 4:

1) k a n t a k s e :

- a) pidulikkudel paraadidel, vahiteenistuses ja toimkondades, mis korraldatud tseremoniaalkorras;
- b) esinemistel Garnisoni määrustiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku § 177 ja 178 ettenähtud juhtudel;
- c) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval ning kaitseväe või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõttudel, koosviibimistel ja pidustustel, mis järgnevad vahetult kaitseväe paraadile, kui paraadist võeti osa vormis nr. 4;
- d) sõjakohtu istungitel — kohtu koosseisu ja kaitsjate poolt, samuti neil istungitel esinemistel riigi-esindajana;
- e) pidulikkudel vastuvõttudel Riigivanema, Kaitseväge Ülemjuhataja, Peaministri, Riigikogu esimehe või ministrite juures, kui ei ole erikorraldusi;
- f) pidulikkudel vastuvõttudel välisriikide esindajate juures ja välisriikide sõjalaevadel, kui ei ole erikorraldust;
- g) olles ajutiselt määratud käsundusohvitserina riigipeade või nende esindajate juurde;
- h) kaitseväe või riigi- või omavalitsuseasutiste või seltskondlike organisatsioonide poolt korraldatavatel pidustustel, kus ette nähtud frakk;
- i) ametlikele visiitidel välisriikide sõjalaevades ja vastuviisitidel välisriikide sõjaväelastele, kui viimased tegid visiidi vastavas vormis;
- j) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel neil juhtudel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine.

2) l u b ä t a k s e k a n d a — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus kohalike kommehet järgi kantakse frakki.

5. peatükk.

Vorm nr. 5 kandmine.

§ 44.

Vormi nr. 5 kantakse:

- 1) iseäralistel pidulikkudel paraadidel, esinemistel, eskortides või saatjaskonnas viibides ning iseäralistel pidulikkudel vastuvõttudel ja koosviibimistel § 43 p. 1 lit. a, e, f ja g loendatud juhtudel;
- 2) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval ning kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõttudel, koosviibimistel ja pidustustel, mis järgnevad vahetult kaitseväge paraadile, kui paraadist võeti osa vormis nr. 5;
- 3) esinemistel riigipeadele ja nende esindajatele;
- 4) erikorraldusel, kui ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

6. peatükk.

Vorm nr. 6 kandmine.

§ 45.

Vormi nr. 6:

- 1) kantakse enne kella 1900 — erikorraldusel;
- 2) kantakse pärast kella 1900, kui ei ole erikorraldust:
 - a) pidustustel Riigivanema, Kaitseväge Ülemjuhataja, Peaministri, Riigikogu esimehe või ministrite juures;
 - b) pidustustel välisriikide esindajate juures või välisriikide sõjalaevadel;
 - c) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval, vanal-aastal või uuel-aastal korraldatavatel ballidel;
 - d) kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel ballidel, kus ette nähtud frakk;
 - e) seltskondlikkude organisatsioonide poolt korraldatavatel ballidel, kus ette nähtud frakk;

- 3) lubatakse kanda, kui ei ole erikorraaldust — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus ette nähtud frakk.

§ 46.

Vorm nr. 5 ja 6 puudumisel kantakse vormi nr. 4.

7. peatükk.

Ajateenijate vormi kandmine.

§ 47.

Juhtudel, kus ette nähtud vorm nr. 3, 4, 5 või 6 kandmine, ajateenijad allohvitserid, aspirandid ja sõdurid kannavad dolmanit.

Ajateenijatel aspirantidel on lubatud kanda pikki pükse juhtudel, mil ohvitseridel vormide nr. 3 ja 6 juures ette nähtud pikkade pükste kandmine.

8. peatükk.

Mitmesuguste esemete kandmine.

§ 48.

Üksikuid vormiesemeid kantakse ratsaväes samuti kui maaväes (§ 25—39), välja arvatud käesoleva peatüki järgmistes paragrahvides ettenähtud erandid.

§ 49.

Vöörihma kantakse vorm nr. 1 ja 2 juures, välja arvatud tööl viibimisel staapides, asutistes ja kantseleides ning õppustel viibimisel õpperuumides ja -platsidel, kus vöörihma kandmine ei ole kohuslik.

§ 50.

Vööd ja padrunitaskut kantakse:

- 1) vorm nr. 4 ja 5 juures — igal juhul;
- 2) vorm nr. 1 juures — paraadidel, vahtkondades, eskortides ja pidulikkudel koosviibimistel, mis korraldatakse laagris või manöövri puhul tseremoniaalkorras.

§ 51.

Peale § 29 ettenähtud juhtude kantakse mōōka kõigis vahtkondades ja garnisoni toimkondades. Sisemises toimkonnas kannavad mōōka korrapidajad, alates all-

üksuse korrapidajast. Ajateenijad sõdurid kannavad mõõka väljaspool väeosa piirkonda.

§ 52.

Kannuseid kantakse kõigi vormide juures.

§ 53.

Mõõgarihma kantakse:

- 1) vorm nr. 4, 5 ja 6 juures — alati;
- 2) vorm nr. 3 juures — § 42 p. 1 ning p. 2 lit. a ja b ettenähtud juhtudel.

Rivis kantakse mõõgarihma vastavalt dolmani või palitu peal, väljaspool rivi — all.

§ 54.

Poolkasukat võib kanda vorm nr. 1, 2, 3 ja 4 juures ratsapükstega kõigil juhtudel taliriietuse kandmise ajajärgul, kui ei ole erikorraldust.

§ 55.

Karusnahast mütsi kantakse poolkasuka ja kasuka juures. Karusnahast mütsi on lubatud kanda ka palitu juures taliriietuse kandmise ajajärgul, kui ei ole erikorraldust.

§ 56.

Husarimütsi kandmine on sunduslik dolmani juures, kui dolmanit kantakse üliriieteta. Kõigi teiste vormide juures on husarimütsi kandmine lubatud.

§ 57.

Sultanit kantakse vormide nr. 4, 5 ja 6 juures nii husarimütsil kui ka karusnahksel mütsil.

Paraadidel ja esindusteenistuses võib sultanit kanda erikorraldusel ka vorm nr. 3 juures husarimütsil või karusnahksel mütsil.

Ajateenijatele võib lubada kanda vormi nr. 3 sultaniga puhkusel viibimise ajal, välja arvatud terviseparanduslik puhkus.

§ 58.

Stekki on lubatud kanda igal ajal vorm nr. 1, 2 ja 3 juures. Olles jala on mõõga kandmise puhul keelatud stekki kanda.

§ 59.

Kalosse on lubatud kanda ainult poolsaabaste juures.

Mereväevormi kandmine.

1. peatükk.

Ohvitseride vormi kandmine.

§ 60.

Vormi nr. 1 k a n t a k s e:

- 1) teenistuse ajal kõigil riviõppustel;
- 2) vahiteenistuses ja toimkondades;
- 3) sõjakohtu istungitel — kohtualuste, tunnistajate ja asjatundjate poolt;
- 4) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel.

§ 61.

Vormi nr. 2:

1) k a n t a k s e:

- a) esinemistel, välja arvatud Garnisoni määrustiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku § 177 ja 178 ettenähtud juhtudel;
- b) kõigil muudel ametikohuste täitmise juhtudel ja ametlikkudel ilmumistel, kui käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- c) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel juhtudel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;

2) l u b a t a k s e k a n d a:

- a) töö juures laevades, staapides ja kantseleides;
- b) loengutel ja õppustel väljaspool rivi;
- c) vähemtähtsatel ametlikkudel ja seltskondlikkudel pidustustel ja koosviibimistel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist;
- d) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

§ 62.

Vormi nr. 3:

1) k a n t a k s e:

- a) kodanlikes kohtutes esinemistel riigi-esindajana;

- b) kõigil ametlikkudel koosviibimistel ja pidustustel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
 - c) mitteametlikkudel visiitidel;
 - d) seltskondlikkudel koosviibimistel ja pidustustel;
 - e) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel juhtudel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) **l u b a t a k s e k a n d a** — kõigil muudel juhtudel teenistuses ja väljaspool teenistust, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine.

§ 63.

Vormi nr. 4 kantakse:

- 1) ametlikkudel visiitidel;
- 2) esinemistel (on lubatud esineda ka vormis nr. 2 § 61 p. 1 lit. a. ettenähtud juhtudel);
- 3) vaatustel, paraadidel, matustel ja kõigil pidulikkudel või muudel sündmustel, millest võtab osa kaitseväge üksus tseremoniaalkorras;
- 4) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval ning kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõttudel ja pidustustel, mis järgnevad vahetult kaitseväge paraadile;
- 5) sõjakohtu istungitel, kohtu koosseisu (eesistuja, liikmed, prokurör ja sekretär) ja kaitsjate poolt, samuti esinemistel sõjakohtus riigi-esindajana;
- 6) muudel juhtudel erikorraldusel.

§ 64.

Vormi nr. 5:

- 1) **k a n t a k s e õ h t u p ü k s t e g a**:
 - a) pidulikkudel vastuvõttudel ja esinemistel Riigivanema juures, kui ei ole määratud teiste vormide kandmist;
 - b) esinemistel välisriigi riigipea või tema esindaja juures, kui ei ole määratud teiste vormide kandmist;
 - c) pidulikkudel koosviibimistel, ametlikkudel vastuvõttudel ja aktustel, millest võtab osa Riigivanem või välisriigi riigipea, kui ei ole määratud teiste vormide kandmist;

- 2) kantakse lihtpükstega — ametlikkudel visiitidel välisriikide sõjalaevadel ja välisriikides;
- 3) kantakse erikorraldusel — pärast kella 1900;
- 4) lubatakse kanda — pulmades.

§ 65.

Vormi nr. 6:

- 1) kantakse — omavahelistel koosviibimistel;
- 2) lubatakse kanda — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommete järgi kantakse smokingit.

§ 66.

Vormi nr. 7:

- 1) kantakse:
 - a) pidulikkudel vastuvõttudel Kaitseväge Ülemjuhataja, Peaministri, Riigikogu esimehe või ministrite juures;
 - b) pidulikkudel vastuvõttudel välisriikide esindajate juures või välisriikide sõjalaevadel;
 - c) Vabariigi aastapäeva või väeosa aastapäeva pidustustel ja uueaasta vastuvõtmisel;
 - d) kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel ballidel ja pidustustel, kus ette nähtud frakk;
 - e) seltskondlike organisatsioonide poolt korraldatavatel pidustustel, kus ette nähtud frakk;
- 2) lubatakse kanda — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommete järgi kantakse frakki.

§ 67.

Vormi nr. 8:

- 1) kantakse — aktustel, ballidel, etendustel, kontsertidel ja pidulikkudel koosviibimistel, millest võtab osa Riigivanem või välisriigi riigipea, kui ei ole määratud teiste vormide kandmist;
- 2) lubatakse kanda — pulmades.

§ 68.

Vorme nr. 3, 4 ja 5 kantakse päeval enne kella 1900, välja arvatud § 64 p. 3 ettenähtud juhud. Vorme nr. 6, 7 ja 8 kantakse õhtul pärast kella 1900.

Juhul, kui päevane pidustus või koosviibimine kestab vahetpidamata üle kella 1900, siis kantakse päevast vormi kuni pidustuse või koosviibimise lõpuni.

§ 69.

Vormides nr. 6, 7 ja 8 võib ilmuda tänavale ainult üliriietes.

2. peatükk.

Üleajateenijate vormi kandmine.

§ 70.

Vormi nr. 1 kantakse kõigil neil juhtudel, kus ohvitseridel ette nähtud vorm nr. 1 või § 63 p. 3 ja 5 ettenähtud juhtudel vorm nr. 4 kandmine.

§ 71.

Vormi nr. 2 kantakse kõigil neil juhtudel, kus ohvitseridel ette nähtud vorm nr. 2, 3, 5 või § 63 p. 1, 2 ja 4 ettenähtud juhtudel vorm nr. 4 kandmine.

§ 72.

Vormi nr. 3 kantakse kõigil neil juhtudel, kus ohvitseridel ette nähtud vorm nr. 6, 7 või 8 kandmine.

3. peatükk.

Ajateenijate vormi kandmine.

§ 73.

Ajateenijad, kellele vormikirjeldusega ette nähtud ainult üks vorm, kannavad seda vormi kõigil juhtudel, kus nõutav vormi kandmine.

4. peatükk.

Mitmesuguste esemete kandmine.

§ 74.

Üksikuid vormiesemeid kantakse mereväes ja merekindlustes samuti kui maaväes (§ 25—39), välja arvatud käesoleva peatüki järgmistes paragrahvides ettenähtud erandid.

§ 75.

Suvimütsi ja valget mütsikatet kantakse 1. maist

kuni 1. oktoobrini. Samal ajal ohvitseridel ja kaitseväeametnikkudel on lubatud kanda ka suvikuube, suvipükse ja suvikingi.

§ 76.

Suivivormi kandmise ajal on lubatud kanda kombineeritud vormiülikonda — kuube (musta), suvipükse ja suvikingi.

Suvikuue ja mustade pükste kandmine on lubatud ainult töövormina.

Palitute suvi- ja kombineeritud vormiülikondadega ei kanta.

§ 77.

Vöörihma kantakse:

- 1) vorm nr. 1 juures:
 - a) kuuel — kõigil juhtudel püstoli kandmisel;
 - b) kuue all — juhtudel, kui ei kanta püstolit;
- 2) vorm nr. 4 juures pikal kuuel — kõigil juhtudel;
- 3) vormide nr. 1 ja 4 juures palitul — kõigil juhtudel, kus nõutav rakmete (relvade) kandmine või teenistuskohuste täitmine rivi koosseisus;
- 4) ajateenijate poolt pükstel või üliriiete kandmisel poolpalitul — kõigil juhtudel, kus nõutav rakmete (relvade) kandmine või teenistuskohuste täitmine rivi koosseisus.

§ 78.

Vööd kantakse:

- 1) vorm nr. 5 juures — pikal kuuel kõigil juhtudel;
- 2) vorm nr. 8 juures erikorraldusel — õhtupükstel vesti all.

§ 79.

Palitu ja poolpalitu kandmine kinnise rinnaesisega on sunduslik juhtudel, kus nõutav neil vöörihma kandmine. Muil juhtudel on lubatud palitu kandmine lahtise rinnaesisega.

Poolpalitute on lubatud kanda nõõbitult neljale nõõbile, olenevalt ilmastikust, Tallinnas — merejõudude staabi ja mujal — vastava väeosa ülema korraldusel.

§ 80.

Kannuseid ja stekki mereväe vormide juures ei kanta. Kasukat kantakse ainult erivarustise kandmise juhtudel.

§ 81.

Kalosse on lubatud kanda vormide nr. 2, 3, 5, 6, 7, ja 8 juures ohvitseridel, kaitseväeametnikkudel ja ülejateenijatel.

5. OSA.

Orkestrite erivormi kandmine.

§ 82.

Orkestrite erivormi kandmise kohta on maksev käesolevate määruste 1. ja 2. osa alljärgnevate täiendustega.

§ 83.

Paragrahv 16 p. 1 lit. c, d ja f ettenähtud juhtudel kantakse orkestrite erivormi nr. 1 juures vööd. Garnisoni- või diviisiülema erikorraldusel võib eelnimetatud juhtudel vorm nr. 1 juures kanda pikki pükse.

§ 84.

Vormi nr. 2 kantakse avalikkudel mängimistel vabaõhukontsertidel, kus orkester esineb muusikalise üksusena väljaspool rivi.

§ 85.

Vormi nr. 3 kantakse avalikkudel mängimistel, kui ei ole nõutav vorm nr. 1, 2 või 4 kandmine.

§ 86.

Vormi nr. 4 kantakse ballidel ja kontsertidel siseruumides mängimistel, kui ei ole nõutav vorm nr. 1 kandmine.

§ 87.

Paragrahvides 17 ja 19 ettenähtud juhtudel on lubatud kanda Tallinna garnisoni orkestris töökuube.

§ 88.

Mängimistel kuubedes väljaspool rivi on lubatud vorm nr. 1 juures vöörihma asemel kanda vööd orkestrijuhi korraldusel. Rivis võib vööd kanda ainult garnisoni- või diviisiülema erikorraldusel.

§ 89.

Akselbante kantakse:

- 1) koosseisulistest orkestrites iga vormi juures kuuel;
- 2) teistes orkestrites kõigil orkestri esinemistel ühes orkestrandi mütsinööriga ja vööga.

§ 90.

Mõõka kannavad orkestrijuhid-ohvitserid juhtudel, kus ohvitseridele ette nähtud mõõga kandmine.

§ 91.

Tambuurmajori-vöö tutti kantakse koos tambuurmajori-kepiga.

Matustel on kepi nupp üle tõmmatud musta krepiga.

§ 92.

Erariideid on lubatud kanda:

- 1) kõigil orkestri koosseisu kuuluvatel, ühes arvatud ajateenijad, orkestri mitteametlikkudel mängimistel garnisoni- või diviisiülema erikorraldusel väljaspool kaitseväge;
- 2) orkestriõpilastel — väljaspool teenistust.

T. Rotberg,

kindral-major,
varustusvalitsuse ülem.

J. Norman,

kolonel-leitnant,
intendantuuriosakonna ülema aj. k.t.

Kuulub Riigivanema poolt
22. jaanuaril 1936. a. kinnitatud
Kaitseväevormi kirjelduse juurde.

K. PÄTS

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

P. LILL

Kindral-major,
Kaitseminister.

**Lisa Kaitseväevormi
kirjelduse juurde.**

KAITSEVÄEVORMI JOONISED

Vorm nr. 1.
(N.-leitnant jalaväes)

Vorm nr. 2.
(Leitnant suurtüki- ja soomusväes)

Vorm nr. 3.
(Kaptän jalaväes)

Vorm nr. 4.
(Kolonel suurtüki- ja soomusväes)
K. S. ohvitser.

Pluusi.
(N.-leitnant)

Vihmapalitus.

Palitus.
(Major)

Vorm nr. 5.
(Leitnant suurtüki- ja
soomusvões)

Keebis.

Kasukas.
(Major jalavões)

Maaväe üleajateenijate vorm.

Leht 2.

Vorm nr. 1.
(V.-allohv. jalaväes)

Vorm nr. 2.
(N.-allohviter suurtüki-
ja soomusväes)

Vorm nr. 3.
(Veliveebel jalaväes)

Vorm nr. 4.
(N.-allohviter jalaväes)

Palitus.
(V.-allohv. jalaväes)

Aspirant üleajateenija.
(V.-allohv. jalaväes)

Aspirant ajateenija.
(Suurtükiväes)

Ajateenija sõdur
kuues.
(Jalaväes)

Ajateenija sõdur
pluusis.
(Suurtüki- ja soomusväes)

Ajateenija sõdur
paltus.
(Jalaväes)

Vorm nr. 1.
(Leitnant)

Vorm nr. 2.
(Major)

Vorm nr. 3.
(Kapten)

Vorm nr. 3 pikkades pükstes.
(Leitnant)

Vorm nr. 4.
(Major)

Palitus.
(Kapten)

Poolkasukas.
(Major)

Ratsaväe ja jalaväe ratsaüksuste
ohvitseride vorm.

Vorm nr. 5.
(Kapten)

Vorm nr. 6.
(Leitnant)

Ratsaväe ja jalaväe ratsaüksuste üleajateenijate ja ajateenijate vorm. Leht 5.

Üleajateenijad.

Ajateenijad.

Vorm nr. 1.
(V. allohv.)

Vorm nr. 2.
(N. allohv.)

Vorm nr. 3.
(N. allohv.)

Vorm nr. 4.
(Veltveebel)

Plusis.
(Reamees)

Dolmanis.
(Kapral)

Palitus.
(Kapral)

Vorm nr. 1.
(Leitnant lennuväe üksuses)

Vorm nr. 2.
(N.-leitnant lennuväe üksuses)

Vorm nr. 4.
(Major õhukaitse-suurtükiväes)

Vorm nr. 5.
(Kapten õhukaitse-suurtükiväes)

Paltus.
(Major lennuväe üksuses)

Lennuväe ja õhukaitse-suurtükiväe üleajateenijate ja ajateenijate vorm. Leht 7.

Üleajateenijad.

Ajateenijad.

Vorm nr. 1.
(Veltveebel lennುವäe üksuses)

Vorm nr. 2.
(N.-allohv. õhukaitse-suurtükiväe üksuses)

Vorm nr. 4.
(V.-allohv. lennುವäe üksuses)

Palitus.
(N.-allohv. õhukaitse-suurtükiväe üksuses)

Kuuks.
(N.-allohv. lennುವäe üksuses)

Suvipluussis.
(Kapral õhukaitse-suurtükiväe üksuses)

Palitus.
(Kapral lennುವäe üksuses)

Vorm nr. 2.
(Merekindl. leitnant)

Vorm nr. 2 (suvine).
(Leitnant)

Vorm nr. 6.
(Van.-leitnant)

Vorm nr. 4.
(Kapten-leitn.)

Vorm nr. 8.
(Kapten-major)

Keebis.

Palitus.
(Leitnant)

Üleajateenijad.

Vorm nr. 2.
(Instruktor masinist)

Poolpalitus.
(Van.-allohvitser)

Vorm nr. 3.
(N.-allohvitser rivialal)

Palitus.
(Merekindl. n.-allohv.)

Ajateenijad.

Poolpalitus.
(Modrus)

Madrusepluuis.
(N.-allohvitser komendar)

Tallinna garnisoni orkestri-
juhi vorm nr. 4.
(Leitnant)

I diviisi orkestrijuhi
vorm nr. 1.
(Leitnant)

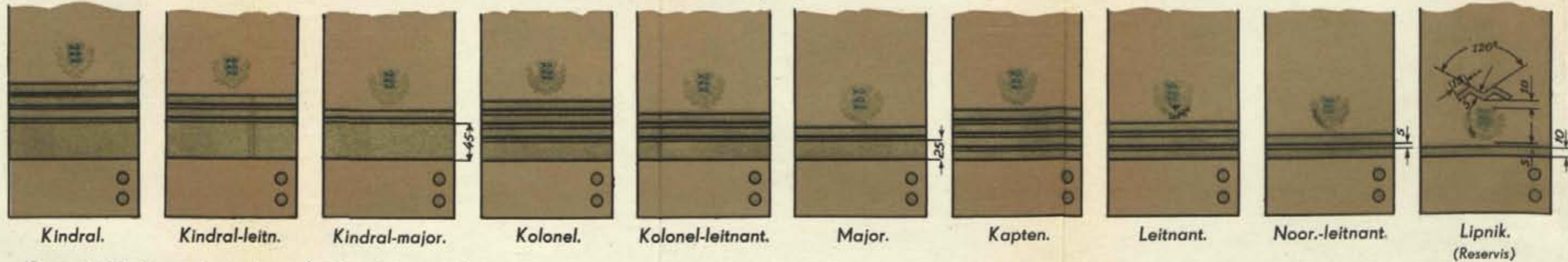
Tallinna garnisoni orkestri
üleajateenijate vorm nr. 4.
(V.-allohv.)

Väeosade orkestrite
ajateenijate vorm.
(Reames jalaväes)

Maaväe tunnused.

Ohvitseride auastmete tunnused kuue ja palitu varrukatel.

Ohvitseri tunnus. Mõõt 1:1

Kv. ametnikkude ametastmete tunnused kuue ja palitu varrukatel.

Auastmete tunnused pluusi varrukatel. Mõõt 1:1

Ohvitseri tunnus.

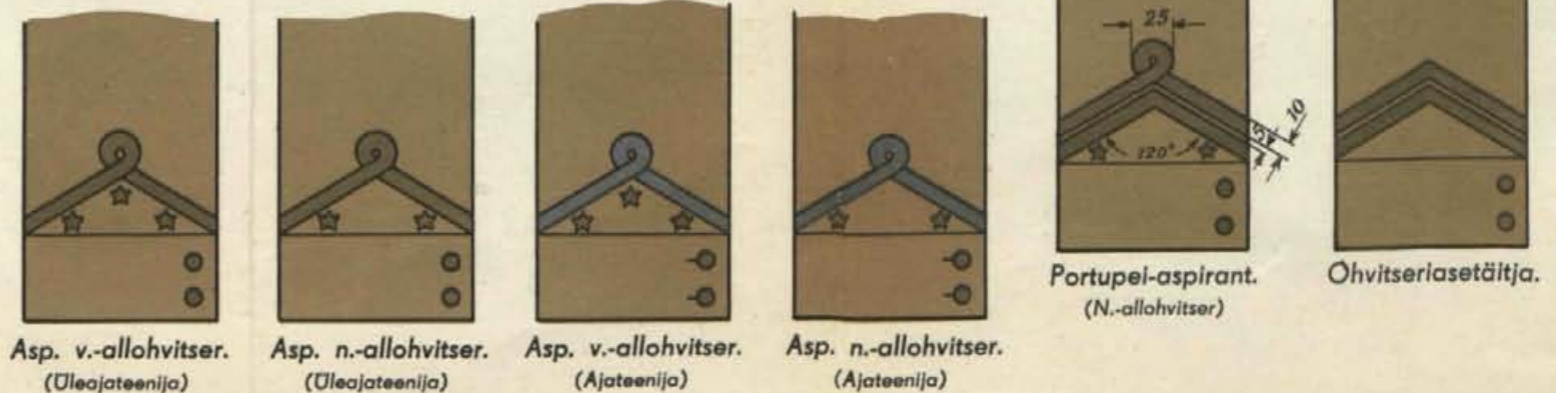
Üleajateenijate auastmete tunnused kuue ja palitu varrukatel.

Ohvitseride auastmete tunnuste paelte mustrid. Mõõt 1:1

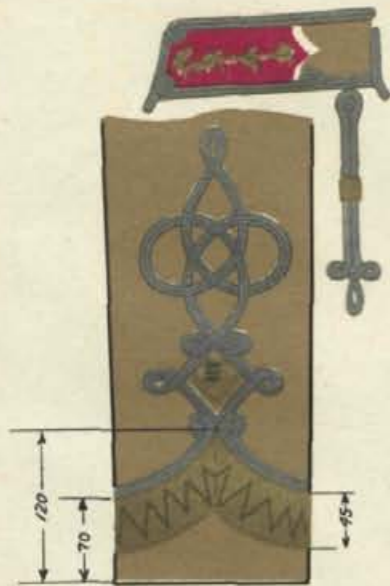

Aspirantide auastmete tunnused kuue ja palitu varrukatel.

Dolmanil.

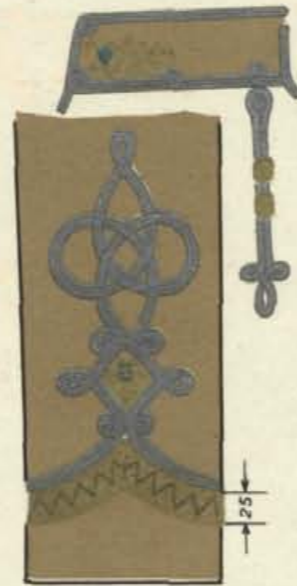
Kuel.

Kindral-major.

Kolonel.

Kolonel-leitnant.

Major.

Kapten.

Leitnant.

N.-leitnant.

Lipnik.

Kindral-major.

Major.

Dolmanil.

Kuel.

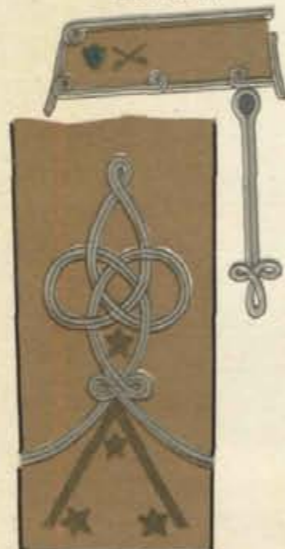

Kaitseväe ametnik.
(Leitnandi ametkohal)

Kaitseväe ametnik.
(Leitnandi ametkohal)

Dolmanil.

Veltveebel.
(Üleajateenija)

Van.-allohv.
(Üleajateenija)

Kapral.
(Üleajateenija)

Kuel.

Kapral.
(Ajateenija)

Dolmanil.

Kuel.

Noor.-allohv.
(Üleajateenija)

Ohvitseride auastmete tunnuste paelte mustrid. (Mõõt 1 : 1)

Kindrali.

Vanemohvitseri.

Nooremohvitseri.

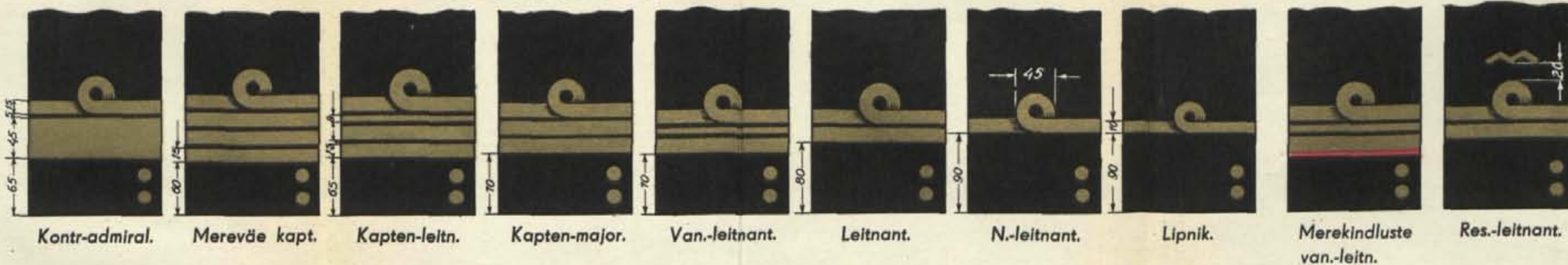

Kv. ametniku.

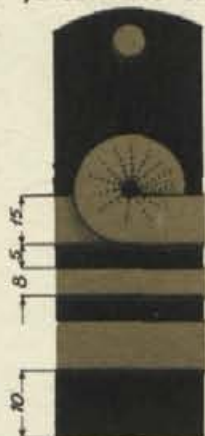
Helmes. Mõõt 1 : 1

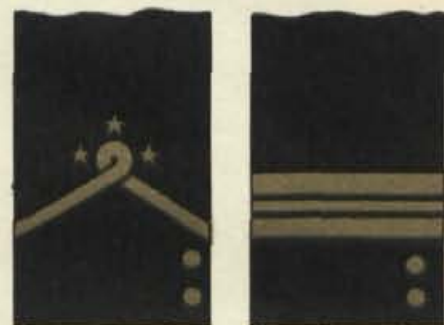
Ohvitseride auastmete tunnused varrukatel.

Ohvitseri palitu ja suvikuue õlak.

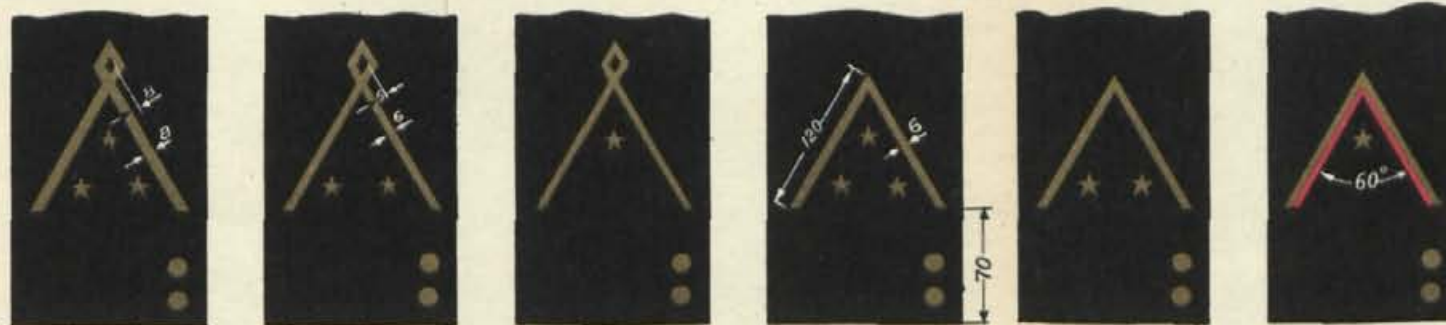

Üleajateenija palitu õlak.

Aspirant-üleajateenija (Instruktor) Kv. ametnik. (Van.-leitn. ameti kohal.)

Üleajateenijate auastmete tunnused varrukatel.

Instruktor. Pootsman. Velteveebel. Van.-allohv. N.-allohv. Spetsialist. (Merekindl.)

Reservlaste tunnus palitul.

Ajateenijate varrukatel.

Raadiotelegr. (N.-allohv.)

Riviala. (1 järgu madrus)

Merekindluste ajateenija.

Minöör. (Reservi n.-a.-o.)

Ajateen. aspirant. (N.-allohv.)

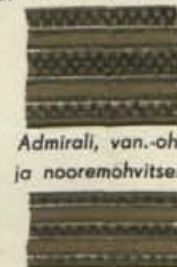
Üleajateen. aspirant. (V.-allohv.)

Aspirantide pluusi ja kuue varrukatel.

Ohvitseride auastmete tunnuste paelte mustird. Mõõt 1:1

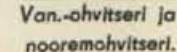
Admirali.

Admirali, van.-ohv. ja nooremohvitseri.

Lipniku.

Van.-ohvitseri ja nooremohvitseri.

Tunnusmärgid. Mõõt 1:1.

Suurtükiväes.

Jalaväes.

Soomusväes.

Inseneriväes.

Ratsaväes.

Lennuväes.

Õhukaitse
suurtükiväes.

Piirivalves.

Orkestrites.

Sanitaar
kutseliigis.

Veterinaar
kutseliigis.

Farmat-
söit kutse-
liigis.

Nooremohvitseride kuue krael.

Ratsaväe kindrali dolmani ja kuue krae ilustised:

a) dolmanil.

b) kuuel.

Õlajateenijate kuue krael.

Kv. ametnikkude kuue krael.

Ajateenijate kuue krae ilustis.
(1. jal. rügl.)

1 : 2

Haavamise märgid.

Märkus: Õlajateenijad kannavad vöö- ja kutseliigi tunnuseid samasuguseid embleeme nagu ohvitserid, kuid lehtedest ilustiseta. Väeosa tunnus – nagu ohvitseridel.

Van.-ohvitseri ameti kohal. Nooremohvitseri ameti kohal.

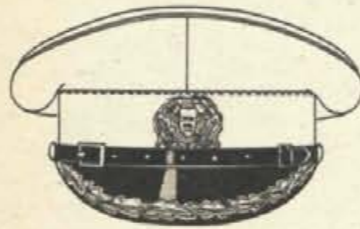
Nooremohvitseri suvimüts.

Mütsimärk.
Mõõt 1:1

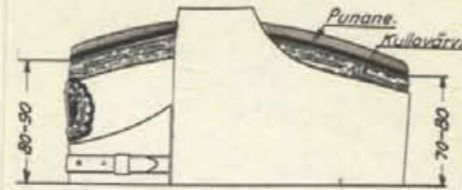
Vanemohvitseri suvimüts.

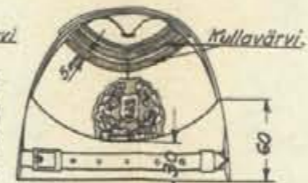
Kindrali suvimütsi nokk.

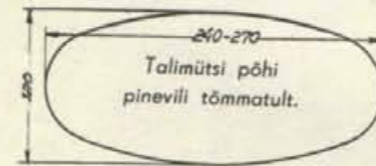
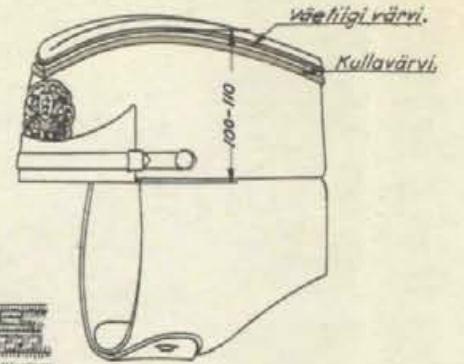
Kindrali talimüts.

Vanemohv. talimüts.

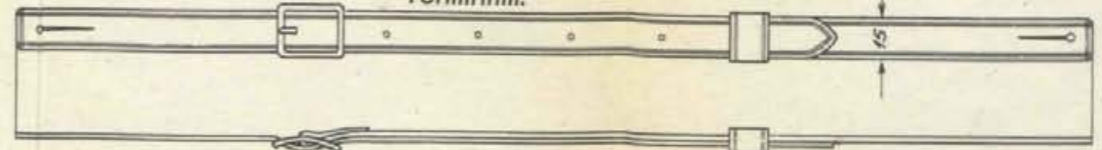
Nooremohvitseri talimüts.

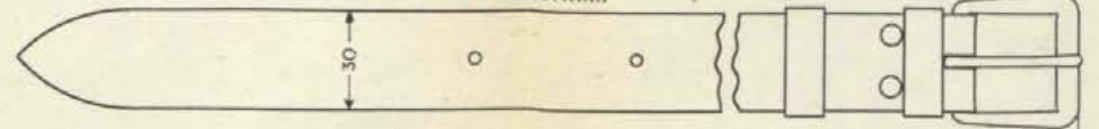
Kindrali talimütsi tunnuspaela muster. Mõõt 1:1

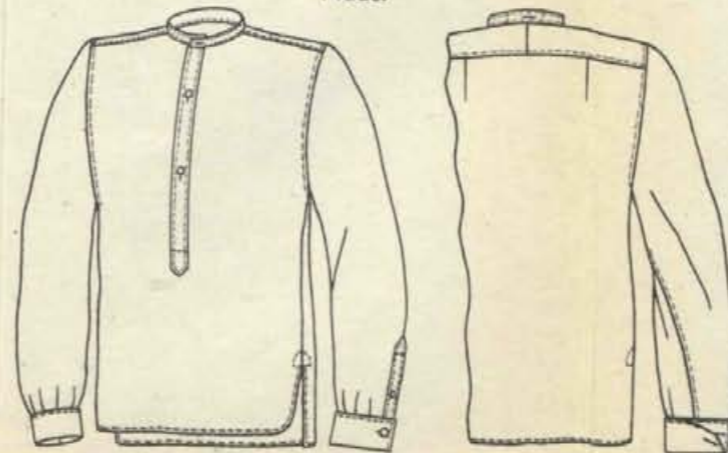
Tormirihm.

Püksterihm.

Pluus.

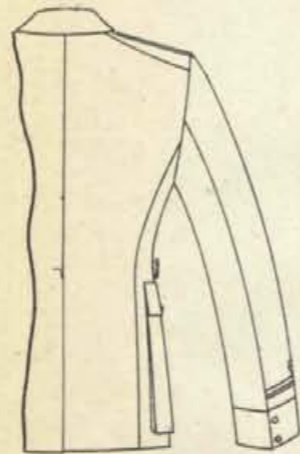
Krae ja kaelaside.

Püksid.

Kuub.

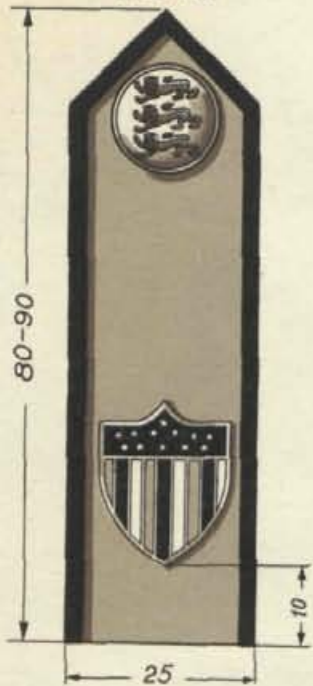

Pikad püksid.

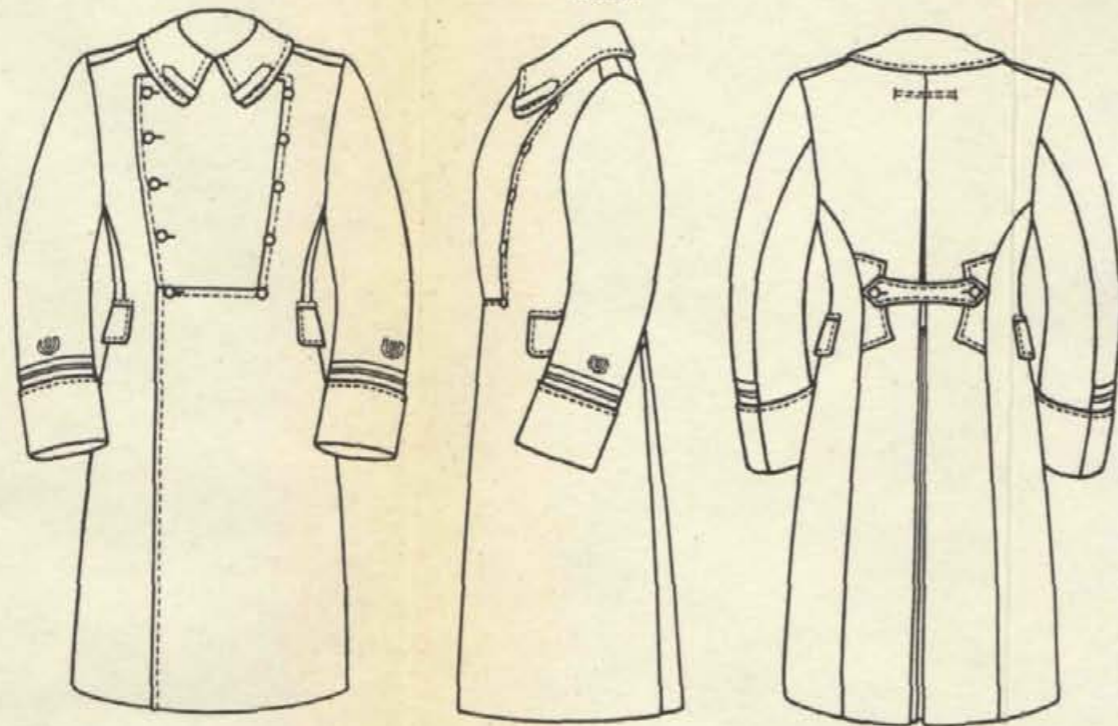

Maaväe ohvitseride vorm.

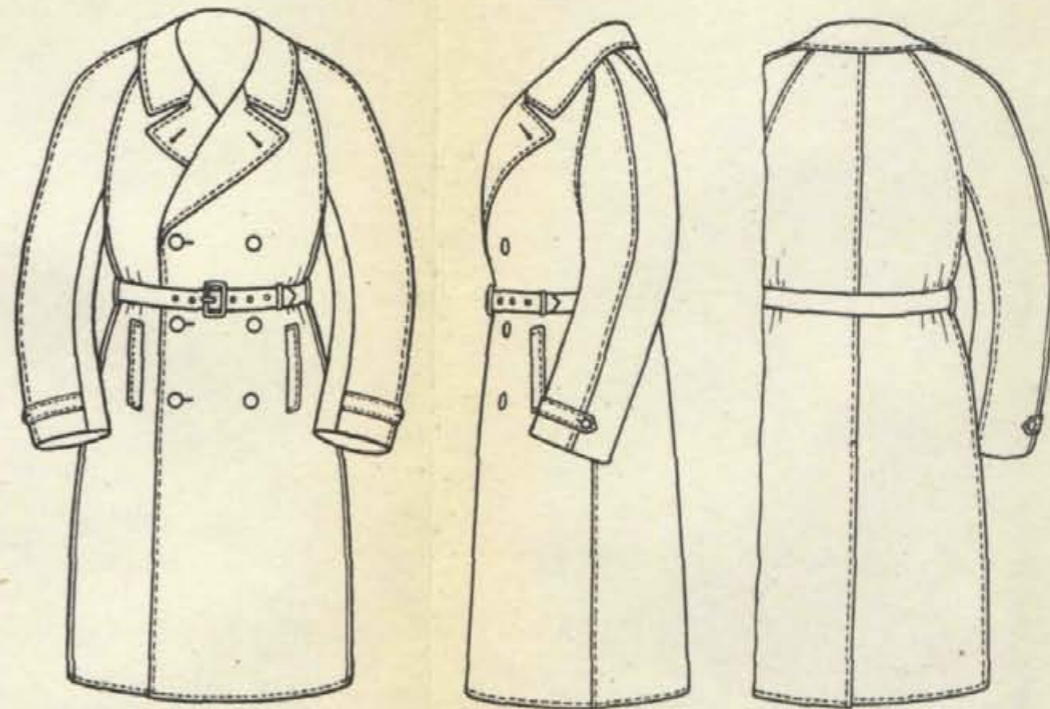
Palitu lõkme.
Mõõt 1:1

Palitu.

Vihmapalitu.

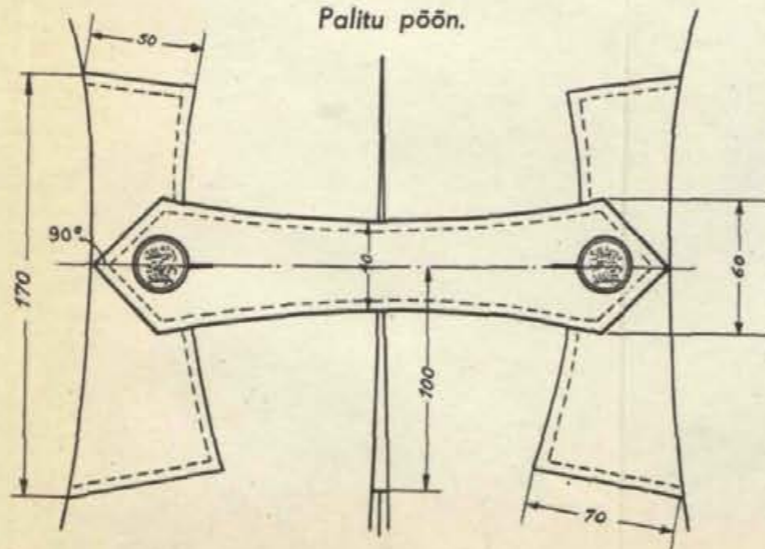
Suur vorminõõp.
Mõõt 1:1

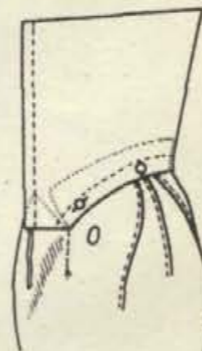
Väike vorminõõp.
Mõõt 1:1

Palitu põõn.

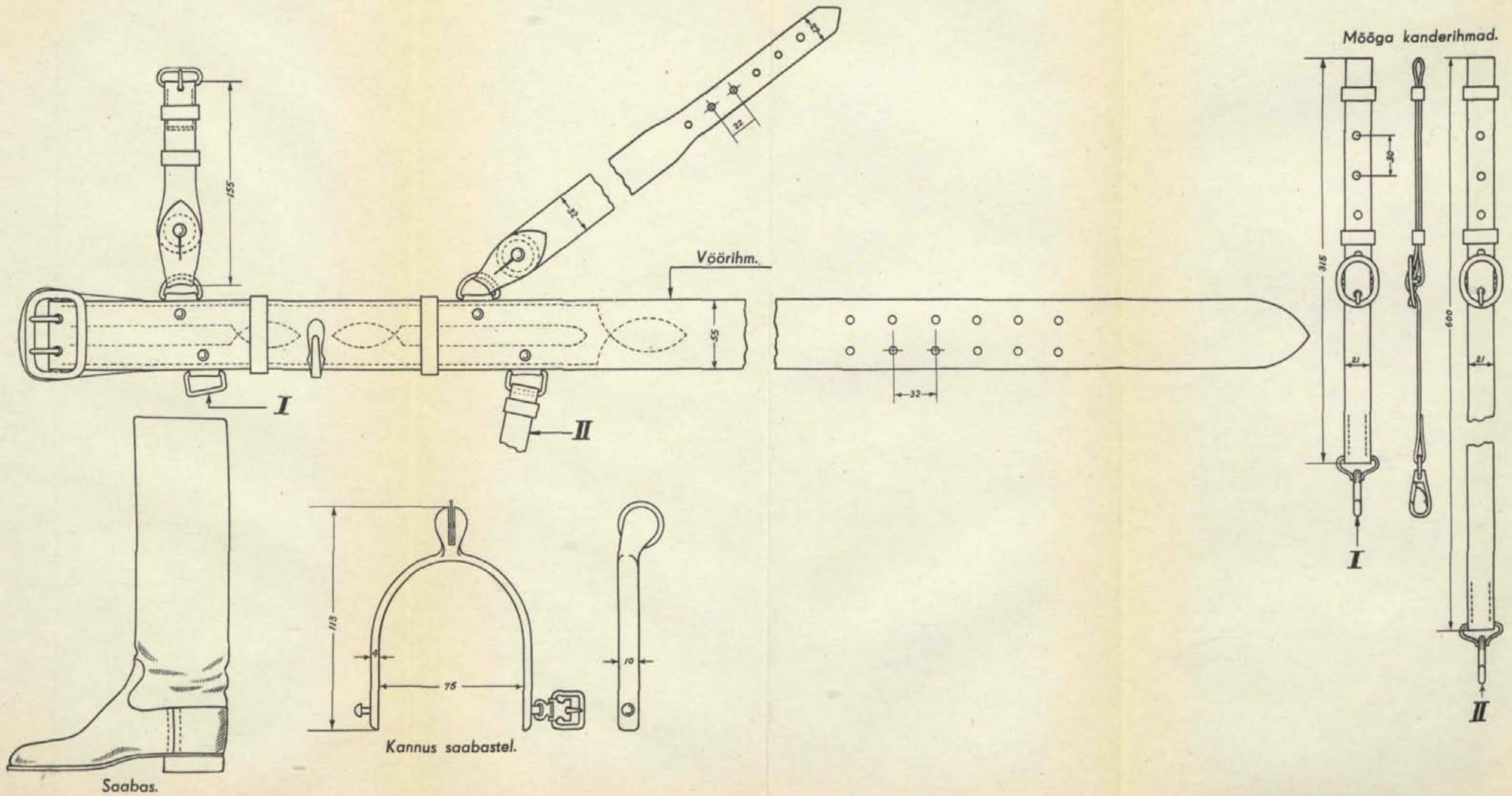

Vihmapalitu peakott.

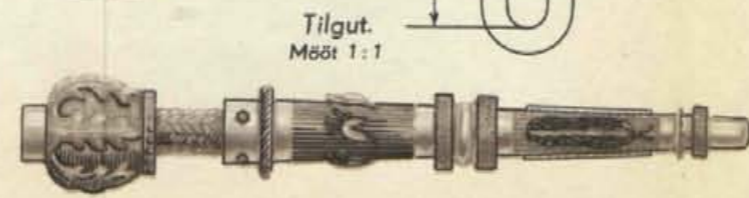
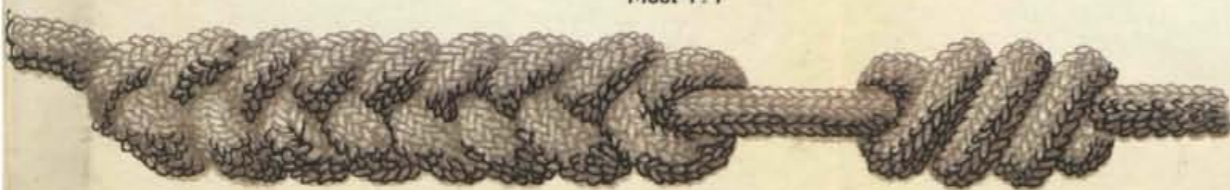
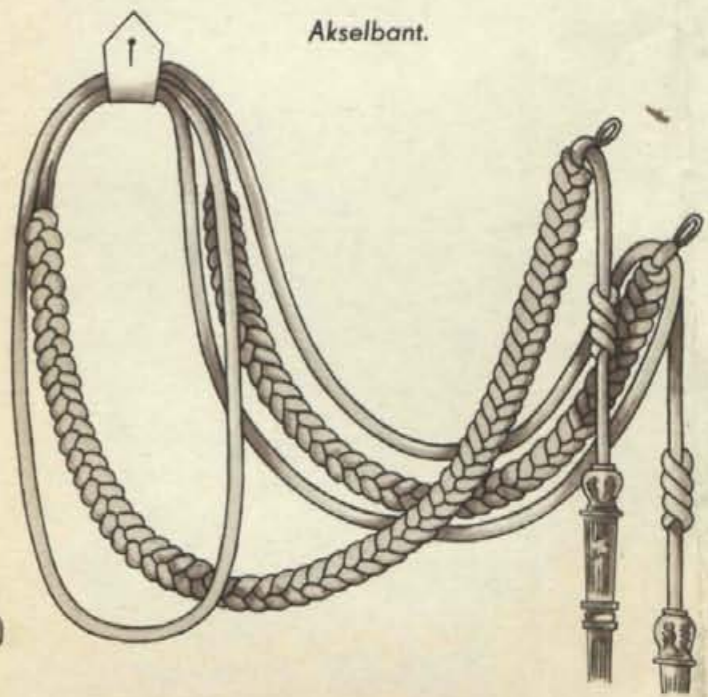
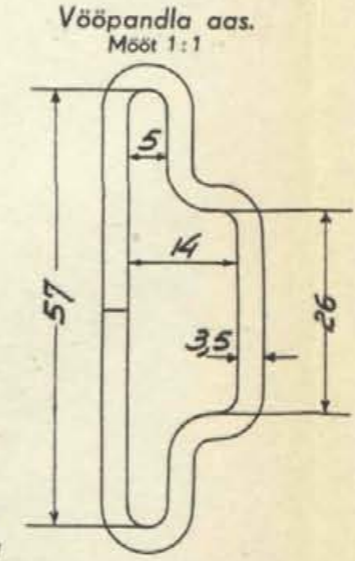
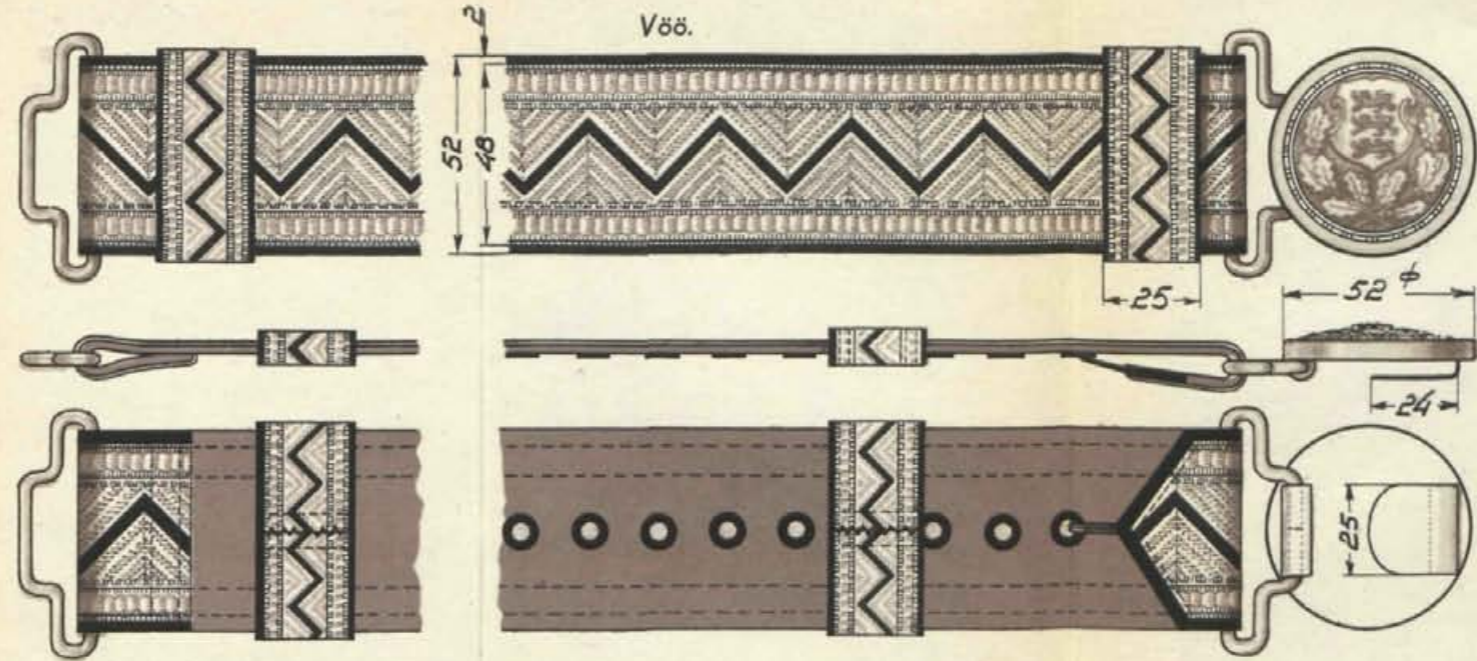
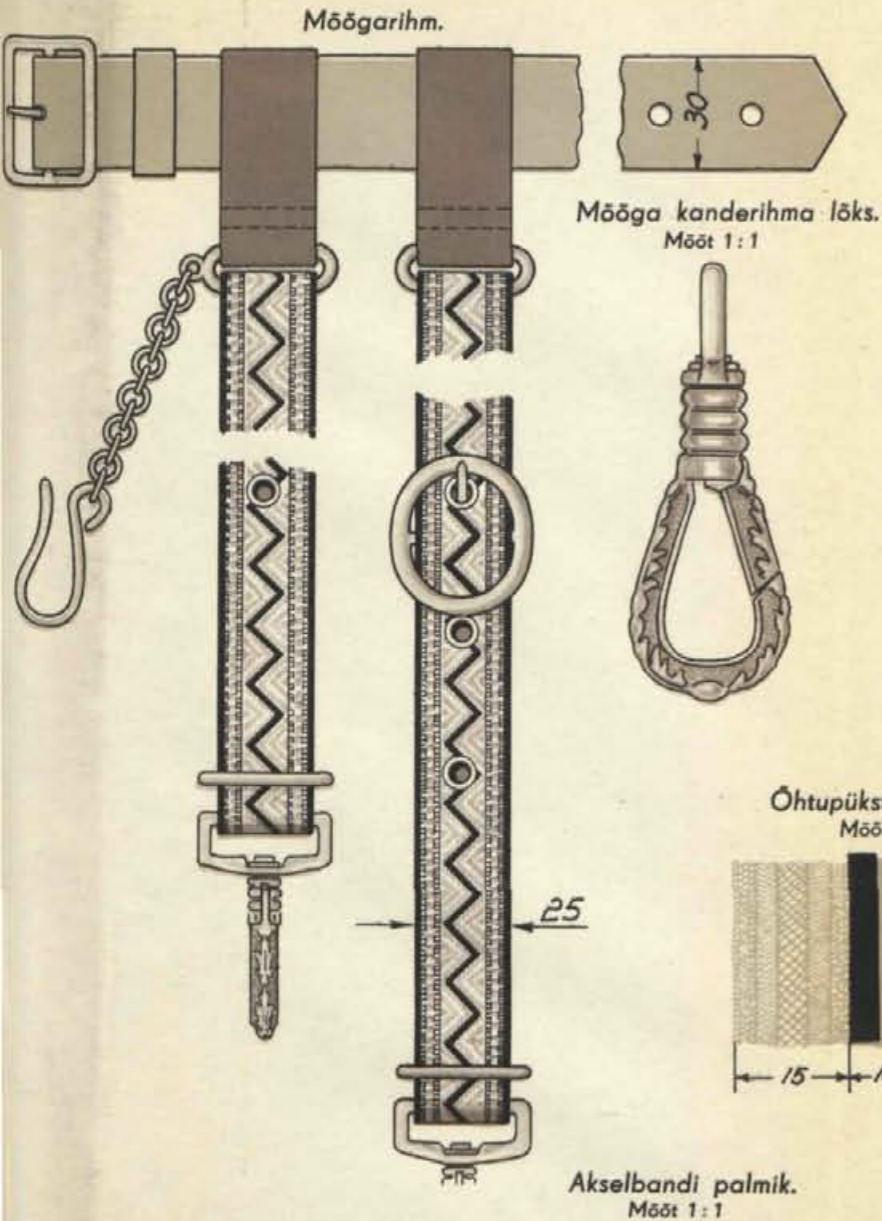

Kasukas.

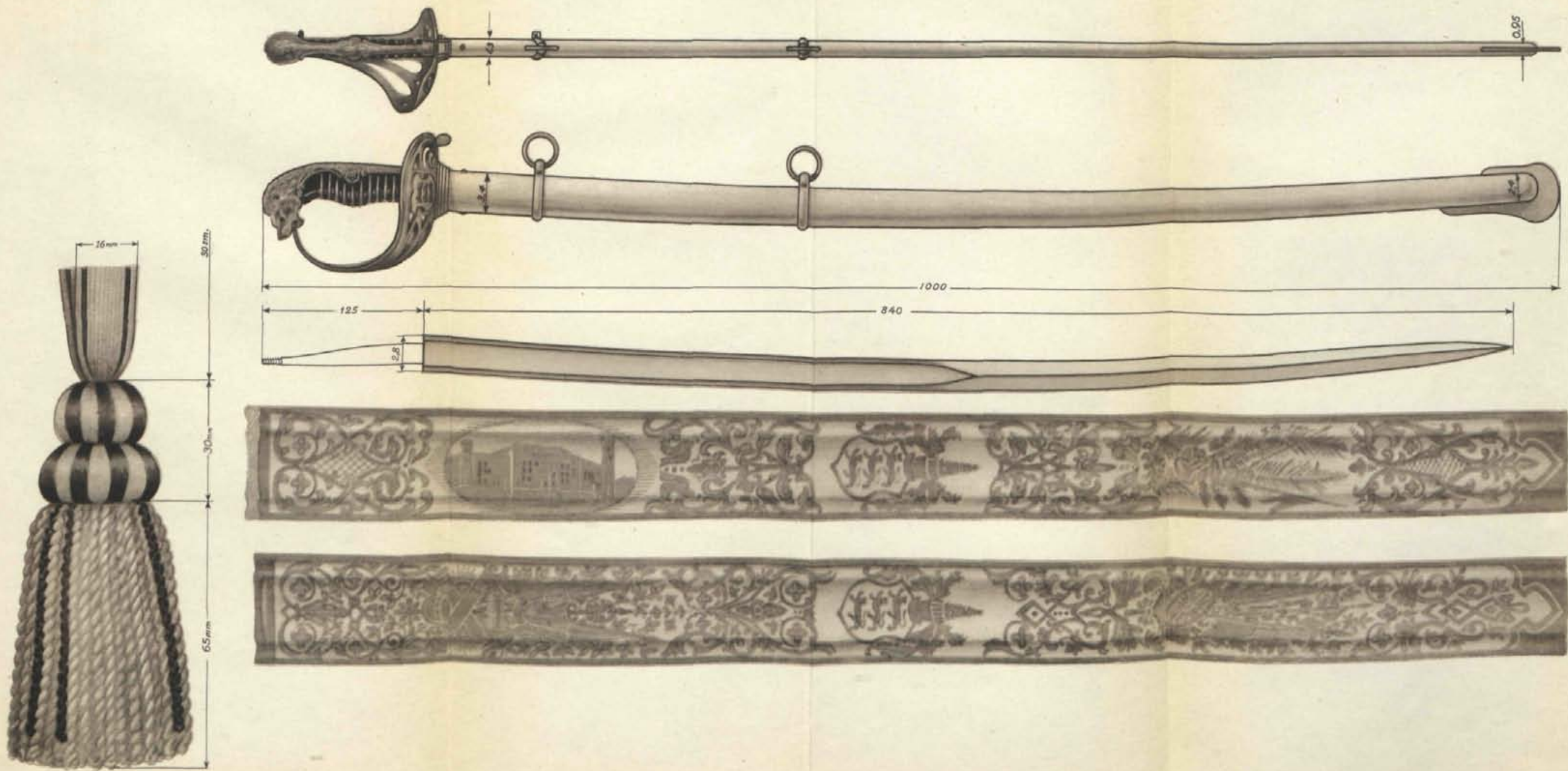

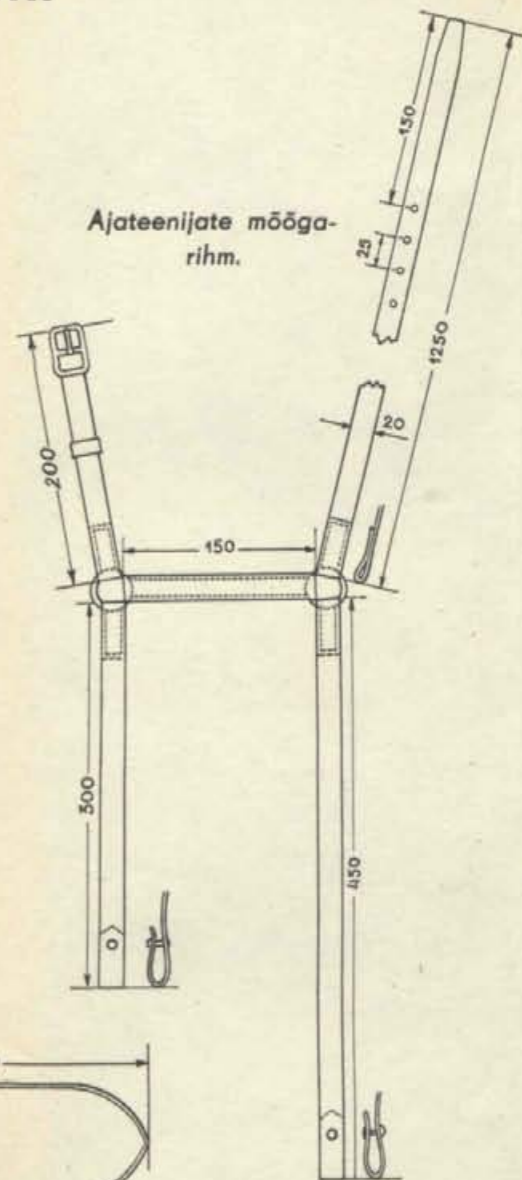
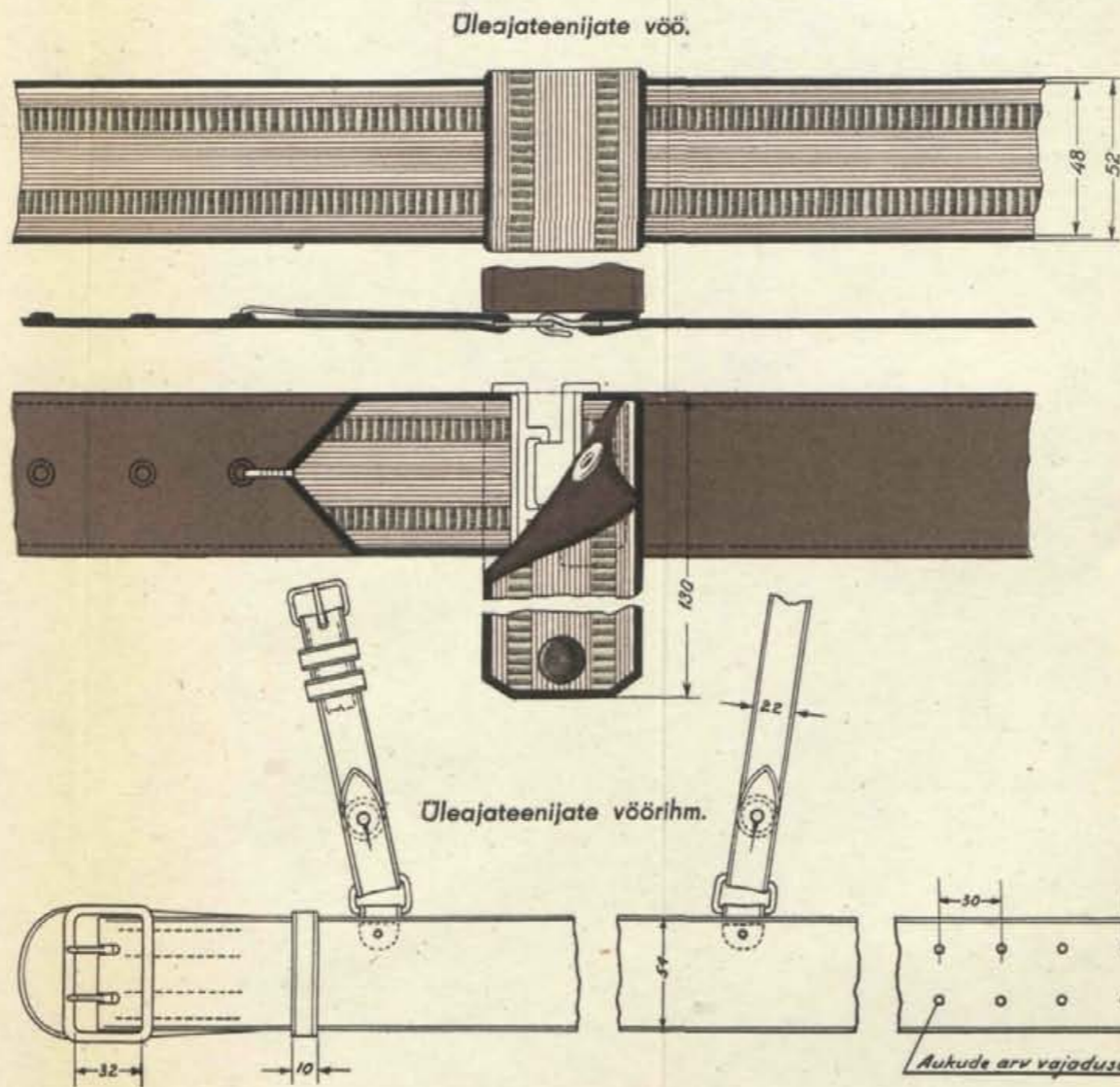
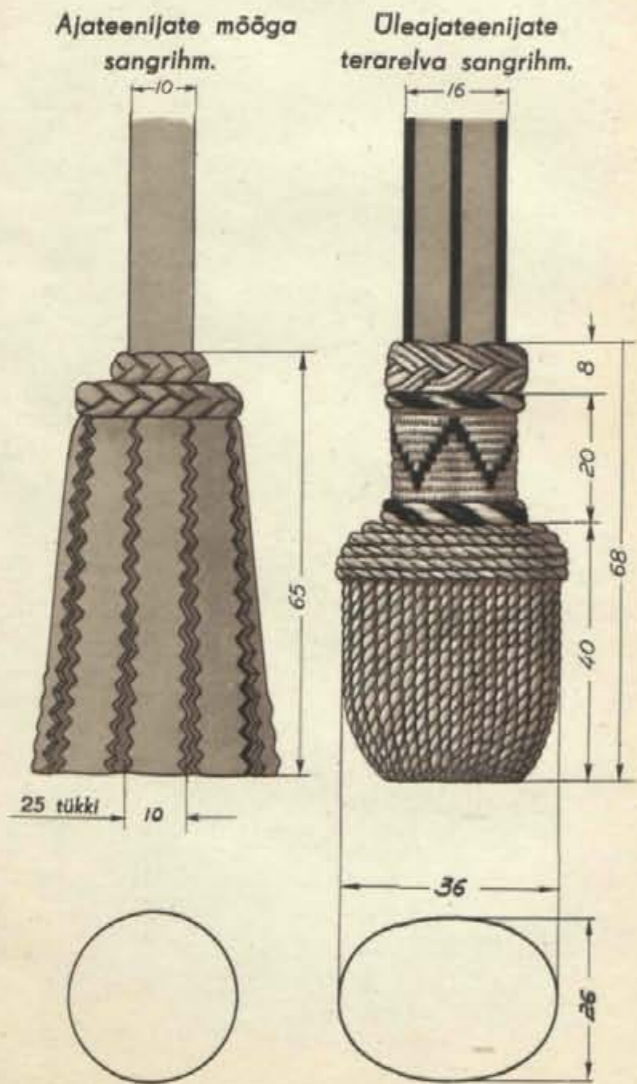
Maaväe ohvitseride vorm.

Maaväe ohvitseride mõök ja mõõga sangrihm.

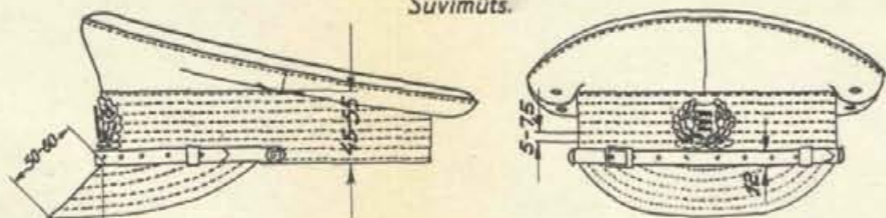

Maaväe üleajateenijate ja ajateenijate vorm.

Aukude arv vajaduse järele.

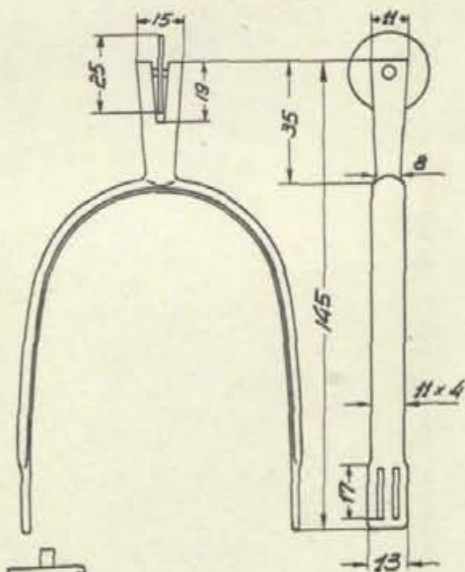
Suvimüts.

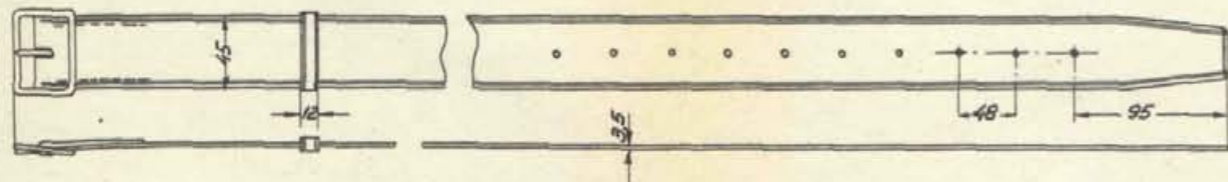
Palitu.

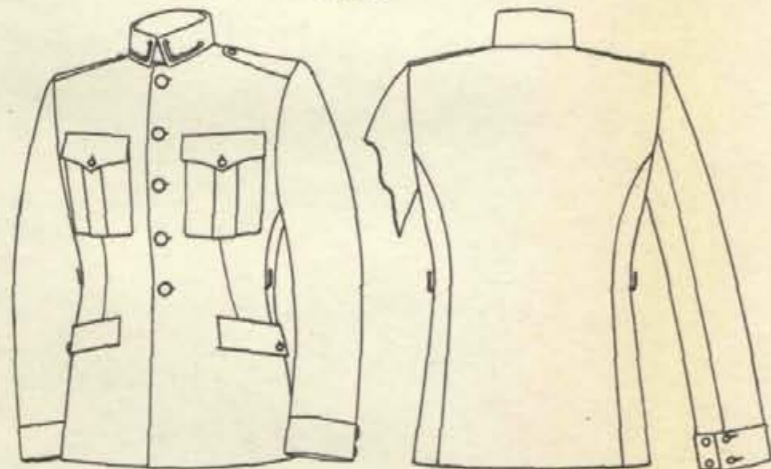
Kannus.

Vöörihm.

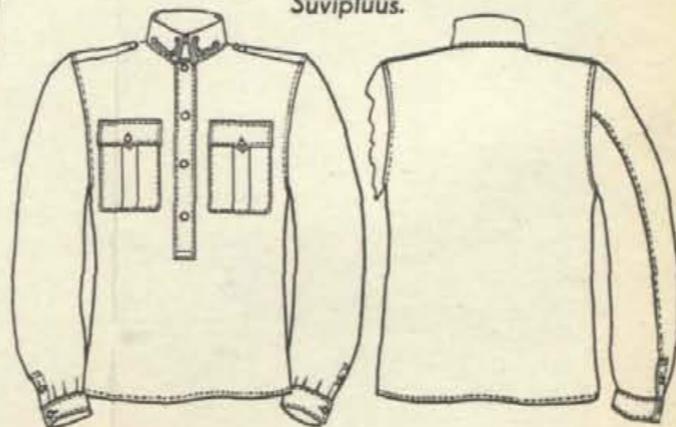
Kuub.

Püksid.

Suvipluus.

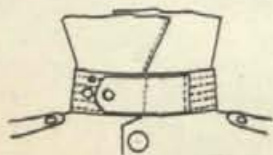

Saabas.

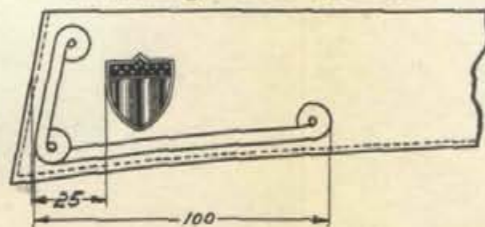

Poolsaabas.

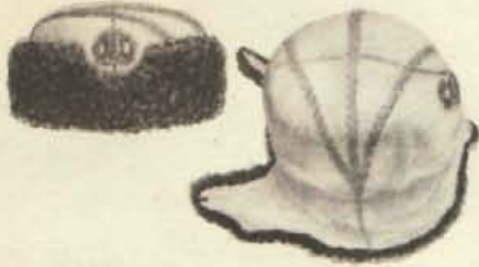
Kuuekrae kinnitusviis.

Väeosa trafareti ja väeligi tunnusmärgi asetus kuuekrael.

Karusnahast müts.

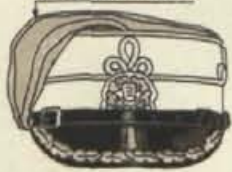

Husarimüts.
Kindralil.

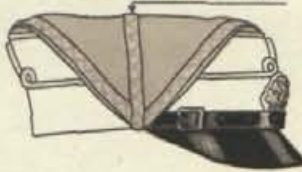

Pael 20 mm lai,
muster sama mis
lampassidel.

Vanemohvitseril.
Pael 20 mm lai.

Nooremohvitseril.
Pael 15 mm lai.

Rosett.

Saabas.

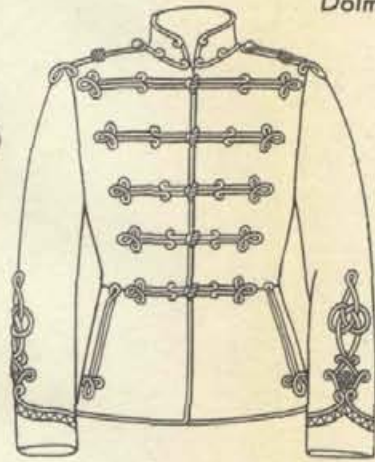
10 mm lai valgest
nahast kant kindrali
saabastel.

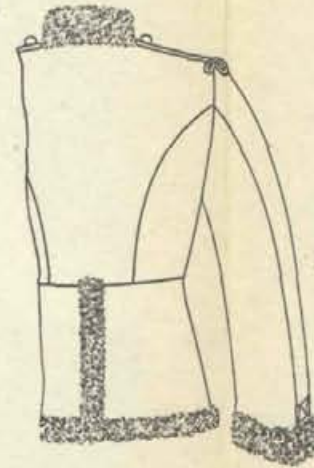
Poolsaabas.

Dolman.

Poolkasukas.

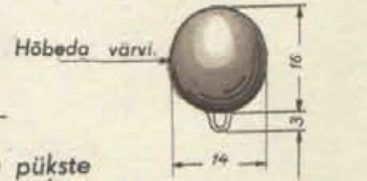
Dolmani ilustise
nöör.

Kv. ametniku pükste
lampassi pael.
(Kapteni kohal)

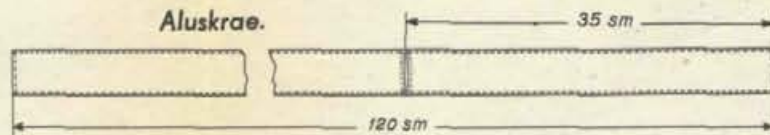
Dolmani öläku nööp.

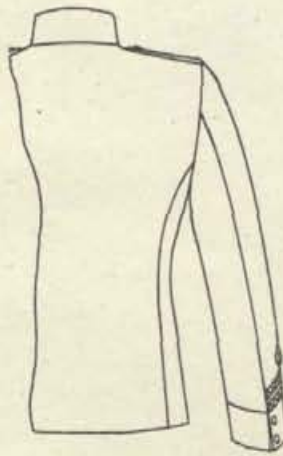
Dolmani pöör.

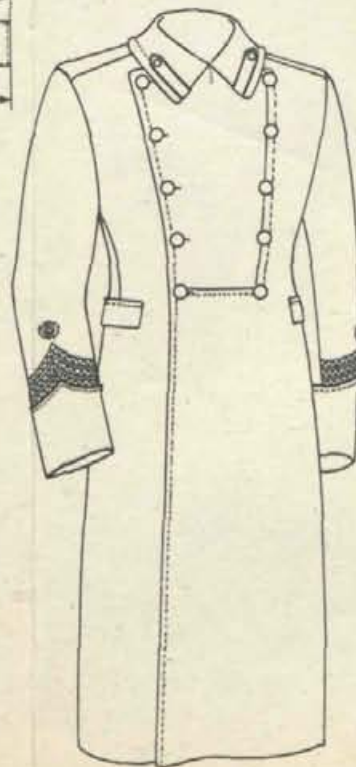
Aluskrae.

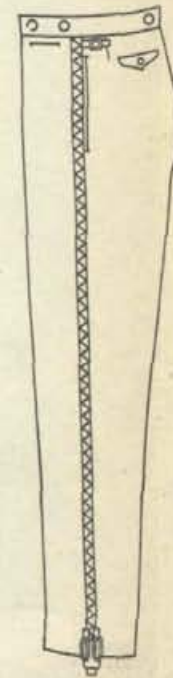
Kuub.

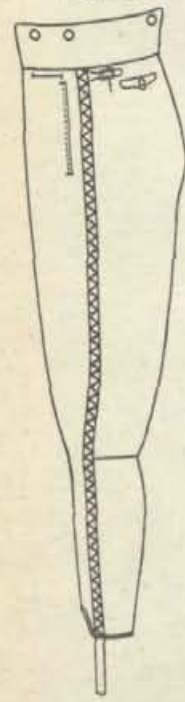
Palitu.

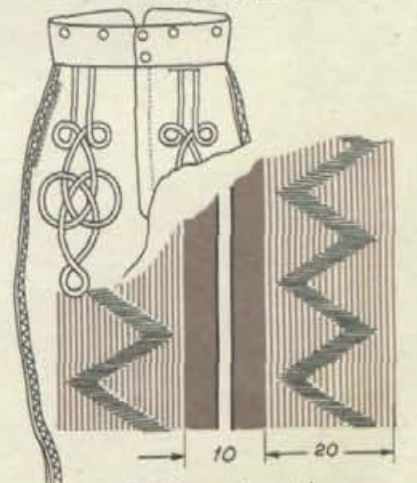
Pikad püksid.

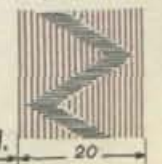
Püksid.

Nöörilustis ja lampassi
kindrali pükstel.

Ohvitseride pükste
lampassi pael.

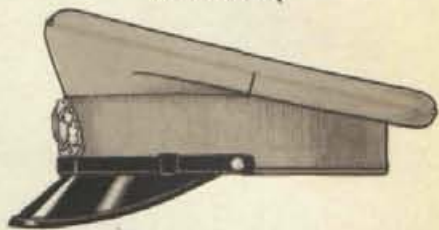

Vanemohvitseril.

Lennuväe ja õhukaitse-suurtükiväe vorm.

Suvimüts.
(Nooremohv.)

Kindrali mütsinokk.

Van.-ohv. mütsinokk.

Talimüts.

(Kindral)

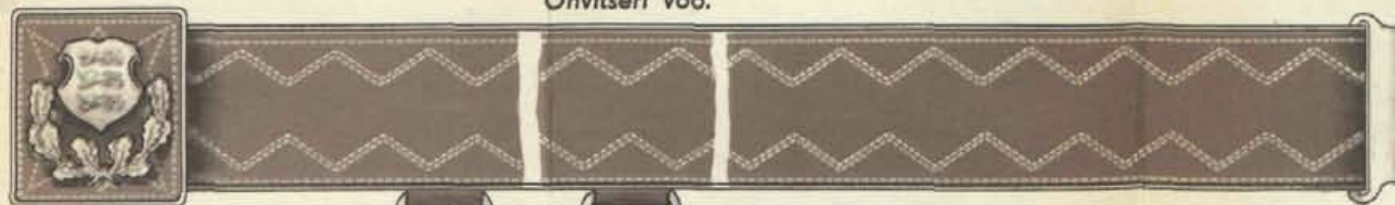

(Van.-ohv.)

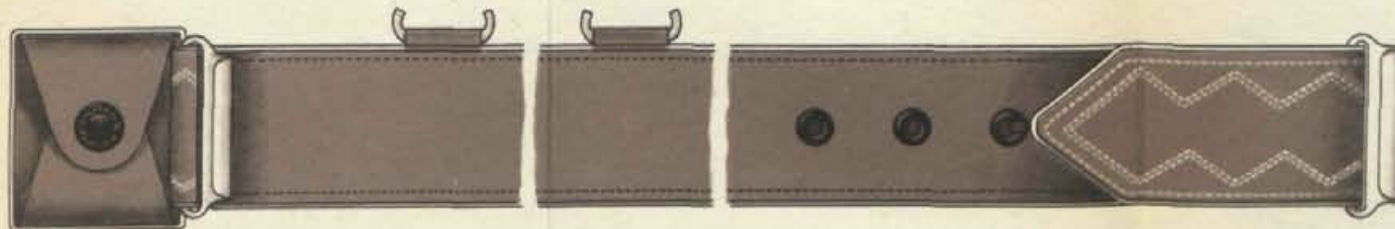
(Nooremohv.)

Ohvitseri vöö.

I

II

Ohvitseri palitu.
(Lennuväe üksuses)

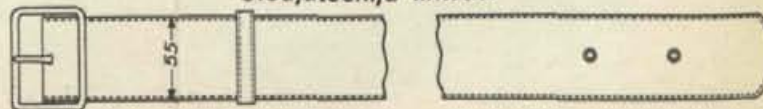
Ohvitseri kuub.

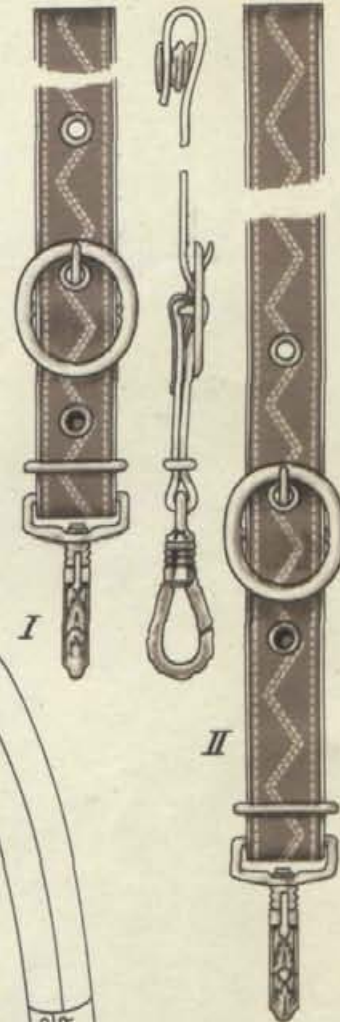
Ajateenija kuub.
(Õhukaitse suurtükiväes)

Üleajateenija lihtvöö.

Mööga kanderihmad.

Müts.
(Nooremohv.)

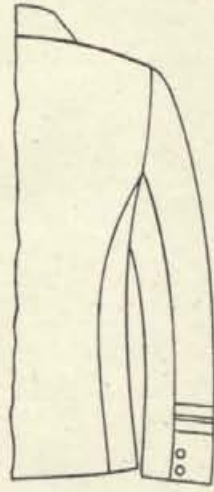
Admirali mütsinokk.

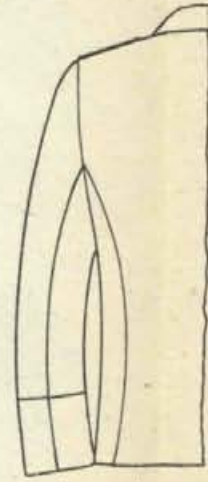
Mütsimärk.
Moot 1:1

Kuub.

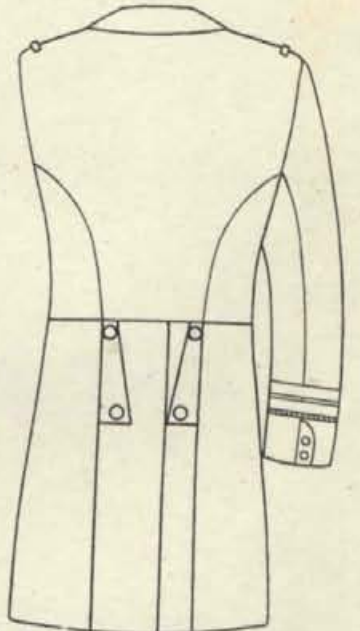
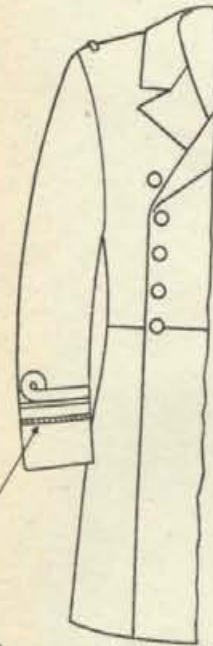

Suvikuub.

Punane kant.

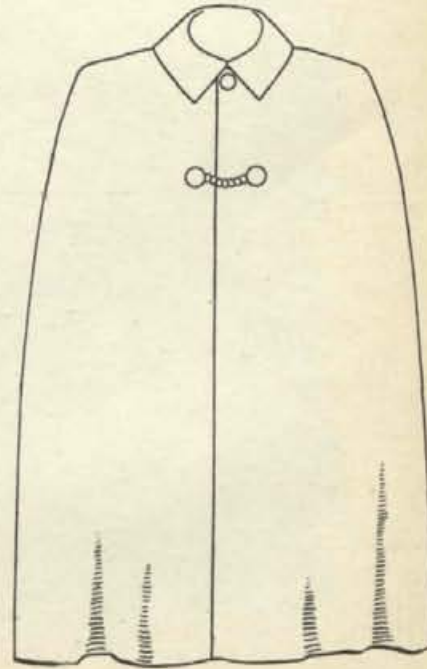
Pikk-kuub.
(Merekindlustes).

Palitu.

Keep.

Suur vorminööp. Moot 1:1

Väike vorminööp.
Moot 1:1

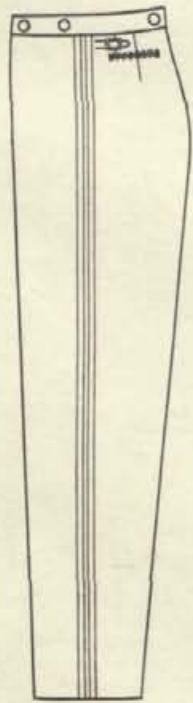

Keebi kinnik.

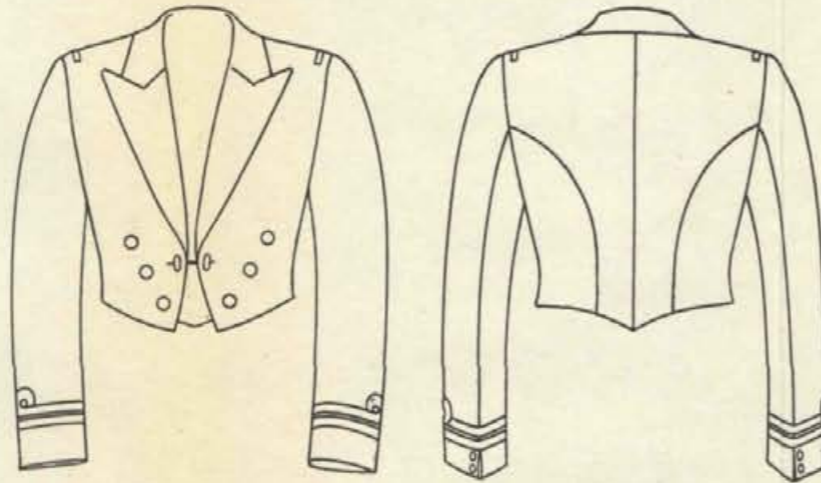

Vest.

Õhtupüksid.

Lühike õhtukuub.

Õhtukuub.

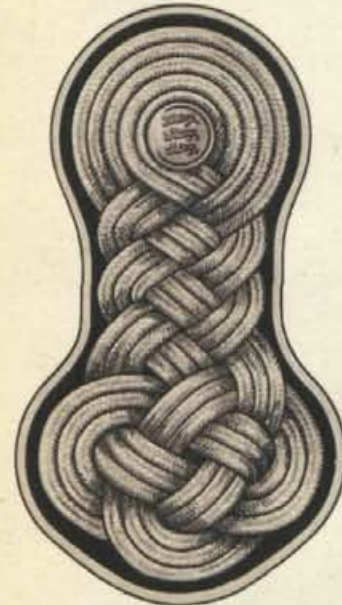
Õhtupükste lampass.

Õhtuveest.

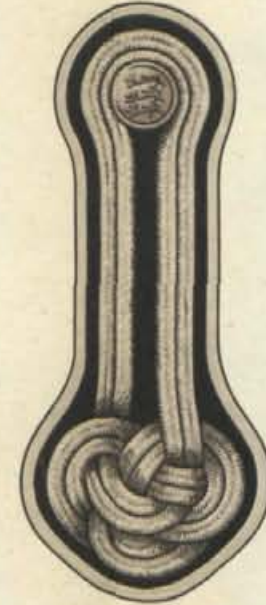
Esitiseõlakud.

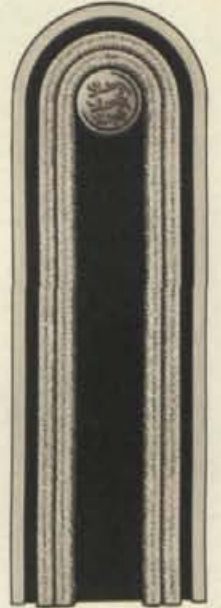
Admiral.

Van.-ohvitser.

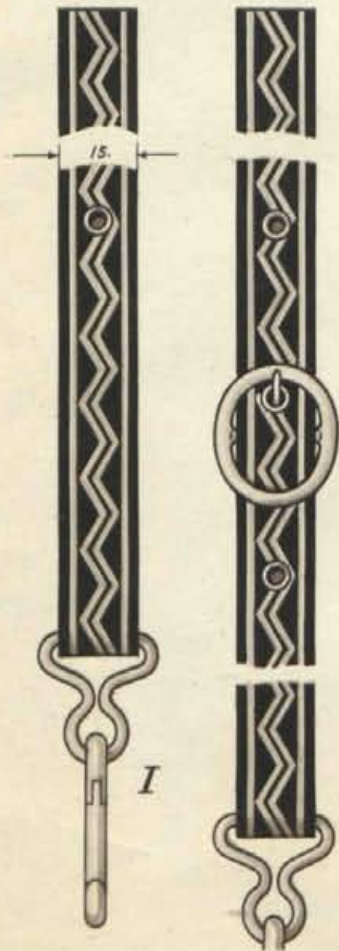

Nooremohvitser.

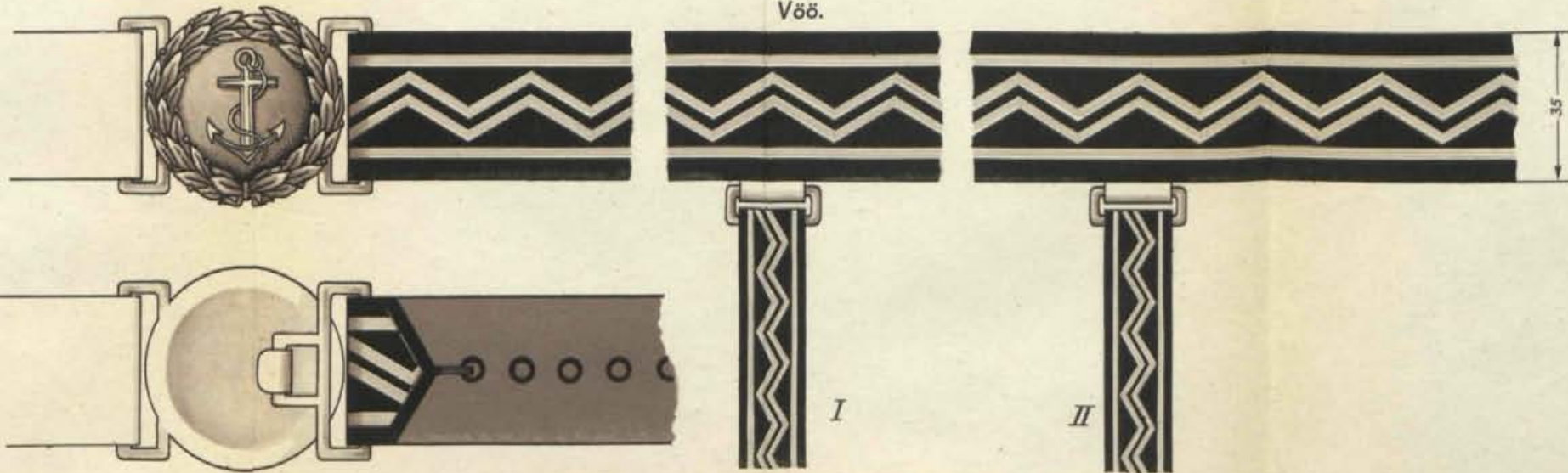
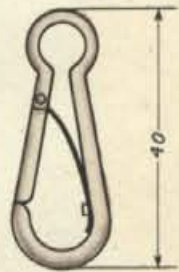

Kv. ametnik.

Mõõga kanderihmad.

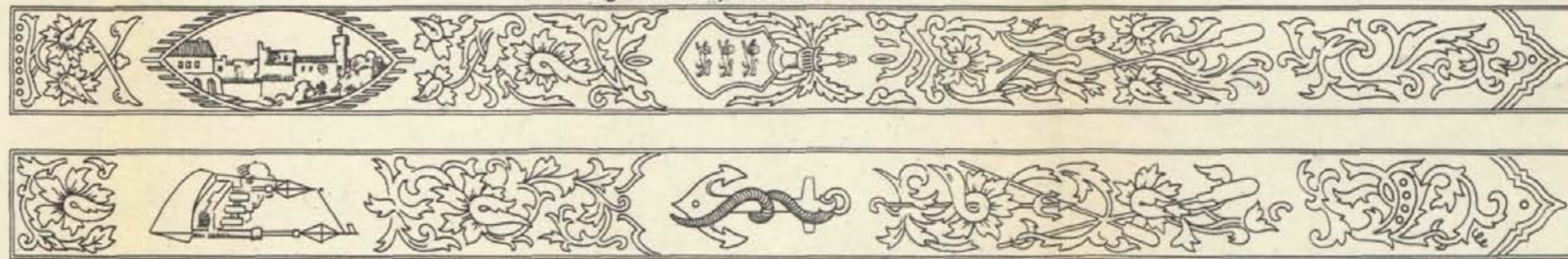
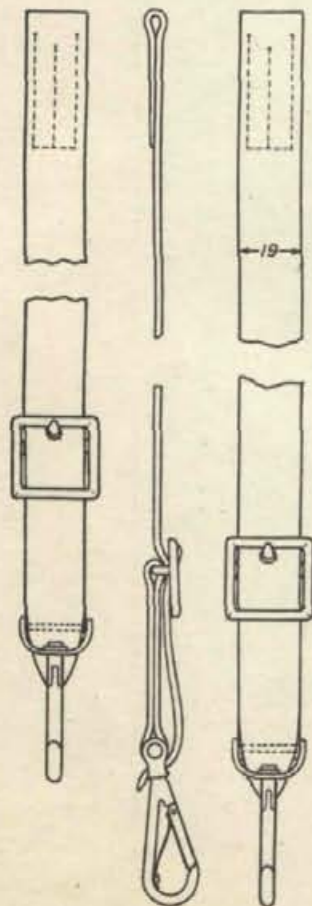

Mõõga kanderihma löks.

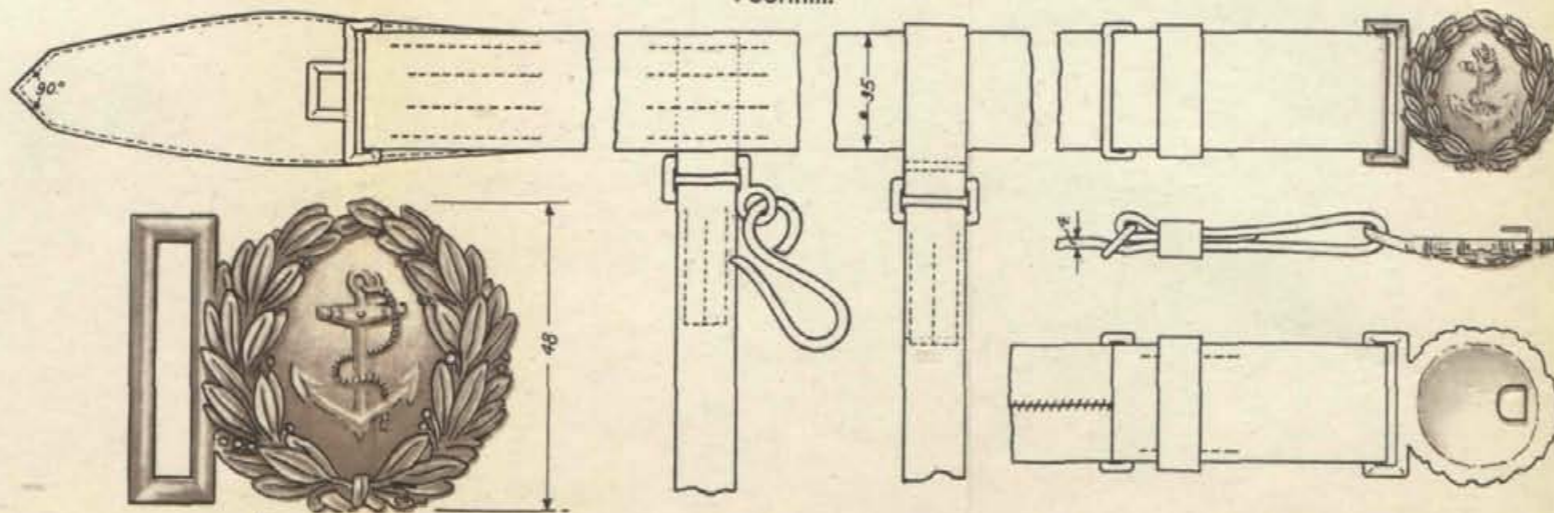

Mõoga kanderihmad.

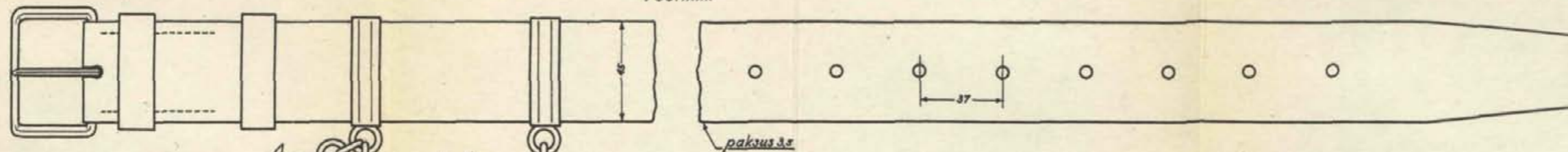
Võõrihm.

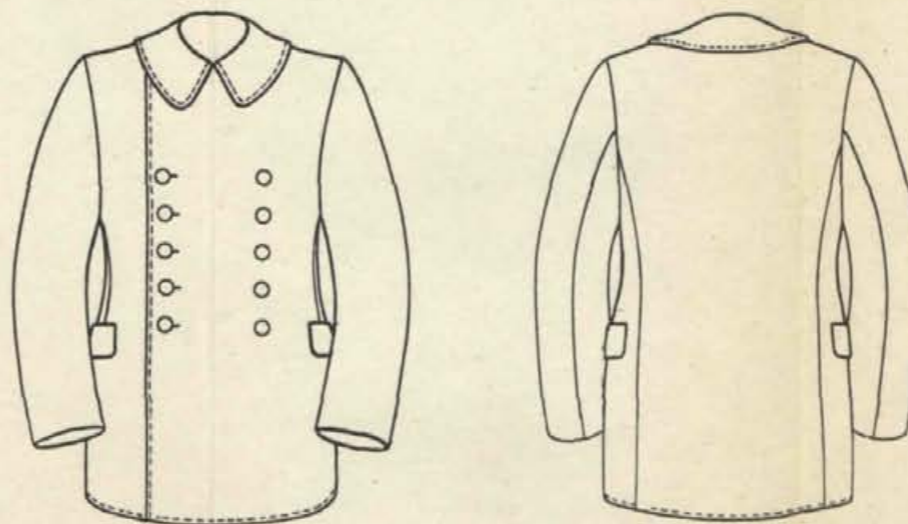
Võõrihma pannal.

Merewäe ja merekindluste üleajateenijate vorm.

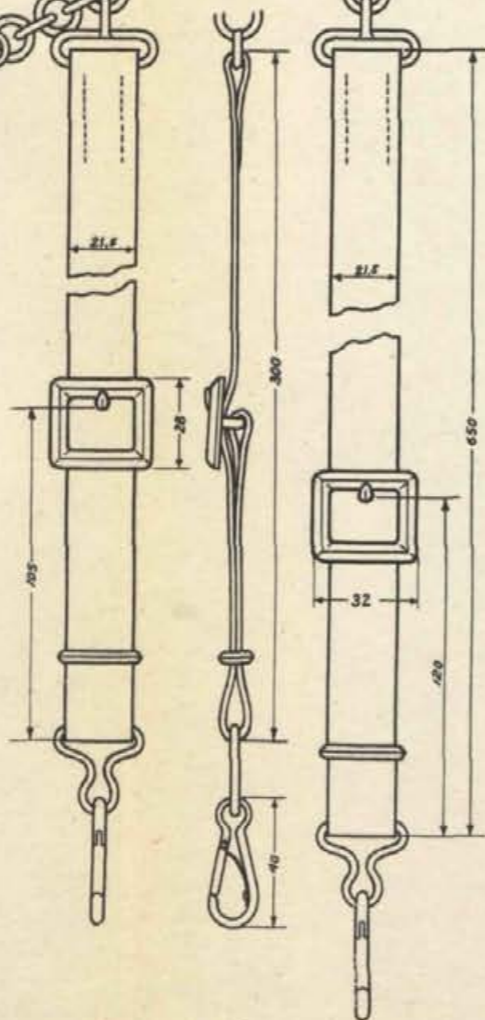
Vöörihm.

Poolpalitu.

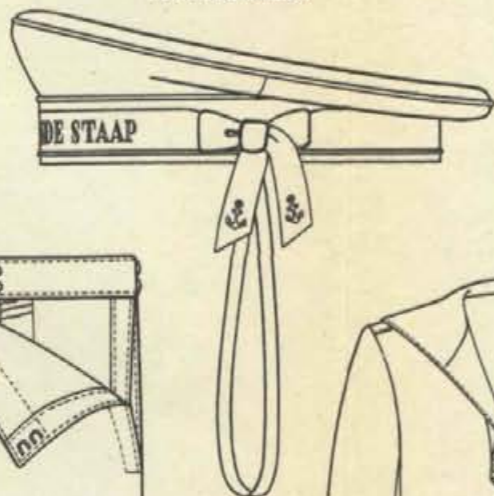
Mütsimärk.
Mõõt 1:1

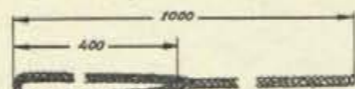
Mereväe ja merekindluste ajateenijate vorm.

Mereväe üleajateenijate ja ajateenijate eriaala tunnusemärgid. Mõõt 1:1

Madrusemüts.

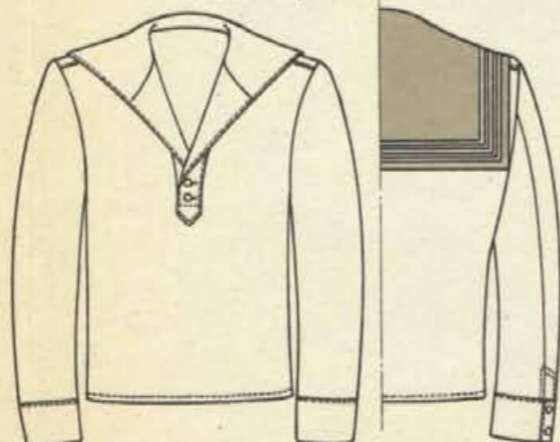
Madrusepluusi valgenöör.

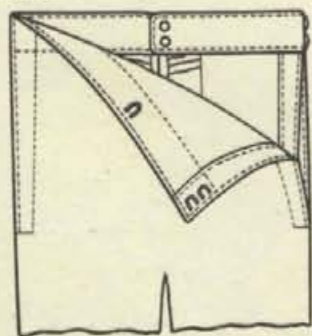
Valgenööri punem.

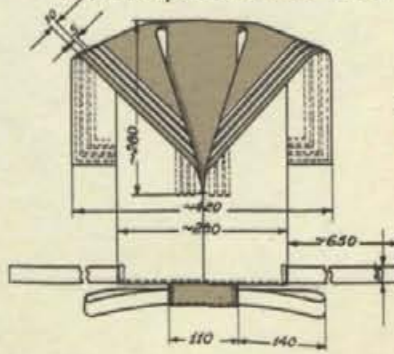
Madrusepluus.

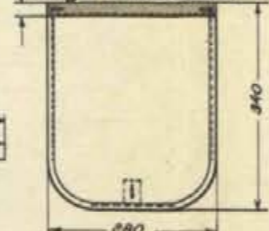
Madrusepüksid.

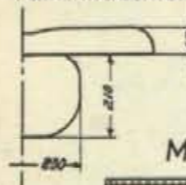
Madrusepluusi sinine krae.

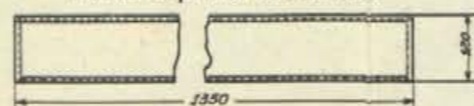
Madrusepluusi valge rinnaesine.

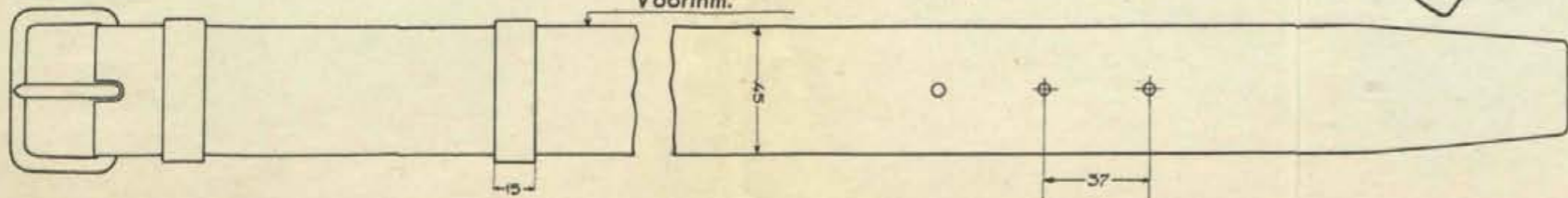
Talirinnaesine.

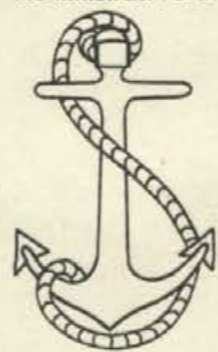
Madrusepluusi kaelaside.

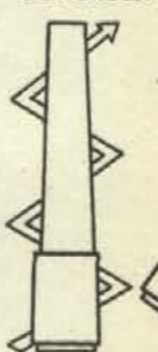
Vöörihm.

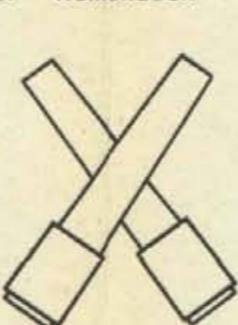
Administratiivala.

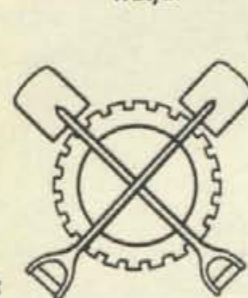
Galvanöör.

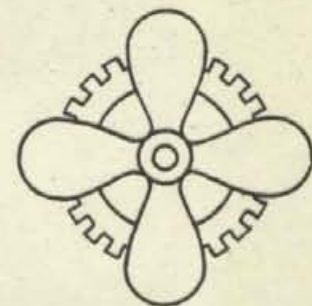
Komendoor.

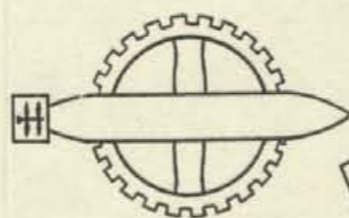
Kütja.

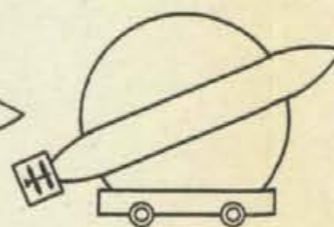
Masinist ja motorist.

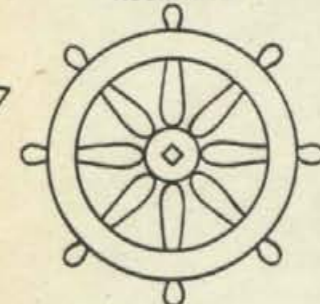
Miinimasinist.
(Torpedist)

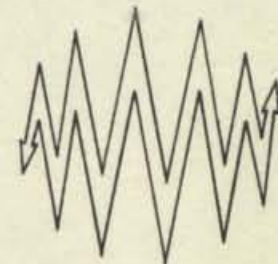
Minöör.

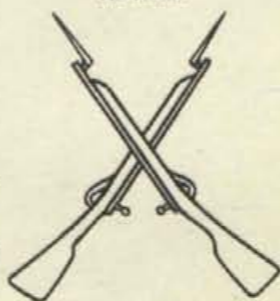
Roolimees.

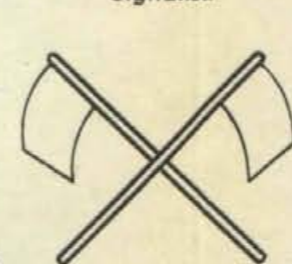
Radiotelegrafist.

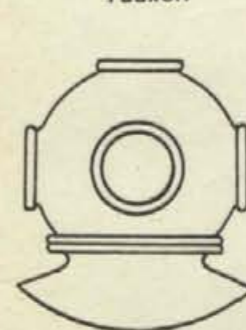
Riviala.

Signalist.

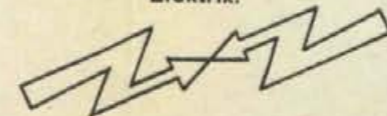
Tuuker.

Velsker.

Elektrik.

Orkestrijuhi suvimüts.

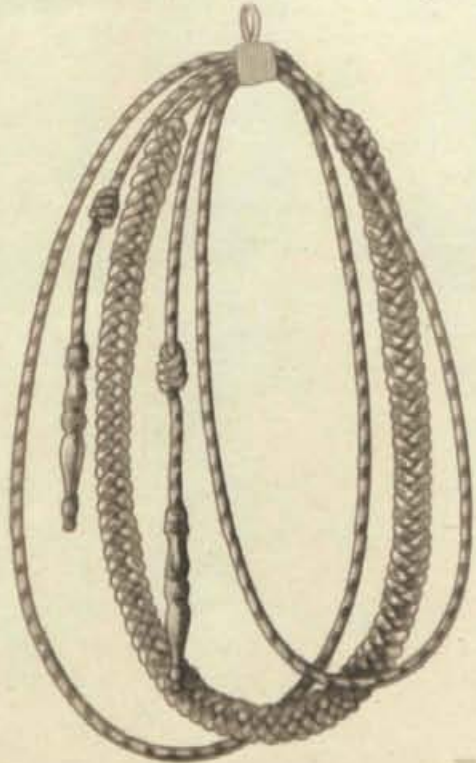
Orkestrijuhi mütsinöör.

Üleajateenijate ja ajateenijate mütsinöör.

Üleajateenijate ja ajateenijate akselbant.

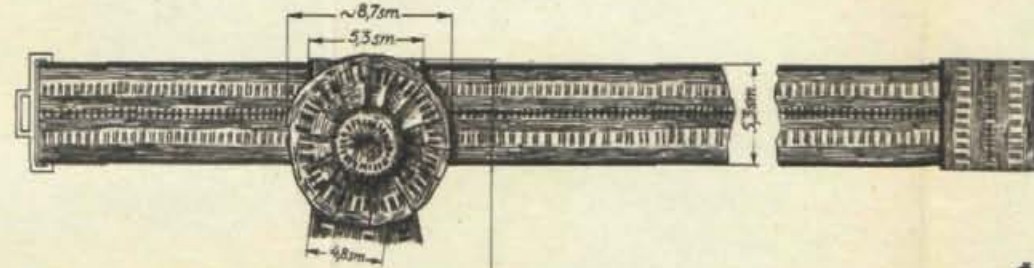
Mööd 1:1

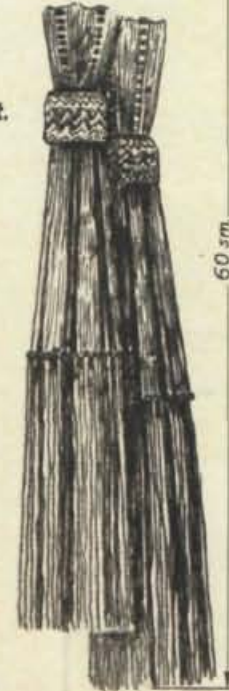
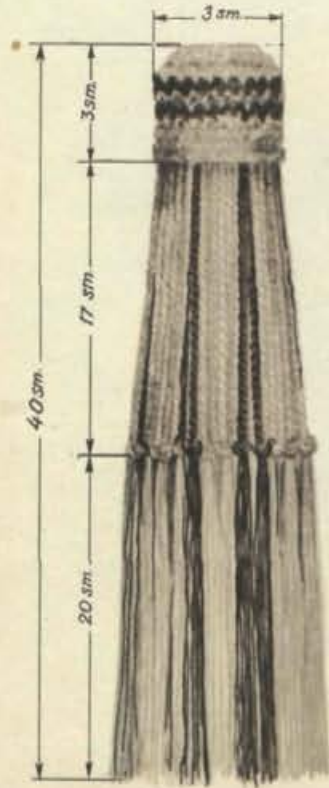
Mööd 1:1

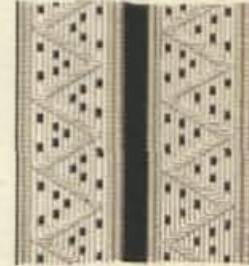
Tambour-major'i vöö tuttidega.

Tambour-major'i vöö tutt.

Üleajateenijate ja ajateenijate pükste lampass.

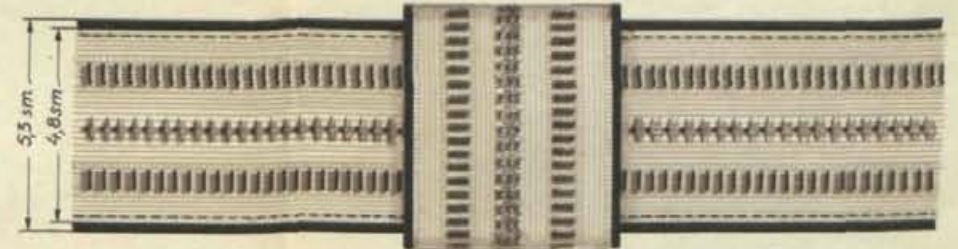
Varrukailustis.

Õpilase ölak.

Üleajateenijate ja ajateenijate vöö.

Trafaretid.

Mööt 1:1

Ohvitseridel, kaitseväe-ametnikkudel ja üleajateenijatel.

Nr. 1.
Kaitseministeerium.	Nr. 2.
Kaitsevõgede juhatus ja staap.	Nr. 3.
Diviiside juhatused. (III diviis)	Nr. 4.
Kaitseväe ühendatud õppeasutised.	Nr. 5.
Kaitseringkondade juhatused. (Lääne-Saare)	Nr. 6.
Jalaväerügemendid ja numbrilised üksikud pataljonid. (7. j. rüg.)	Nr. 7.
Skauts üksik jalaväepataljon.	Nr. 8.
Kalevi üksik jalaväepataljon.	Nr. 9.
Kuperjanovi partisaanide pataljon.	Nr. 10.
Sakala partisaanide pataljon.	Nr. 11.
Tallinna komandantuur ja vahipataljon.
Nr. 12.
Varustusvalitsuse asutised.	Nr. 13.
Pioneripataljon.	Nr. 14.
Sidepataljon.	Nr. 15.
Ratsarügement.	Nr. 16.
Suurtükiväegrupid. (1. srtkv. gr.)	Nr. 17.
Soomusrongirügement.	Nr. 18.
Auto-tankirügement	Nr. 19.
Kaitseväe keskhajemaja ja kaitseväe keskapteek.	Nr. 20.
Üksikud lennukiväedivisjonid. (D. I. divisj. nr. 1)	Nr. 21.
Lennukool.	Nr. 22.
Merelennusalk.

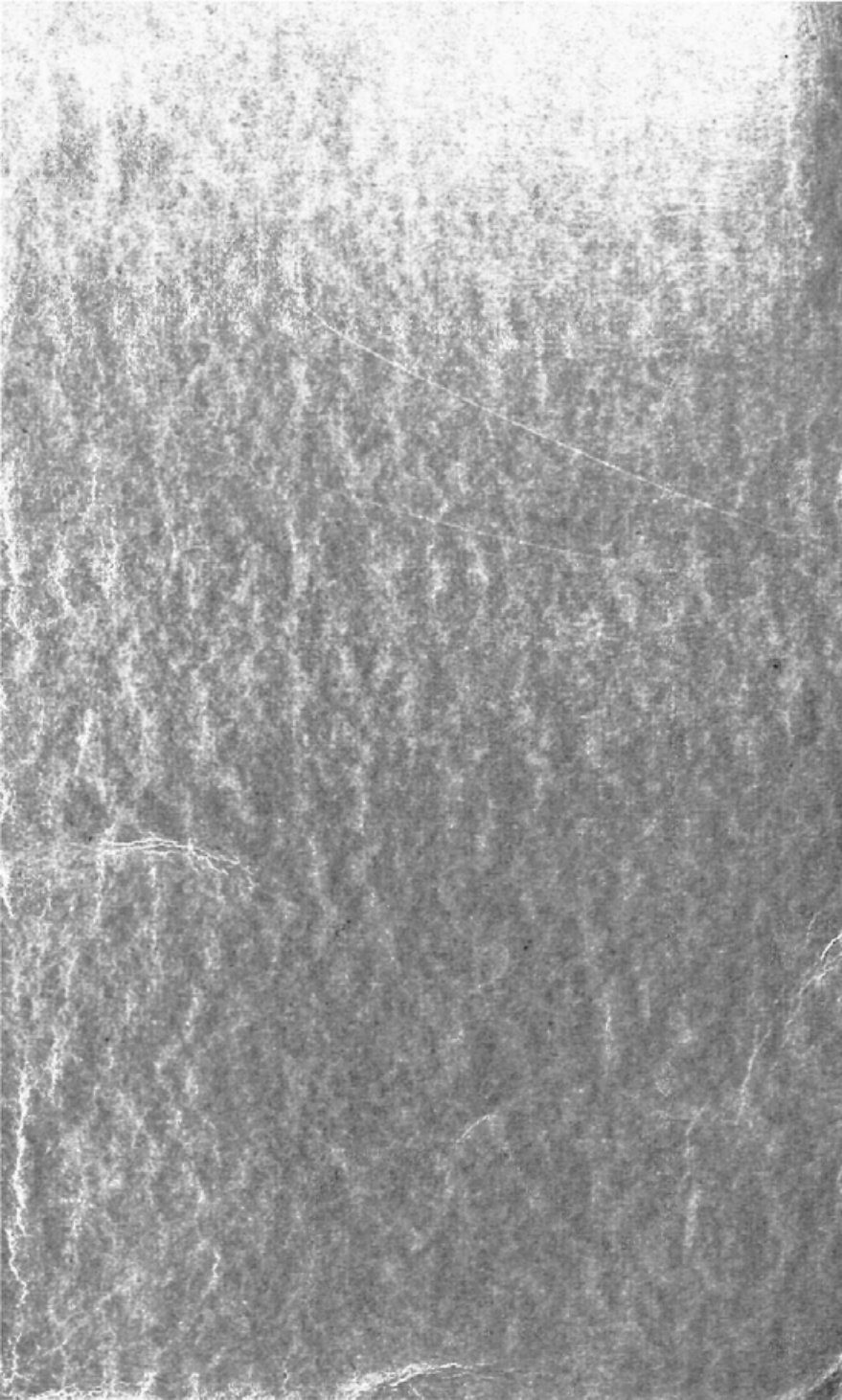
Ajateenijatel.

Nr. 23.
Lennubaas.	Nr. 24.
Kaitseliit.	Nr. 25.
Jalaväerügemendid ja numbrilised üksikud pataljonid. (2. ü. j. pat.)	Nr. 26.
Suurtükiväegrupid. (5. srtkv. gr.)	Nr. 27.
Soomusrongirügement.	Nr. 28.
Lennukool.

T. ROTBERG
Kindral-major,
Varustusvalitsuse ülem.

ED. PUTMAKER
Kolonel-leitnant,
Intendantuuriosakonna ülem.

185624

Ar 939
Kaitseväärvormi
Kirjeldus